ISSN 1308-4143

AĞASAR

ŞALPAZARI DERNEKLER FEDERASYONU

YIL : 2 SAYI: 3 HAZİRAN(2009)

Kültür Araştırma Dergisi

Foto Beldüz

- MEĞER AĞASARLIYMIŞIM!..
- DERNEKLERİMİZ ve İŞLEVLERİ
- YOK OLAN GELECEĞİMİZ
- KARADENİZ'DE / AĞASAR'DA KADASTRO ADALETSİZLİĞİ
- KİMİN SUÇLUSU DAHA İYİ?..
- EKONOMİK KRİZ ve TASARRUF TEDBİRLERİ
- AĞASAR'DA ZİRAAT ve TURİZM
- SEVGİ ve RAHMET PEYGAMBERİ
- OYUN, OYUNCAK ve MİLLÎ KİMLİK
- ÜSKÜDAR BELEDİYE BAŞKANI MUSTAFA KARA İLE RÖPORTAJ

AĞASAR'I YAŞAMAK

MAYIS YEDİSİ

O BİR AĞASARLI...

AĞASAR
Kültür Araştırma Dergisi

İMTİYAZ SAHİBİ
Şalpazarı Dernekler Federasyonu Adına
Harun ÖZDEMİR
harunoz61@hotmail.com
gsm: 0536 777 66 22 - 0542 435 60 24
Kirazlıtepe Mh. Orhan Seyfi Orhon Cd.
No: 54 / 2A Üsküdar-İstanbul
tlf. & faks: (0216) 422 39 47 - 321 79 52
***
GNL. YAYIN YÖNETMENİ ve YAZI İŞLERİ MD.
Hakkı BAYRAKTAR
bayraktar@hakikat.net
gsm. 0532 467 43 79
***
GENEL KOORDİNATÖR
Muzaffer BAYRAKTAR
gsm: 0533 370 91 32
***
EDİTÖR
Mustafa KÜÇÜK, Bülent ŞİRİN, Erol YANIK, Kemal SARI, Ali DEMİRTÜRK
***
GÖRSEL YÖNETMEN
Cemile KÖSE
***
YAYIN KURULU
Hakkı BAYRAKTAR, Abdullah GÜLAY, Kamil BAYRAKTAR, Mustafa ATALAR, Hasan KÖSE, Mustafa KÜÇÜK, Bülent ŞİRİN, Erol YANIK, Havva CÖMERT, Kemal SARI
***
HUKUK DANIŞMANLARI
Av. Ali Osman TAŞKIN, Av. Ayşe KURU
***
Tasarım / Mizanpaj / Tashih-Redaksiyon
ALEMDAR
***
Grafik Uygulama
Ubeydullah BAYRAKTAR, İsmail BAYRAKTAR
***
Baskı
İhlas Gazetecilik A.Ş.
29 Ekim Cd. No: 23 Yenibosna / İstanbul
Tel: (212) 454 32 32 Faks: (212) 454 32 31
***
Reklam -Halkla İlişkiler
Mehmet SAYAL, Muhammet YAMAÇ, Birol KARAOĞLAN, Mustafa ERDİN, Yaşar UÇAN
***
ISSN : 1308-4143

Harun ÖZDEMİR
Şal-Fed Genel Başkanı

Ağasar dergimizin saygıdeğer okurları;

Ağasar kültürünün aynası ve tescilli bir belgesi olarak üçüncü sayımızı da sizlerin takdirlerine sunmanın huzurunu yaşamaktayız.

Zengin bir içerikle Ocak 2009'da seksen sayfa olarak yayınladığımız ikinci sayımızdan bugüne kadar, -federasyonumuza bağlı derneklerimizle birlikte- ülkemizdeki sivil toplum örgütlerine parmak ısırtan bir çok etkinliğe imza attık. Bunların neler olduğunu, bu sayımızın ilgili sayfalarında bulacaksınız.

Her geçen yıl gelişen/olgunlaşan derneklerimiz ve üllkemizde emsali arasında ön plana çıkan federasyonumuzun, -halkımız arasındaki beraberlik ve dayanışmayı perçinleyen- etkinliklerinden sonra, Ağasar insanının neler yapabileceği daha iyi anlaşılmaktadır. Gelinen bu sevindirici seviye, birbirine saygı ve güvenin sonucudur. Her bir derneğimizin kendi çapında yaptığı etkinliklerin, İstanbul gibi bir metropolde ses getirmesi ayrıca anlamlıdır.

Federasyonumuzun, bağlı tüm derneklerin katkısı ve ortak güçleriyle başardığı faaliyetler sayesinde, -temsil ettiği alanın sınırlarını aşarak- Türkiye'de örnek gösterilen faaliyetlere imza atabilen saygın sivil toplum kuruluşlarından birisi olma yolunda hızla ilerlediğinin herkes tarafından kabul görür duruma gelmesi, bizlerin sorumluluğunu daha da artırmaktadır.

Şalpazarı Dernekler Federasyonu'muz(Şal-Fed), her yıl tekraren yapılan önemli etkinliklerle, sadece hemşehrilerimizi değil tüm insanların birçok ortak paydalarda birarada olabilmesine katkı sunmaya devam edecektir. Her yıl binlerce insanımızın katılımı ile icra ettiğimiz "İstanbul Otçu Şenlikleri"; yine her yıl binlerce insanımızla kutladığımız ramazan bayramı ve keşkek törenlerimiz; kültürümüzü ve geleneklerimizi nice insanımıza yazılı/basılı bir vesika olarak ulaştırdığımız Ağasar /Kültür Araştırma dergimiz; gecelerimiz, kermeslerimiz, Ağasar kıyafeti patentini almış olmamız, insanlarımızın her türlü sosyal ihtiyaçlarında yanında olabilmemiz, bütün bir topluma örnek faaliyetlerimizden sadece bazılarını oluşturmaktadır. Bütün faaliyetlerimiz, toplumun genelini kucaklayan ve herkese açık olan örnek faaliyetlerdir.

Şalpazarı Dernekler Federasyonu'muz henüz 4. yılını doldurmuş olmasına rağmen ülke çapında sesi duyulan bir sivil toplum kuruluşu olmuştur. Bu misyonunu, halkından aldığı destek ve güçle, bundan sonraki yıllarda da -artırarak- devam ettireceğine inancımız tamdır. Federasyonumuzun, derneklerimizin birlikteliğinden sonra, gelecekte daha da büyük sorumluluklar hissederek bundan sonraki aşamalarda Trabzon'un konfederasyonlaşmasında üzerine düşen görevi yerine getirmek gibi bir sorumluluğu da olacaktır. Yine Karadeniz sivil toplum kuruluşları ile konfederasyon veya birliklerin de, üzerine düşen sorumluluk içinde hareket edeceğine inanıyoruz.

T.C. yasalarının belirlediği sınırlar içinde hareket eden bir sivil toplum kuruluşu olarak, tüm derneklerimizle elele verip halkımızın sorunları ile ilgilenerek, tarihimizden miras aldığımız kültürümüzü yaşayıp yaşatmaya devam edeceğiz.

Toplumda öne çıkmış insanlarımızı, dergimiz aracılığı ile halkımızla buluşturup fikirlerinden herkesin istifade etmesine imkan sağlayacağız.

Daha gelişmiş bir Şalpazarı/Ağasar, daha gelişmiş bir Trabzon ve Türkiye'yi nasıl yakalarız düşüncesinde olacağız.

Her şeyden önemlisi, tüm İnsanlığa evrensel değerler bağlamında katkı sağlamak için çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Bu düşüncelerimizi gerçekleştirmek, bizler için çok da zor olmayacaktır. Çünkü siz sevgili hemşehrilerimizin bizlerin etrafında şimdiden kenetlendiğini görmek, yarınlarda çok büyük başarıların bizleri beklediğinin bugünden müjdesi değil midir?

Bu sayımızı da yeni konular ve değerli araştırmacı/yazarlarımızın -ilginizi çekeceğini umduğumuz- yazılarıyla takdirlerinize arz ediyoruz.

Saygı ve sevgilerimle…

İÇİNDEKİLER

4 **KÜLTÜR ve GELENEĞİ İLE AĞASAR'DA YAŞAMAK / AĞASAR'I YAŞAMAK**
(Harun ÖZDEMİR / Şal-Fed Genel Başkanı)

❖ **SELAM SANA AĞASAR!** / Şiir
(Fahri ÖZDEMİR) 7

8 **ŞALPAZARI DERNEKLER FEDERASYONU'NUN YENİ FAALİYETLERİ**
(Harun ÖZDEMİR)

❖ **ŞAL-FED'E BAĞLI DERNEKLER ve BAŞKANLARI** (Güncellenmiş) 13

14 **NE DERSİNİZ?..**
(Muzaffer BAYRAKTAR / Şal-Fed Yön.Kur. Üyesi ve Ağasar Dergisi Gnl. Koordinatörü)

❖ **KÖYDEN GURBETE MEKTUP / Şiir**
(Murteza BAYRAKTAR) 14

15 **BİZE NE OLDU?** *(Ali KULAÇ / SATEKS Yönetim Kurulu Başkanı)*

16 **ÜSKÜDAR BELEDİYE BAŞK. MUSTAFA KARA İLE SÖYLEŞİ**
(Röportaj: Mustafa KÜÇÜK / Yeni Şafak Gazetesi Finans Md.)

20 **MEĞER AĞASARLIYMIŞIM!..**
(Mustafa KAHRAMAN / Yeni Şafak Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Md.)

❖ **Portre / Politik: O BİR AĞASARLI / Bayındırlık ve İskan Bakanı Sn. Mustafa DEMİR** 23

24 **BİR SİVİL TOPLUM KURULUŞU (STK) OLARAK DERNEKLERİMİZ VE İŞLEVLERİ**
(Yrd. Doç. Dr. Cemalettin İPEK / Rize Ü. Eğitim Fak. Öğ. Üyesi)

❖ **Manzara Ağasar** / Çamlıca köyü 27

28 **GEYİKLİ BELDESİ**
(Hakkı BAYRAKTAR / Araştırmacı-Yazar)

❖ **GEYİKLİ BELDESİ KÜLTÜR ve SOSYAL YARD. DERNEĞİ**
(Bahri BELDÜZ / Başkan) 31

❖ MEDÂR-I İFTİHARIMIZ: GEYİKLİ İLKÖĞRETİM OKULU HALK OYUNLARI EKİBİ 32

❖ **Manzara Ağasar** / Yayla Şenlikleri 33

34 **DÜNDEN BUGÜNE DORUKKİRİŞ KÖYÜ**
(Doç. Dr. Hüseyin KARAMAN - Semih DURMUŞ)

Tashih: 1- İkinci sayımızın 70. sayfa 2. paragraftaki Akçiriş kelimesi sehven yazılmıştır. Şalpazarı Kaymakamlığı resmi web sitesinde (www. salpazari. gov.tr/harita/koy.html) Akçiriş köyünün eski adının da Çamkiriş olduğu, belli tarihe kadar Şalpazarı'na bağlı aynı isimle anılan iki köy bulunduğu ve daha sonra birisinin Akçiriş adını aldığı belirtilmektedir.Dolayısıyla mezkur paragrafta kastedilen Çamkiriş, bugün Akçiriş adıyla bilinen köy değildir. **2**- Aynı sayımızın 72. sayfasında Çamlıca köyü olarak verilen resim Sayvançatak köyüne aittir.(Hata, ilgili derneğin arşivindeki bir karışıklıktan zuhur etmiştir.) **3**- Aynı sayımızın 78.sayfasındaki ilk resim Doğancı'ya ait değil Dorukkiriş'e aittir.(iki köyün bitişik olması ve tek resim karesinde bulunması mizanpaj kaymasına/hatasına sebep olmuştur.)Yine aynı sayfa 5. paragrafta, "Karakısrak yaylası, sadece Doğancı köylülerine ait bir yayladır." ifadesi doğru değildir. Adı geçen yayladan Ağasar'ın başka köyleri de aynı şartlarda faydalanmaktadır.(Hata, yazı metnini hazırlayan ilgili derneğin gözünden kaçmasındandır.) **4**- Aynı sayımızın 32. sayfası son resim altı yazısında Korhan Yamaç, oturan değil soldan ikincisidir. Esasen aynı sayfanın başında bulunan her iki resimden, mezkur kişi net olarak anlaşılmaktadır.

❖ **DORUKKİRİŞ KÖYLÜLERİ KALKINDIRMA YARD. ve GÜZELLEŞTİRME DERNEĞİ**
(Semih DURMUŞ / Başkan) 37

❖ **Kesitler / Ağasar** 38

40 **AĞASAR ŞALPAZARLILAR KÜLTÜR ve YARD. DERNEĞİ**
(Mahmut DEMİR / Başkan)

❖ **Manzara Ağasar /** Doğancı köyü 43

44 **AĞASAR SEVDASI**
(Erol YANIK / Şal-Fed Asbaşkanı)

GENÇLİĞİMİZ ve GELECEĞİMİZ
(Mustafa MADEN / Avcılar Gümüşpala Lisesi Md.)

❖ **UNUTULMAYANLAR /** Opr.Dr. Mustafa Kemal ÇABUK (1953 - 2007) 45

46 **AĞASAR'IN DOĞAL ve ZENGİN BESİN KAYNAKLARI GALDİRİK**
(Ayşe İPEK / Kimyager)

❖ **Manzara Ağasar /** Yayla Şenlikleri 47

48 **AĞASAR'DA ZİRAAT ve TURİZM ALANINDA NELER YAPILABİLİR?**
(Ünal BALTA / Çayırova Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü-Müdür Yrd.)

50 **ORMAN EKOSİSTEMİNİN ROLÜYA DA YOK OLAN GELECEĞİMİZ**
(Yusuf KANDAZOĞLU / Orman Genel Müdürlüğü-Orman Mühendisi)

52 **MUSTAFA CAN İLE SÖYLEŞİ: TRABZON'UN ÜÇ ÖNEMLİ PROBLEMİ ve YAPILMASI GEREKENLER**
(Röportaj : Bülent ŞİRİN)

54 **'MAYIS YEDİSİ' / DENİZ-KÜLTÜR ve BAHAR ŞENLİĞİ**
(Abdullah GÜLAY/Edebiyatçı-Yazar)

❖ **Portre / Gelenek**
(Ağasar'da geleneksel gelin kıyafeti / Bir Ağasar gelini) 59

60 **Hz.PEYGAMBER ve GENÇLİK**
(Yrd.Doç.Dr. Hasan CİRİT / M.Ü. İlâhiyat Fak.Hadis Anabilim Dalı Öğ. Üyesi)

62 **SEVGİ ve RAHMET PEYGAMBERİ HZ. MUHAMMED**
(Doç. Dr. Hüseyin KARAMAN / Rize Ü. İlahiyat Fak. Öğ. Üyesi)

❖ **Portre / Hikmet** 64

66 **GEYİKLİ'YE UĞRAYAN KORE RÜZGARI**
(Kamil BAYRAKTAR/Gazeteci-Yazar)

❖ KORE SAVAŞI'NDA TÜRK TUGAYI 69

70 **EKONOMİK KRİZ ve TASARRUF TEDBİRLERİ**
(Sefer ÖZDİN / HSBC Bank A.Ş Grup Müdürü)

72 **HUKUK HERKESE LAZIM YA DA KİMİN SUÇLUSU DAHA İYİ?..**
(Av. Arslan YAMAÇ)

74 **OYUN, OYUNCAK ve MİLLÎ KİMLİK**
(Hasan KÖSE / Tarihçi-Yazar)

76 **'ALÜSMAN HOCA' ve BAŞARI FORMÜLÜ**
(Bülent ŞİRİN / Günebakış gazetesi İst. Temsilcisi ve spor yazarı)

❖ **AĞASAR'IN ÖNCÜLERİ / İsmail ATAMAN** 77

❖ **SANAT / KARİKATÜR**
(İbrahim SARI / Sabah gazetesi) 78

❖ **AĞASAR FIKRALARI**
(Erol YANIK) 80

Harun ÖZDEMİR
Şal-Fed Genel Başkanı

KÜLTÜR VE GELENEĞİ İLE

AĞASAR'DA YAŞAMAK / AĞASAR'I YAŞAMAK

Şalpazarı /Ağasar, kültürel birikimi, yayla şenlikleri, kendine özgü horonu, üzerinden dumanların eksik olmadığı dağları, mesire yerleri, coşkun sularının aktığı dereleri, yöresel yemekleri, giyim-kuşamı, güzel Türkçesi ve gelenek ve görenekleri ile adeta keşfedilmeyi beklemektedir.

Şalpazarı, Trabzon iline bağlı ve Trabzon'u Giresun'a bağlayan kültür diyarı bir ilçemizdir. Sahile 17 km uzaklıkta ve Ağasar derelerinin birleştiği noktada kurulmuş olan Şalpazarı'nın güneyinde Özkürtün, doğusunda Tonya, kuzeyinde Beşikdüzü, batısında ise Görele ilçeleri mevcuttur. Çevresi yaylalar ve Sis Dağı ile kuşatılmış olan ilçeye bağlı, altı mahalle bir belde ve yirmi iki köy bulunmaktadır. Şalpazarı'na ulaşım, karayolu ile, Beşikdüzü sahilinden yaklaşık yirmi dakika sürmektedir.

Şalpazarı

Foto.: Mustafa Atalar (Şal-Fed Gençlik)

H.921(M.1516) tarihli bir belgede Şalpazarı'nın İsmi "Akhisar Deresi" olarak zikredilmektedir. Daha sonraki kayıtlarda da yine ya "Akhisar Deresi" ve ya "Akhisar Deresi Nahiyesi" olarak kaydedilmiştir. Halk arasında bilinen ismi ile "Ağasar" kelimesinin kökeni işte budur.

Osmanlı döneminden önce Türklerin Çepni boyundan olan insanların, Gümüşhane üzerinden gelip Şalpazarı /Ağasar'ın dağlık bölgeleri ve yaylalarına yerleşmiş oldukları bilinmektedir. 1500 yılına ait Osmanlı kayıtlarında Şalpazarı'nın, üç köy ve dört mezradan oluştuğu belirtilmektedir. O dönemde bölgeye yerleşen insanların tamamı Çepni Türkü ve akrabadır. Osmanlı'nın bölgeyi fethinden önce ve sonrasında bölgenin Müslümanlaşması ve Türkleşmesinde, Çepniler çok önemli rol almışlardır. Zaman içinde halk, dağlık bölgeden sahile doğru yerleşik hayata geçip tarımla uğraşmaya başlamışlardır. Bugün bölgede yaşayan insanların en az on katı, bölge dışında yaşamlarını sürdürmektedir. Bunda en büyük etken, ekonomik sıkıntılar sebebiyle vuku bulmuş göçlerdir.

Trabzon/Giresun-Beşikdüzü üzerinden ulaşılan Şalpazarı ilçe merkezinde sizi, ilçeyi ortadan ikiye ayıran Ağasar deresinin şarkılar söyleyen sesi karşılar. Çevrede gezinirken, rengarenk yöresel giysileri ile ortalarda dolaşan Ağasarlı bayanları görünce, bir çiçek bahçesinde hissedersiniz kendinizi. Yöresel farklılık hemen dikkatinizi çeker. Geleneksel giysilerin canlı renkleri ve özel süslemeleri cezbeder sizi. Bölgeye ilk kez gidenlerin ilk sordukları soru, "Bir festival mi var?" veya "Folklor yarışması mı var?" şeklinde olur. Oysa ki Ağasarlı bayanlar, nenelerinin ve yüz yıllardır atalarının giydiği bayan kıyafetini, asimile olmadan, günümüze kadar korumakla kalmamış, bu kıyafetleri halen üzerlerinde giyip yaşatarak tarihi miras olan kültürlerine sahip çıkmaktadırlar. O kadar sahiplenilmiştir ki bu kıyafetler, geçen yıl valilikçe "Ağasar bayan kıyafeti kursu" açılmıştır. Bölge dışından gelen yoğun taleplere, bölgedeki terziler iş yetiştirememektedir. Bir çeşit Türk-İslam sentezi olan Ağasar bayan kıyafeti, günümüz-

Kadırga Otçu şenliklerinin İstanbul versiyonundan bir kesit

Foto.: Turan Uzun

de dejenere olmasın diye, Şalpazarı Dernekler Federasyonu bu kıyafeti tescilletmiş ve Ağasar bayan kıyafeti olarak patentini almıştır.

***

Bir kültür ilçesi olan Şalpazarı, bölgedeki yayla şenliklerinin en fazla olduğu ilçemizdir.

Şalpazarı /Ağasar, otantik yapısı ile araştırmacıların ender bulabileceği bir bölgedir. İlçe merkezinde lokanta, motel, hastane v.b. kamu hizmeti sağlayan tüm birimler mevcuttur. Şalpazarı'na gidip de haşlama et yemeden veya bölgeye has dönerin tadına bakmadan dönmenizi tavsiye etmeyiz. Bölgenin yöresel mutfağı, yeşil doğaya uyumlu olarak sebze ve et ağırlıklıdır. Bölgede yetişen bitkilerin bir çoğundan yöresel yemekler yaparak lezzetle yemeniz mümkündür. Bunların en önemlilerinden biri de, birçok derde deva olduğu tıbben kanıtlanmış olan ısırgan yemeğidir.

***

Şalpazarı'ndan yukarı Ağasar deresi boyunca yol almaya devam ederken, dere kenarındaki doğal su ortamındaki havuzlarda yetiştirilen alabalık tesislerine uğramadan olmaz. Alabalıkların lezzetindeki farkı hissederken, dere sularının dingin sesi eşliğinde kendinizi rahatlamış hissedersiniz.

***

Ağasar deresi boyunca yolculuğunuza devam ettiğinizde karşınıza bir çok derde şifalı olduğu bilinen "Acısu" çıkar. Burası aynı zamanda Ağasar'ın en önemli mesire yerlerinden birisidir. Acısu'ya son yıllarda bazı turistik tesisler de yapılmıştır. Bu tesislerde, haftanın her günü yerli ve yabancı turislere hizmet verilebilmektedir. Tesislerde lokanta, kahvehane ve cami mevcut olup konaklama tesisleri henüz yapılmamıştır.

Sis Dağı / Hanyanı-Kalpakkaya

Foto.: Mustafa Atalar (Şal-Fed Gençlik)

Acısu'yun ayrıca kültürel boyutu da çok önemlidir. Her yıl mayıs ayının ilk hafta sonu "Hıdırellez Bahar Şenlikleri" burada yapılmaktadır. Baharın başlama sevincinin paylaşıldığı bu şenlik, bölgede aslına uygun olarak yapılmaktadır. Yaz mevsiminin bölgedeki ilk etkinliği olan bu şenlik, yaz boyu devam edecek olan yayla şenliklerinin de ön hazırlığı ve habercisi sayılmaktadır.

***

Ağasar'ın bir diğer mesire yeri de, Ağasar deresinin küçük kolunun çıktığı Fidanbaşı köyü ile Görele sınırı üzerinde bulunan **Enişdibi**'dir. Enişdibi'nde et lokantaları, kır kahveleri ve mescid bulunmakta olup en önemli özelliği buz gibi suyudur. Bu su, kaynağından içildiğinde dudak çatlattığı için, yöre insanı tesislerde suyu biraz dinlendirdikten sonra halka ikram etmektedir. Ayrıca burada güzel havalarda, eşsiz Sis Dağı manzarası eşliğinde Karadeniz'i 1060 metre yükseklikten seyretmenin doyumsuz zevkine erersiniz.

***

Şalpazarı, Ağasar dereleri, Acısu üzerinden, Şıhkıranı, Geyikli Beldesi, Hanyanı'ndan veya Şalpazarı, Fidanbaşı, Enişdibi üzerinden Sis Dağı zirvesine doğru yol aldığınızda Sis Dağı'nın eşsiz manzarası sizi karşılar. Çokluk/şenlik gününden bir gün önce eğlenceler Geyikli Beldesi Hanyanı'nda, Fidanbaşı köyü Enişdibi'nde ve diğer obalarda çoktan başlamıştır bile. Doruk ağaçları arasında, binlerce farklı kır çiçekleri ile bezenmiş çimenler ve topuk otları üzerinde yaya yolculuk yaparsanız, kendinizi bulutlar üstüne serilmiş halılarda gezer gibi hissedersiniz.

Her yıl temmuz ayının son cumartesi günü yapılan geleneksel Sis Dağı kaynak/şenlik gününde, onbinlerce yöre insanı birbirleriyle bayrammış gibi kucaklaşırlar; alış verişlerini yapıp yöresel yemekler ve özellikle kavurmalarını yerler. Horon halkaları kurulur ve davul-zurna ve kemençeler eşliğinde gün boyu horonlar oynanır. Bu yıl yapılacak olan 190. Sis Dağı şenlikleri, yurt içi ve yurt dışında gurbette yaşayan yöre insanlarının şimdiden hayallerini süslemeye başlamıştır bile.

Sis Dağı'nın diğer bir özelliği de sahile olan yakınlığıdır. 2080 rakımlı dağın zirvesi tesisler yapılabilirse yazın çim kayağı ve kışın kayak turiz-

Acısu şenliklerinden bir kesit

Foto.: Beldüz

mine oldukça müsait bir arazi yapısına sahip olup yatırımcılarını ve keşfedilmeyi beklemektedir.

***

Şalpazarı'nın/Ağasar'ın yayla turizmi bakımından da çok önemli kültürel kıymete haiz olduğu, yaylalarında yıllardır yapılagelen şenlikler zincirinden anlaşılmaktadır. Bu şenliklerin başlıcaları şunlardır:

1- Acısu Hıdırellez Bahar Bayramı (Mayıs ayı ilk pazar günü / Şalpazarı-Acısu mevkii)
2- Şalpazarı Kültür Festivali (Haziran ayı ilk hafta sonu/ Şalpazarı ilçe merkezi)
3- Kadırga Şenlikleri (Temmuz ayı üçüncü cuması / Şalpazarı, Özkürtün, Maçka, Beşikdüzü-Kadırga yaylası)
4- Karakısrak Şenlikleri (Temmuz ayı / Doğancı köyü-Karakısrak yaylası)
5- Sis Dağı Şenlikleri (Temmuz ayı 4. haftası cumartesi / Geyikli Bedesi-Sis Dağı yaylası)
6- İzmiş Şenlikleri (Ağustos ayı 4. haftası pazar / Tonya, Beşikdüzü,Şalpazarı / İzmiş mevkii)
7- Ağakonağı Şenliği (Ağustos ilk pazar / Şalpazarı - Üzümözü köyü)
8- Enişdibi Şenliği (Temmuz ayı Sis Dağı Şenliğinden bir gün önce / Şalpazarı - Fidanbaşı köyü)
9- Göllüalan Şenliği (Temmuz ayı ikinci perşembe / Sinlice köyü - Göllüalan)
10- Ortaalan Şenlikleri (Temmuz 2. hafta / Şalpazarı - Ağırtaş köyü)
11- Alaca Şenliği (Temmuz 3. Hafta / Şalpazarı-Alaca Yaylası)

Bu şenliklerden her biri, aylar öncesinden özel hazırlıklarla ve şenlik günü halkın büyük katılımı ve kaynaşmasıyla gerçekleşmektedir. Burada hepsini ayrı ayrı anlatma imkanımız olmadığından, sadece ülkemizdeki şenliklerin atası sayabileceğimiz Kadırga Şenlikleri'nden biraz detaylandırarak bahsedeceğiz:

Foto.: Beldüz
Kadırga'da üstü açık ve çift minareli cami

KADIRGA ŞENLİKLERİ

Kadırga Trabzon, Gümüşhane ve Giresun sınırlarının kesiştiği 2300 rakımlı bir noktada, tarihi yüzlerce yıl öncesine dayanan en eski yayla şenliklerinin yapıldığı yaylalarımızın ilkidir. Kadırga şenliklerinin beş yüz yıllık bir geleneği olduğu bilinmektedir.

Foto.: Turan Uzun
Kadırga Otçu şenliklerinin İstanbul versiyonu...

Kadırga'daki şenlikler, ipek yolu üzerindeki obaların kesişme noktasında yaylacılık yapan Türk insanının haftalık ihtiyaçlarını karşılamak ve hayvansal ürünlerini satmak için pazar yeri olarak başlamış ve günümüze değin süregelmiştir. İlk yılların ardından, Türklerin yerleşik hayata geçip tarımla iştigal etmelerinden sonra bu şenlikler yüzlerce yıldır "**Otçu şenlikleri**" olarak anılmış ve bir dayanışma ruhuyla gerçekleştirilmiştir.

Otçu şenlikleri denmesinin nedeni ise, yaylaya yerleşmenin ardından köye dönüp tarlalarındaki yabani otları ayıkladıktan sonra yaya birkaç gün süren yolculukla tekrar Kadırga'daki sevdiklerine kavuşmasının sevinçlerini kutlamalarındandır. Gelen otçular, o geceden şenliklere başlarlar; ertesi gün Kadırga meydanında tüm obaların otçularıyla bir horon halkasında buluşurlar ve el ele, kol kola horon oynayıp dostluklarını pekiştirirler.

Kadırga yaylası şenlikleri, Doğu Karadeniz bölgesinde ve ülkemizdeki yaylalarda yapılan şenliklerin tarihî olarak en eskisidir. Bilinen tarihi 500 yıllıktır.

Kadırga'nın diğer bir özelliği de şenliklerin cuma günü olmasıdır. Yayladaki üstü açık ve sonradan yapılan minareli cami yüzlerce yıldır gök kubbe altında inanç sahiplerine hizmet etmektedir. Yavuz Sultan Selim'in, İran seferine giderken, askerleriyle Kadırga'daki bu namazgahta cuma namazını kıldığı rivayet edilir. Diğer bir gerçek ise, Otçu şenliklerinin yapıldığı gün cuma saatinde, yüzyıllardır üstü açık dünyadaki tek cami olan bu camiye yağmur ya yağmaz, ya da yağmur birkaç saat öncesinden kesilir. Bu durum, bölge halkının gözlemlediği bir gerçektir.

Kadırga'da bazı köylerden meydana gelen birçok oba mevcut olup Eskala obası yedi köyün sakinlerinden oluşmaktadır. Kadırga yaylasındaki tüm obalarının yüzde doksanı Şalpazarlıların obalarıdır. Diğerleri ise Özkürtün, Beşikdüzü, Tonya ve Maçkalı hemşehrilerimizin obalarıdır.

Kadırga, tarihî olarak, günümüzde bile hak ettiği değeri bulamamıştır. Bunun en büyük sebeplerinden biri, obalarda yaşayan insanların büyük çoğunluğunun Trabzon vilayetine mensup olmasına rağmen Kadırga şenliklerinin yapıldığı yerin Gümüşhane toprakları sınırları içinde olmasıdır. Bu bölgede hizmet alma ve hizmet verme noktasında oluşan sıkıntılar, insanlarımızın arasında küçük tartışma vesilesi de oluşturmaktadır. Asıl olan, bu bölgenin bir yayla kültürü merkezi/odağı olduğu ve bunun aslına uygun yaşatılması mecburiyetidir.

***

Şalpazarı /Ağasar, kültürel birikimi, yayla şenlikleri, kendine özgü horonu, üzerinden dumanların eksik olmadığı dağları, mesire yerleri, coşkun sularının aktığı dereleri, yöresel yemekleri, giyim-kuşamı, güzel Türkçesi ve gelenek ve görenekleri ile adeta keşfedilmeyi beklemektedir. Ağasar'ın -günümüzde bile kapısını kilitlemeye ihtiyaç duymayacak kadar birbirine güveni ve saygısı olan- misafirperver halkı, gönlünü açmış olarak tüm insanları Ağasar'a beklemektedir.□

SELAM SANA AĞASAR!

Sis Dağı'ndan bir kesit

Sis Dağı'nın eteği,
Ağasarın köyleri.
Bu yörenin insanı,
Tatlı şeker dilleri.

Sis Dağı, Kadırgası var;
Güzel güzel yaylası var.
Bu bizim Ağasar'ın
Çam kokulu havası var.

Çarlaklı'nın yokuşu,
Dizlerine dokuşu.
Gel beraber gidelim,
Olalım cennet kuşu.

Cüruğu'ndan yukarı,
Çıktım Karakaya'ya.
Benden selamlar olsun,
O Ataman Hocaya.

Kireç, Kızılüzüm'den,
Bakarım Gölkiriş'e.
Bir selam göndereyim,
Şu güzel Çamkiriş'e.

Kalecik'ten beriye,
Gel Turalıuşak'a.
Mendilimle el ettim,
Gel aşağa aşağa!

İpek peştamal sarmış,
Belinde var kuşağı.
İyi horon oynuyor,
Şu Düzköy'ün uşağı.

Geldi yayla zamanı,
Yazı getirdik yazı.
Otçulara gidiyor,
Bizim Kasımağazı.

Ne güzeldir ne güzel!
Nâmı tuttu dereyi;
Şalpazar'da satılır,
Körüsten'in çöreği.

Tüfeği omuzunda,
Geliyor dolu dolu.
Rahmet olsun canına,
Ahmet Kalafatoğlu.

Doğancı, Dorukkiriş,
Yetiş Allah'ım yetiş!
Doğancı da var ama,
İlle de Dorukkiriş.

Acısu, Sayvançatak,
Yanık'a çıkılacak.
Gürgentepe, Dipdüzü,
Bir akşam kalınacak.

Şıhkıranı, 'Simenne',
Biraz beri gel hele.
Kirazı çok meşhurdur,
Bizim "Gıranmahalle."

Tepeağzı, Dereköy,
İşte göründü Güdün.
Ne coşkundur gençleri!
Ederler güzel düğün.

Gökçeköy ve Sinlice,
Örerler yün çorabı.
Hiç aklımdan çıkmıyor,
O tatlı çilek balı.

Kireçhane, Kuzuluk,
Doyulmaz havasına.
Hep beraber gidelim,
Sis Dağı yaylasına.

Sis Dağı'ndan aşağı,
İnelim Geyikli'ye.
Ağzım dilim kurudu,
Gidelim diye diye.
Şanlı büyük bir köydü,
Şimdi de belediye.

Enişdibi'nin altı,
Kabasakal, Tımara.
Bu köylerin ağası
'İbrâm ağan Mustafa'
(Rahmet olsun canına)

Şalpazarı yukarı,
Çıktım 'Peliçukur'a.
Yavaş yavaş gidelim,
Enişdibi'nde suya.

Şalpazarı yukarı,
Bu yol Ağasar yolu.
Adın hep anılacak,
Hey gidi Kadiroğlu!

Burası Şalpazarı,
Bir ismi de Ağasar.
Bu yörenin insanı,
Hem şal dokur hem dastar.
Vatanımsın sen benim;
Selam sana Ağasar!

(Terzi) ***Fahri ÖZDEMİR***
(05.07.2002)

Şalpazarı ve çevresi

Fotoğraflar: Mustafa Atalar (Şal-Fed Gençlik)

ŞALPAZARI DERNEKLER FEDERASYONU'NUN YENİ FAALİYETLERİ

Harun ÖZDEMİR
(Şal-Fed Gnl. Başkanı)

Ocak 2009'da yayınladığımız ikinci sayımızdan bugüne kadar, -federasyonumuza bağlı derneklerimizle birlikte- ülkemizdeki sivil toplum örgütlerine parmak ısırtan birçok etkinliğe imza attık. Bu faaliyetlerimizi şu şekilde sıralayabiliriz:

● Derneklerimizin düzenlediği tanışma ve kaynaşma gecelerinde, federasyon ve diğer dernek yöneticileri olarak halkımızın yanında olduk.

● "29 Mart Yerel Seçimleri"nde aday adayı ve aday olan değerli hemşehrilerimizin her birinin etkinliğine -hiçbir ayırım yapmadan- katıldık ve gerekli desteklerimizi sunduk. Bu bağlamdaki katılım ve desteklerimiz şu şekilde bir seyir izlemiştir:

Ak-Parti Üsküdar eski belediye başkan yardımcısı ve bu dönem de aynı partiden belediye meclis üyesi adayı olan/ve seçilen **Hilmi Türkmen** Beyin Üsküdar-Kirazlıtepe'de organize ettiği ve sivil toplum kuruluşları başkanları ve muhtarların katıldığı kahvaltılı toplantıya tam kadro olarak katılıp gereken desteklerimizi sunduk.

MHP Üsküdar belediye başkan adayı, ilçe başkan ve yöneticilerinin Şalpazarı Dernekler Federasyonu/Şal-Fed ve Üsküdar'daki diğer dernek başkanlarına vermiş olduğu kahvaltılı toplantıda aynı partiden belediye meclis üyesi adayı olan iş adamı hemşehrimiz sayın **Fahri Durmuş**'u yalnız bırakmadık.

SP Üsküdar belediye başkan adayı **Yılmaz Bayat** Beyin federasyon merkezimiz ve diğer derneklerimizdeki toplantılarına katılarak, kendilerine ve aynı partiden belediye meclis üyesi adayı olan sayın **Hüseyin Yamaç**'a destek verdik.

CHP Kartal belediye başkan adayı **Altınok Öz** Beyi, federasyonumuza bağlı Soğanlık'taki Fidanbaşı köyü derneğimizde geniş bir katılımla ağarladık ve aynı partiden kontenjandan belediye meclis üyesi adayı mimarımız Sayın **İbrahim Sarı**'ya gereken desteği verdik. Ayrıca bölgesinde tek aday olan İbrahim Sarı için Soğanlık'taki Fidanbaşı Derneğimiz, kendileri için gerekli tüm çalışmalarda bulunmuş ve yardımlarını göstermişlerdir.

Tuzla Belediyesi'nde geçtiğimiz dönem belli bir süre belediye başkan yardımcılığı görevinde bulunmuş ve yeni dönem için Ak-Parti meclis üyesi adayı olan **Ahmet Çabuk** Beye, Tuzla Ağasarlılar Derneğimiz tüm çalışmalarında yanlarında olarak destek vermişlerdir.

Darıca belediye meclis üyesi adaylarımız sayın **Ömer Demirtürk**(Ak-Parti) ve dernek başkanı sayın **Ömer Öztürk**(SP)'e derneğimiz ve hemşehrilerimiz desteklerini sunmuşlardır.

Sn. Hilmi Türkmen'in organize ettiği kahvaltı toplantısı

MHP Üsk. Bld. Bşk. adayının kahvaltı toplantısı

CHP Kartal Bld.Bşk. adayı Sn. Altınok Öz(soldan üçüncü/oturan)ve bld. meclis üyesi adayı Sn.İbrahim Sarı'yı(soldan dördüncü), Fidanbaşı Derneğimizde ağırladık.

● Trabzonlu İş Adamları Derneği(TİAD)'nin Ümraniye'de kiralamış oldukları 350 dönüm arazi içindeki -kendilerine ait- Sultan Murat Sosyal Tesisleri'nde -İstanbul'daki tüm dernek başkanlarını biraraya getirmek amacıyla- düzenlemiş oldukları kahvaltılı toplantıya fe-

derasyon ve dernek başkanlarımızla katılarak Şalpazarımızı tam kadro ile temsil ettik. Toplantıya Trabzon Belediye Başkanı V. Canalioğlu, oda başkanları, dernek başkanları, belediye başkan adayları başta olmak üzere yaklaşık 300 kişi katılmıştır.

● Karadeniz tv'de **Mehmet Tak** ve **Ali Erkan**'ın hazırlayıp sunduğu "İşte Horon İşte Karadeniz" adlı canlı yayına, federasyon olarak tüm derneklerimiz ve halk oyunu ekiplerimizle birlikte katılarak Ağasar/Kültür Araştırma dergimizin tanıtımı ve Ağasar bayan kıyafeti için almış olduğumuz patentin duyurulması ve tanıtılması fırsatını bulduk.

● Trabzon'un sorunları ve İstanbul'daki Trabzon derneklerinin çalışmaları ile ilgili olarak davet edildiğimiz Vatan Caddesindeki Kurtuluş Ustanın Yeri'ndeki toplantıya katılarak Ağasar'ı temsil ettik.

● Yine Ağasar/Kültür Araştırma dergimizi her platformda tanıttık. çalışarak Ağasar kültürünün toplumda hak ettiği yeri almasını sağlamak için mücadele verdik.

● Federasyon toplantılarımızı, gönüllü derneklerimizde sırayla yapmaya devam ediyoruz. Toplantılarımızda derneklerimiz, yöneticilerimize yöresel yemek ikramlarında bulunmuşlar; yöresel yemeklerle özlem gideren yöneticilerimiz federasyon toplantılarına yoğun katılım göstererek dernek yönetici ve üyeleriyle federasyon yönetimi tanışma kaynaşma ve dertleşme imkanı yakalamışlardır.

● Değerli devlet adamı, Maliye eski Bakanı kıymetli hemşehrimiz merhum **Adnan Kahveci**, üyelerimizin de katılımıyla mezarı başında anılmıştır.

● Karadeniz Sivil Toplum Örgütleri(KASTOP)'nin Bostancı Gösteri Merkezi'nde ortaklaşa düzenlediği ve Karadeniz il dernek federasyonlarının hazır bulunduğu *"Dünya Karadenizliler Günü"* kutlamaları etkinliklerine Şalpazarı Dernekler Federasyonu/Şal-Fed) olarak onlarca üyemizle katıldık ve destek sağladık.

● "24 Şubat Trabzon'un Kurtuluşu" etkinliklerine, Sultanbeyli ve Şişli'deki kutlamalara "Ağasar Halk Oyunu" ekiplerimizle katılarak destek olduk. 24 Şubat kutlamaları, Mavi Karadeniz tv'den canlı olarak tüm halkımıza ulaştırılmıştır.

● Ağasar kültürüne yaptığımız tartışılmaz katkıyla birlikte güzel ilimiz Trabzon'un geleneksel kültürüne katkıyı da ihmal etmedik. Şu günlerde Trabzon Spor sayesinde dünyanın tanıdığı "Kolbastı/Hoptek" halk dansının dünyada ve Türkiye'deki ilk yarışması İstanbul-Sancaktepe'de yapıldı. Mavi Karadeniz tv'nin canlı yayınladığı "Kolbastı" halk dansı yarışmasına Samandıra Ağasarlılar Derneği ile, Sancaktepe Giresunlular Derneği'nin hazırladığı sekiz ayrı yarışmacı grup katıldı. Jüri üyeliklerini Karadenizli ünlü sanatçılarımız Madonna Süreyya, Adnan Yılmaz, Kara Davut ve İnci Ertuğrul'un yaptığı yarışmada Samandıra Şalpazarı Derneği'mizden katılan ekipler birinci ve ikinci olmuşlar ve Trabzon kültürünün yaşatılmasına -Ağasar olarak- büyük katkı sunmuşlardır.

Trabzonlu İş Adamları Derneği(TİAD)'nin kahvaltı toplantısı

Karadeniz tv'de canlı yayında, Ağasar bayan kıyafetini ve horonumuzu tanıttık.

Federasyon toplantılarımızda, Ağasar yemekleri ikramı muhabbete lezzet kattı.

Sultanbeyli ve Şişli'de yapılan Trabzon'un Kurtuluşu etkinliğine, Ağasar Halk Oyunları ekibimizle katıldık. (Erol Yanık, Harun Özdemir, Sn. Mustafa Sarıgül ve Tahsin Usta)

● Federasyon yöneticilerimiz ve Şalpazarlı avukat arkadaşlarımızla birlikte İstanbul Barosunu ziyaret ettik. Baro Başkanlığına seçilen hemşehrimiz Av. **Muammer Aydın** Beye görevlerinde başarılar diledik.

● Trabzon Dernekler Federasyonu'nun Vatan Caddesindeki merkezinde organize ettiği geniş katılımlı toplantıya federasyon olarak katıldık. Trabzon Federasyonu'nun "Gürpınar Projesi" hakkında bilgi alışverişinde bulunduk. Toplantıda ayrıca İstanbul'da değişik yerlerden ve değişik partilerden belediye başkan adayı olan hemşehrilerimiz tanıtıldı ve kısa konuşmaları ile kendilerini takdim ettiler. Türk Kızılayı Genel Başkanı da toplantıya katılanlar arasındaydı.

● 02 Mayıs 2009 tarihinde İstanbul Üsküdar'da Katibim restoranda, Ağasar'ın İstanbul'daki seçkin insanlarıyla buluşma toplantısını gerçekleştirdik. Federasyonumuzun önderliğinde, İstanbul'daki dernek yöneticilerimizi, iş adamlarımızı, siyaset adamlarımızı, akademisyenlerimizi, basın mensuplarımızı ve bürokratlarımızı bir sabah kahvaltılısında biraraya getirdik. Yüzden fazla değerli insanımızın buluştuğu bu toplantıda tanışma, kaynaşma, istişare imkanları oldu ve genelde ülkemizin özelde Şalpazarımızın sorunları ve çözüm yolları üzerine isteyen söz alıp konuştu. Derneklerimizin, kültürümüzü bütün boyutlarıyla yaşatmaya yönelik çalışmalara ağırlık vermesinin en doğru yol olduğu vurgulandı. Birçok ortak görüşler ortaya kondu. Bu tür toplantıların daha geniş katılımlarla önümüzdeki aylarda tekrar yapılması kararlaştırıldı.

● Yerel seçimlerde Üsküdar Belediye Başkanı seçilen sayın **Mustafa Kara**'yı ve yeni dönemde de belediye meclis üyesi seçilen ve Üsküdar Belediyesi Başkan Yardımcılığı göevine getirilen hemşehrimiz **Hilmi Türkmen** Beyi makamlarında ziyaret ederek tebriklerimizle birlikte başarılar diledik.

Tuzla Belediye Başkanı seçilen sayın **Şadi Yazıcı**'yı makamında ziyaret ettik. Yeni dönemde de belediye meclis üyesi seçilerek Tuzla Belediyesi Başkan Yardımcılığı göevine getirilen hemşehrimiz **Ahmet Çabuk** Beyi makamlarında ziyret edip başarlar diledik.

Kartal Belediye başkanı seçilen sayın **Altınok Öz**'ü ziyaret edip başarılar diledik. Yine Kartal Belediye Meclis üyesi seçilen hemşehrimiz **İbrahim Sarı** Beye başarılar diledik.

İzmit-Darıca Belediye Meclis üyesi seçilen arkadaşlarımız **Ömer Öztürk** ve **Ömer Demirtürk** Beye görevlerinde başarılar dileğinde bulunduk.

● Güzel Trabzonumuzun şirin ilçesi Şalpazarımızın ilk milletvekili olan ve ilk olarak kendilerine bakanlık görevi tevdi edilen Bayındırlık ve İskan Bakanımız sayın **Mustafa Demir** Beye görevlerinde başarılar diledik.

● Tüm derneklerimizin düzenlediği her etkinlikte birlikte olduk. Komşu ilçe dernekleri ve diğer illerin derneklerinin davet ettği tüm etkinliklerine katılıp katkı sunmaya çalıştık.

İst. Barosu Başkanlığına seçilen hemşehrimiz Av. Muammer Aydın Beyi, bir heyet olarak ziyaret edip başarılar diledik.

Üsküdar Katibim restoranda, Ağasar'ın İstanbul'daki seçkin insanlarıyla buluşma toplantısını gerçekleştirdik.

Katibim restorandaki toplantıdan başka bir kesit

Katibim'deki Ağasarlılar toplantısında, Bayındırlık ve İskan Bakanımız Sn. Mustafa Demir'in Şalpazarı İlkokulu'ndaki öğretmeni Ayşe Şirin Hanım da duygu ve düşüncelerini dile getirdi.

● İstanbul'da kurulu bulunan Trabzon derneklerinin içinde bulunduğu sorunların tartışılıp çözüme kavuşturulması amacıyla, Şalpazarı Dernekler Federasyonu(Şal-Fed) önderliğinde, Üsküdar Kirazlıtepe'deki federasyon merkezimizde genişletilmiş başkanlar toplantısı düzenlendi. Toplantıya, Trabzon derneklerinin başkanları davet edildi. Katılımın yoğun olduğu toplantıda, Trabzon derneklerinin sorunları tartışıldı ve çözüm önerileri dile getirildi. Bu toplantıların, ayda bir yemekli olarak tekrarlanması konusunda uzlaşma sağlanıp karar verildi.

● Bayındırlık ve İskan Bakanı olarak atanan hemşehrimiz Sn. **Mustafa DEMİR**'i, Şal-Fed Yönetim Kurulu ve bazı üst düzey görevlerde bulunan hemşehrilerimizle, 09 Haziran 2009 tarihinde makamında ziyaret ederek 'hayırlı olsun' temennilerimizi ilettik...Sayın bakanımızla, ülkemiz ve bölgemizin sorunları üzerine bir saati aşkın bir süre görüş alışverişinde bulunma fırsatımız oldu. Ayrıca kendilerine, federasyonumuzun çıkardığı Ağasar dergimizi takdim ettik ve kendilerini 14 Haziran'da İstanbul'da gerçekleştireceğimiz Kadırga Otçu Şenliklerine bizzat davet etme fırsatı bulduk.

● Ankara'daki ziyaretimize Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndaki şube müdürü hemşehrimiz Sn. **Ayhan Kandemir**'i ve Şalpazarı-Ağasarlılar Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği(Şalsar) merkezinde başkan **Fevzi Çakmak**, yönetici ve bazı üyeleri ziyaretle devam ettik.

● Bayındırlık ve İskan Bakanımız Sn. **Mustafa DEMİR**'in 11 Haziranda Üsküdar-Kirazlıtepe'deki hemşehrilerini ziyaretleri esnasında, Federasyonumuz ve derneklerimiz, kendilerini bir şölen havasında karşılamışlar ve uğurlamışlardır.

● Şal-Fed olarak, "Geleneksel Ağasar Otçu Şenliği"mizin 13.sünü, İstanbul-Pendik-Kurnaköy-İskenderli mevkiinde büyük katılım ve coşkuyla gerçekleştirdik. Protokolümüzü Şalpazarı Bld.Başkanı Sn. **Fehmi Cengiz,** Geyikli Bld. Başkanı Sn. **Muzaffer Türkmen,** Tuzla Bld. Bşk. Sn. **Şadi Yazıcı** ve Bşk.Yrd. **Ahmet Çabuk** Bey, Üsküdar Bld. Bşk. Yrd. Sn. **Hilmi Türkmen;** Trabzon Dernekleri Federasyonu Gnl. Başkanı Sn. **Nurettin Turan**; AK-PARTİ, MHP, DSP Şalpazarı ilçe başkanları; çeşitli STK temsilcileri ve dernek başkanları; birçok iş adamlarımız teşrif ettiler.□

Üsküdar Belediye Başkanı Sn. Mustafa Kara ve Başkan Yardımcısı Hilmi Türkmen Beyi, bir heyet olarak ziyaretimiz esnasında tebrik edip başarılar diledik.

Tuzla Bld.Bşk.Sn. Şadi Yazıcı ve Bşk.Yrd.Ahmet Çabuk Beyi makamlarında ziyaret edip başarlar diledik.

Bakanımız Sn. Mustafa Demir'i makamında bir heyetle ziyaret ettik.

Soldan sağa (arkadakiler): Mimar İbrahim Sarı (Kartal Bld. Mec. üyesi), Mustafa Özdemir (İSKİ Gnl. Mdlğ. mühendisi), Mustafa Demir (Bayındırlık ve İskan Bakanı), Harun Özdemir (Şal-Fed Gnl. Bşk.), Muzaffer Bayrakta r(Şal-Fed Yön. Ku. üyesi), Kemal Sarı (Fidanbaşı Der.Bşk.), Mustafa Atalar (Kültür ve Turizm Bakanlığı müfettişi) / (öndekiler): Erol Yanık (Şal-Fed Asbşk.), Mehmet Sayal (Şal-Fed Yön. Ku. üyesi), Mahmut Demir (Ağasar Şalpazarlılar Kül. ve Yard. Der. Bşk.)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndaki şube müdürü hemşehrimiz Sn. Ayhan Kandemir'i(mavi gömlekli) ziyaretimiz.

Şalsar Başkanı Fevzi Çakmak Beyi(sağdan ikinci) ve dernek üyelerini ziyaretimiz.

Bayındırlık ve İskan Bakanımız Mustafa Demir, Üsküdar-Kirazlıtepe'deki hemşehrilerini ziyareti esnasında izdiham yaşandı ve hemşehrileri, bakanlarını büyük bir şölenle karşıladılar.

Bu yıl 13.sü yapılan İstanbul-Ağasar Otçu Şenliği'nde coşku her yıl olduğu gibi zirvedeydi. Protokole katılanlar arasında Şalpazarı Bld. Başkanımız Fehmi Cengiz(soldan 3.) ve Geyikli Bld. Başkanımız Muzaffer Türkmen de (soldan 5.) vardı.

Fotoğraflar: Mustafa Atalar(Şal-Fed Gençlik), Turan Uzun, Kemal Sarı

❖ŞAL-FED'E BAĞLI DERNEKLER ve BAŞKANLARI❖

●Trabzon Şalpazarı Dernekler Federasyonu (Şal-Fed) *(Kirazlıtepe / Üsküdar)* ***www.salfed.com / 0216 422 89 00***	**HARUN ÖZDEMİR** *0536 777 66 22* *harunoz61@hotmail.com*
●Ağasar Şalpazarlılar Kültür ve Yardımlaşma Derneği *(Sancaktepe / İST.)* ***0216 311 72 98***	**MAHMUT DEMİR** *0533 656 84 06*
●Trabzon İli Ağasarlılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği / *(Şifa Mah. / Tuzla-İST.)* ***0216 423 52 32***	**MAHMUT KOMUT** *0532 3863885*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Aktaş Yaylası Kültür Dayanışma Derneği / *(Kirazlıtepe-Üsküdar-İST.)* ***0216 321 53 59 - 0216 318 79 99***	**KEMAL YILMAZ** *0212 213 32 40 / 0532 588 99 52* *kemal@comsis.com.tr*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Çamlıca Köyü Kültür ve Yardımlaşma Derneği / *(Kirazlıtepe / Üsküdar-İST.)* ***0216 318 95 81***	**ŞEVKİ ÇAKIR** *0532 788 29 17*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Darıca Şalpazarlılar Derneği *(Darıca / İzmit)* ***0262 656 36 61***	**ÖMER ÖZTÜRK** *0542 7746474*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Doğancı Köyü Kültür ve Dayanışma Derneği / *(Küplüce / Üsküdar-İST.)* ***0216 422 26 61***	**ORHAN ALIŞKAN** *0536 2196926*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Dorukkiriş Köylüleri Kalkındırma Yard. ve Güzelleştirme Der. *(Kirazlıtepe / Üsküdar-İST.)* ***0216 422 16 61 - 0216 318 51 82***	**SEMİH DURMUŞ** *0532 5959825* *semihdurmus@windowslive.com*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Fidanbaşı Köyü Kültür Yard. ve Kalkındırma Derneği *(Soğanlık / Kartal-İST.)* ***0216 309 70 61 / www. fidanbasi.com***	**KEMAL SARI** *0532 7881861* *kemalsari61@hotmail.com*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Geyikli Beldesi Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği*(Kirazlıtepe/Üsküdar-İST.)* ***0216 422 39 47 / www.geyikli.org***	**BAHRİ BELDÜZ** *0532 393 65 39*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Sayvançatak Köyü Yard. ve Dayanışma Derneği / *(Kirazlıtepe / Üsküdar-İST.)* ***0216 318 48 62***	**ALİ KILIÇ** *0543 2181027*
●Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Kasımağzı Köyü Yard. ve Dayanışma Derneği / *(Kirazlıtepe / Üsküdar-İST.)* ***0216 321 22 61***	**OSMAN KARACA** *0533 5586548*

ŞAL-FED BÜNYESİ DIŞINDAKİ ŞALPAZARI /AĞASAR DERNEKLERİMİZ:

- **Ağasar Halk Oyunları ve Spor Kulübü Der. (AHOD) / İstanbul**
  Mehmet Kandazoğlu(Bşk.)
  0533 217 61 61
- **Şalpazarlılar ve Çevre İlçeleri Kültür Day. Yard. ve Kalkındırma Der./ Bursa**
- **Ağasar Şalpazarlılar Yardımlaşma ve Dayanışma Der. / Sakarya**
- **Şalpazarı Ağasarlılar Eğitim Kültür ve Dayanışma Der. / Ankara**
  0312 324 31 50
- **Trabzon İli Şalp. İlçesi Dereköylüler Sosyal Yar. Day. Der./İst.**
  0216 321 05 05
- **Şalpazarı Ağırtaş Köyü Kalkındırma ve Yaşatma Der. / İstanbul**
- **Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Sinlice Köyü Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Der./ İst.**
  0216 353 88 77
- **Trabzon Ağasarlılar Sos. Kül. Yard. Der. / İzmir**
  0322 345 91 93
- **Şalpazarı Ağasarılılar Kültür Yardımlaşma Derneği / Samsun / Bşk.: Nurettin Balta /**
  0362 431 37 47
- **Şalpazarlılar Kültür ve Day. Der./Trabzon**
  0462 223 46 04
- **Şalpazarı İlçesi Simenli Köyü Kalkındırma ve Yardımlaşma Der./ Trabzon**
  0462 895 52 11
- **Trabzon Şalpazarlılar Kültür Derneği E.V. / Almanya**
  203 860 90 72
- **Almanya-Stuttgart Trabzon Ağasar Egitim Kültür ve Dayanışma Derneği (A.S.T.A.D.)**
  www.agasarlilar.org
  00497021-9828786
- **Holborg Ağasarlılar Derneği / Almanya**
  0049 713 196 23 30 (Hüseyin Kandazoğlu)

"Sivil toplum kuruluşları, çağdaş toplumların temel demokratik aktörlerinden biri olmanın yanında, bu toplumlarda devletin elinin uzanamadığı kesimler için önemli bir ekonomik aktör olma işlevi de görmektedir. Öte yandan, sivil toplum kuruluşları devletin uzanamadığı alanlarda toplumsal hizmet sunma görevini üstlenmişlerdir. Bu kuruluşlar ayrıca, devletin düşünüp planlamadığı bazı alanlarda gelişimi ve değişimi sağlayacak bir aktör olarak da işlev görmektedir. Sözü edilen sivil toplum kuruluşlarından biri de derneklerimizdir. İlçemizde yirminin üzerinde dernek kurulmuş olması sevindirici bir durumdur. Bu derneklerimiz, özellikle gurbette yaşayan hemşerilerimizin dayanışmasında ve bir araya gelerek bir takım kültürel değerlerimizin yaşatılmasında önemli hizmetler sunmaktadır. Bu derneklerin düzenledikleri özel geceler, festivaller ve yayla şenlikleri gibi kültürel etkinliklere diğer bölgelerimizde yaşayan insanların gıpta ile baktıkları aşikârdır. Bu değerlerimizin geliştirilerek yaşatılabilmesi için hemşerilerimizin söz konusu derneklere üye olup destek vermeleri büyük önem arz etmektedir. Ancak, söz konusu derneklerimizin hemşehri desteğinin ötesinde ulusal ve uluslararası destek arayışı içerisinde olmaları da gerekmektedir. Derneklerimiz bu desteği sağlayarak ilçemizde yok olmaya ya da unutulmaya yüz tutmuş birçok değerimizin yeniden canlandırılıp yaşatılmasında önderlik yapabilirler."*(Yrd. Doç. Dr. **Cemalettin İPEK**'in 'Bir STK Olarak Derneklerimiz ve İşlevleri' başlıklı -bu sayıda yayınlanan- yazısından / s. 26)*

Muzaffer BAYRAKTAR
Şal-Fed Yönetim Kurulu Üyesi
Ağasar Dergisi Gnl. Koordinatörü

NE DERSİNİZ?..

Şalpazarı Dernekler Federasyonumuzun en büyük ve en başarılı hizmetlerinden biri olan Ağasar/Kültür Araştırma dergimiz, elinizdeki bu 3. sayısıyla da kültürümüze ışık tutmaktadır. Dergimiz, her geçen gün daha geniş kitlelere ulaşmakta ve birlik-beraberliğimizin sağlamlaşmasına katkı sağlamaktadır. Önceliğimiz tabiki Şalpazarlıların birliğinin en iyi şekilde sağlanmasıdır.

Birlik-beraberliğin en önemli sivil yapılanmalarından birisi de kuşkusuz dernekçiliktir. Ancak dernekleşmede Şalpazarı merkezle Beşikdüzü sınırları arasındaki köylerimizin -yeterli derecede- başarılı olamadıklarını gözlemlemekteyiz. Bununla birlikte bu köylere mensup olan ve kişisel başarılarıyla kendini kabul ettirmiş bir hayli akademisyen ve bürokratlarımızın varlığı dikkat çekmektedir. Kasım 2009'da yapacağımız Genel Kurul sonucu oluşacak yeni Yönetim Kurulu -bu gerçekleri göz önünde bulundurarak- çalışma planı ve yol haritasını belirlemelidir.

Herşeyden önce tüzüğümüzün öngördüğü "Danışma Kurulu" adı altındaki 100 kişilik gönüllü topluluğumuzu oluşturmak durumundayız. Oluşan bu kurul, yılda en az iki kez toplanıp var olan yönetime her konuda danışmanlık yapmalıdır. Maddi konularda, rehberlik adı altında hizmet vermelidir.

29 Mart Yerel Seçimlerinden sonra belediyelerde görev alan belediye başkanlarımız, yardımcıları ve belediye meclis üyelerimize -Şalpazarı Dernekler Federasyonu'na destek olma açısından- çok büyük fedakarlıklar düşmektedir.

Belirtmeye çalıştığım dayanışmalar olursa, Şal-Fed medyada ve değişik platformlarda daha aktif olmaya gayret gösterirse arzu ettiğimiz güç zorlamadan oluşur. Böylece Trabzon ilçeleri arasında öncü olmakta hayli yol alırız.

Bundan kârımız ne olur?

Siyasetçi çıkarmada, bürokrasiye kişi yerleştirmede, işsiz gençlerimizi işe yerleştirmede ve ilçemizi kalkındırmada söz sahibi oluruz. Öyle değil mi?..□

KÖYDEN GURBETE MEKTUP

Sormayın köylerde ne olduğunu;
Kimsenin gülmeye hali kalmamış,
Fitne ve fesatlık almış yürümüş,
Sevginin, saygının adı kalmamış.

Cenazelerde bile hatır sayılır,
Parası olanı herkes kayırır,
Zalime herkes alkış tutar da,
Mazluma verecek selam kalmamış.

Menfaat uğruna adam satılır,
Çukura düşene tekme atılır,
Yüzyüze herkes dost görünse de,
Doğru söylenilen bir söz kalmamış.

Tarlaya kürünle kerme çekmenin,
Belleyip kazıp da tohum ekmenin,
Değirmene gidip de un öğütmenin,
Mısır ekmeğinin tadı kalmamış.

Şehirlilik modası başlamış bir de,
Yelekler, fistanlar haniya nerde?
Düğünde genç kızlar duvak giyer de,
Çıngıllı gümüşlü gelin kalmamış.

Kara sığırdı bizde ineğin ırkı,
Etinin sütünün olurdu farkı.
Ahırlar boşalmış kapanmış kapı,
Bakraçta ayranın tadı kalmamış.

Düğün kurulup da horon tepmenin,
Alkış tutulup da bir hey çekmenin,
Herkesi coşturan o türkülerin,
Kemençenin, davulun sesi kalmamış.

Bir de başımızda var siyaset derdi;
Huzuru kaldırdı, toplumu gerdi.
Akıl almaz gaflar, belden aşağı laflar,
Milletin dilinde ayar kalmamış.

Bu yozlaşmanın sonu olur mu?
Köyümde insanlar huzur bulur mu?
Güzel günler yakındır elbet, dense de
Dertli Murteza'nın sabrı kalmamış.

Murteza BAYRAKTAR
(Trabzon, Haziran 2009)

BİZE NE OLDU?

1950-1960'lı yıllarda, yağ tüccarları İstanbul'dan Şalpazarı'na gelir, dere boyunda küleklerle köylüden yağ alırlardı. Ne oldu bu yağlara? Yaylalarda "çalıçileği" diye topladığımız ürünün "yaban mersini" olduğunu ve her derde deva olduğunu yeni öğrendim. Amerika'da yaban mersini yetiştiren şirketler var.

Ali KULAÇ
SATEKS Yönetim Kurulu Başkanı

Şalpazarı-Sugören mahallesi(Körüsten) doğumluyum (1954). İlkokul 1. sınıfı Şalpazarı'nda okudum. 2. sınıf başlar başlamaz ilk haftasında babam bizi İstanbul'a getirdi. Yolda yaşadığım iki hatıramı anlatayım:

İlk defa bir arabaya biniyoruz(Jip). Gözlerimiz dönüyor; ağaçlar sanki geri geri gidiyor. Beşikdüzü'ne gidene kadar araba en az on kere durdu. İçimiz dışımıza çıktı. Babam, bizi İstanbul'a araba ile götüremeyeceği kanaatine vardığı için, Trabzon'dan vapur ile götürme kararı aldı. Vapura bindik, gidiyoruz. Annem susamış. Vapurda dolaşıp su ararken bir genç gazoz satıyor; ondan su diye aldık. Annem ve benim çok hoşuma gitti. Annem gence, 'Allah razı olsun. Ölmüşlerinin canına gitsin.' deyince genç; 'Teyze bırak geçmişlerimi, paramı istiyorum.' dedi. Biz önde, gazozcu genç arkada, babamı aramaya koyulduk. Babamı bulduk ve gazozcunun parasını verdik.

Bir zamanlar köyün çocukları Şalpazarı'nda bisikletli adamı ilk görünce, bize haber verdiler, 'şeytan arabası gördük' diye. Ertesi hafta Şalpazarı'na gittik ama bisikletli adamı göremedik. Evet Şalpazarı Güney Doğu'da bir yer değildi ama bu bölgenin vatanperver ve devletine sadık insanları çok şeyden de mahrum kalmıştı…Bizler Şalpazarı'ndan kara lastikle İstanbul'a geldik. Nereden nereye diyorum…Rabbime hamd olsun.

Neden böyle bir giriş yaptım? Geçmişte yaşadığımız yokluklardan sonra, Şal-Fed'in Üsküdar - Katibim restoranda tertip ettiği bir sabah kahvaltısında, üst düzey hemşehrilerimi görünce çok sevindim ve iftihar ettim. Çoğu makam sahibi, üniversitelerde öğretim görevlileri, daire başkanları, belediye başkan yardımcıları; devlet dairelerinde, özel sektörde müdür; gazeteci, iş adamı. Artık bir de Şalpazarlı bakanımız var. Bayındırlık ve İskan Bakanımız Sn. **Mustafa Demir**. Çok duygulandım doğrusu. Bir o kadar da, uzakta oldukları ve fırsat bulamadıkları için da katılamayanların da olduğunu biliyorum. Onların hepsini tebrik ediyorum.

Böyle bir yazı yazma fikri de nereden çıktı? denebilir. Ben yazarlık iddiasında olan birisi değilim. Hatta yazı yazmasını da pek bilmem. Bazı konularda -kendimce- duygu ve düşüncelerimi açıklama zarureti doğdu.

Birgün kurucusu olduğum Ağasar Şalpazarlılar Derneği başkanı **Mahmut Demir** arakadaşımla oturuyorduk. Sohbet sırasında iş geldi Samandıra'da açmış olduğumuz bir markete. Hemşehrilerimizden birçoğunun bu marketten alış-veriş etmediğini; bazılarının çok dedikodu yaptığını ve bu durum karşısında ne yapmamız gerektiğini söyleyince, ben de acizane düşüncelerimi beyan ettim. Bunlara takılmamalarını; zorlukları da olsa, biraraya gelerek güç birliği oluşturmaları gerektiğini; zamanın her şeyi halledeceğini; sabır gösterilmesi gerekeceğini; işin sonu iflas da olsa, bir tecrube kazanmanın bile kâr olduğunu söyledim. Sohbetimiz derinleşti ve yaşadığım tecrubelere dayanarak diğer bir çok konuda da fikirlerimi açıkladım…

1950-1960'lı yıllarda, yağ tüccarları İstanbul'dan Şalpazarı'na gelir, dere boyunda küleklerle köylüden yağ alırlardı. Ne oldu bu yağlara? Yaylalarda "çalıçileği" diye topladığımız ürünün "yaban mersini" olduğunu ve her derde deva olduğunu yeni öğrendim. Amerika'da yaban mersini yetiştiren şirketler var. Birgün balık lokantasında önüme ısırgan otu ve diken ucu (mereucan/menucan) salatası koydular. İzmir'de bir şirket, bunları toplayıp salamurasını yapıyor ve satıyormuş. Dünya doğallığa doğru gidiyor. İnsanımız doğal, gıdamız doğal. Ne oldu bize, yediğimiz hormonlu ve insanımızı da hormonladılar? Bu garabetten kurtulmamız gerekiyor.

İnsanları sevmek lazım. Bu gençleri sevin. Önünü açın. Sevgi her şeyin başı. Gençlerimizin ruyaları, hayalleri olmalı. Çalışmak, dürüst olmak lazım; başarı gelir veya gelmez, orası nasip işi...

Derelerimizde bol miktarda alabalık yetiştiremez miyiz? Şalpazarı'nda küçük bir atölye ile imalata başlayamaz mıyız? Tereyağımızı, peynirimizi daha güzel nasıl pazarlarız.? Kadınlarımızın, duvarlarımızı/evlerimizi süsleyen el emeği göz nuru dırmaçlarını, çantalarını(çentî) nasıl pazarlarız? Bunları üniversiteye giden kızlarımız kullansın, reklamı olur. Sonra bir bakarsın moda olur. Rahmetli babaannemin keten tezgahları vardı. Dokurdu, boyardı ve bize elbise yapardı. Ne oldu bu tezgahlara; niçin terk edildi? Bunları sorgulamak lazım. Bunlar, sermaye olmadan nasıl geliştirilebilirdi ki? diyeceksiniz. Hayır, bunun için sermaye gerekmiyor. O zaman onu herkes yapar; bunlar için inanç lazım, dedim. Başkan **Mahmut** Bey de, "Ağabey, bunları lutfen yazar mısın?" deyince bu yazı ortaya çıktı.

Öncelikle Şal-Fed Genel Başkanı **Harun Özdemir** Beyi, Ağasar insanının ufkunu açan bütün çalışmaları ve özellikle dergicilikteki başarısı için tebrik ediyorum. **Mahmut Demir** kardeşime ve bütün hemşehrilerime kalbi muhabbetlerimi sunuyorum...Vefat eden çok sevdiğim **Mustafa Turan** ağabeyime ve diğer bütün geçmişlerimize Allah'tan rahmetler niyaz ediyorum. Hasta olan **Ali Bektaş** ağabeyime ve bütün hastalarımıza Allah'tan acil şifalar diliyorum. Kalın sağlıcakla.□

Mustafa KARA / Üsküdar Belediye Başkanı

Röportaj: Mustafa KÜÇÜK

‘Büyük İstanbul Depremi’ne hazırlık açısından bir değişime ve yeniden yapılanmaya ihtiyaç vardır. Hayati değerlerimizin korunması için bu çalışmaya olabildiğince hızlı bir şekilde başlamamız gerekmektedir. Bu anlamda da kentsel dönüşümü gerçekleştirirken, hem tarihi dokuyu korumak hem de modernizasyonu temin etmek gerektiğinin bilincindeyiz. Bunu yaparken de, mimari açıdan Osmanlı mimari dokusunu esas alacak şekilde çalışmalar gerçekleştireceğiz.

● Bize kendinizi ve ailenizi kısaca tanıtır mısınız?

● 1968 yılında dünyaya geldim. Rahmetli babam, gerçekten zor şartlarda çocuklarına iyi bir eğitim vermek için gayret sarf etmiştir. Biz sekiz kardeşiz. Ben, babamın en küçük evladıyım. Benden büyük üç ağabeyim ve dört ablam var. Ağabeylerimden ikisi üniversiteye gitme imkânını elde etmişti. O anlamda iki ağabeyim, yüksek öğretimlerini eğitim fakültesinde tamamladılar. Her ikisi de belli bir süre öğretmenlik mesleğini icra etti. Ne var ki, başından beri rahmetli babamızın ticari faaliyetleri sebebiyle ağabeylerim de ticaret hayatına girmek durumunda kaldılar. Aile olarak, 1980 yılında Üsküdar’a yerleştik. Liseyi, Kadıköy Mehmet Beyazıt Lisesi’nde; üniversite eğitimimi ise, İTÜ Sakarya Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği bölümünde tamamladım. Bununla birlikte, daha üniversitede öğrenci iken ticari ve sosyal faaliyetlerin içinde yer aldım. 1996 yılında evlendim. Ailenin en küçük çocuğu olduğum için rahmetli babam ve -Allah uzun ömürler versin- annemle birlikte yaşadım. Benim için hayatta en değerli varlığım, geniş anlamda büyük ailemiz ve özel anlamda kendi eşim ve çocuklarımdır. Dünya tatlısı iki oğlum ve iki kızım var. Bütün gayretim ve hayatımın en önemli misyonu, -rahmetli babamın, çocuklarını, hayatın bütün zorluklarına rağmen en güzel şekilde yetiştirdiği gibi- aynı niyet ve duygularla, çocuklarımı vatanına ve milletine faydalı birer insan olarak yetiştirmektir. Çok şükür, huzurlu ve mutlu bir aile hayatım var.

● Belediye Başkanı olmayı ne zaman istediniz ve buna nasıl karar verdiniz?

● 1980 yılından bu yana Üsküdar’da ikamet ediyorum ve Üsküdar’ın benim için çok özel bir yeri var. Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın da Üsküdar’da ikamet etmesi benim için ayrı bir önem taşıyor. 2001 yılındaki AK-PARTİ’nin kuruluş sürecinde, Genel Başkanımızın bu kutlu yürüyüşüne arkadaşlarımla birlikte ben de katılmaya karar verdim. Bu itibarla da 2002 yılında AK-PARTİ’de Üsküdar İlçe Kurucular Kurulu üyeliği ve seçim işlerinden sorumlu İlçe Başkan Yardımcılığı görevini aldım. 2004 yılında Üsküdar Belediye Meclis üyeliği, Belediye Meclisi’nde AK-PARTİ Grup Başkan Vekilliği ve İmar Komisyon Başkanlığı’nı yürüttüm. Ayrıca Yerel Yönetimlerden Sorumlu İlçe Başkan Yardımcılığı, 22 Temmuz 2007 Genel Seçimlerinde ve 21 Ekim 2007 halk oylamasında Üsküdar İlçe SKM (Seçim Koordinasyon Merkezi) Başkanlığı yaptım. Daha sonra Üsküdar’a nasıl daha iyi hizmet verebilirim düşüncesi ile eski Belediye Başkanımız Sayın Mehmet Çakır’ın da görüşünü ve olurunu alarak Belediye Başkanlığı’na adaylığımı koydum.

● Üsküdar’ın eksikleri ve bu eksiklere yönelik olarak yapmayı planladığınız işler nelerdir?

● Üsküdar daha İstanbul fethedilmeden önce bile bizim olan, bize ait olan bir yerdir. Ben Üsküdar’ın, şairlerimizin deyimiyle, “hayal şehir” olduğuna inanıyorum. Ve bu “hayal şehir”de bulunmaktan büyük bir haz alıyorum. Elbette İstanbul’un her ilçesi, hatta her sokağı ayrı bir değerdir; ancak kabul etmek gerekir ki, Üsküdar’ın yeri bambaşkadır. Meramımı ifade için sembolik bir dille şöyle diyeyim: **Dünya ikiye ayrılır, Türkiye ve diğerleri; Türkiye ikiye ayrılır, İstanbul ve diğerleri; İstanbul ikiye ayrılır, Üsküdar ve diğerleri…** Biz bu inançla ve

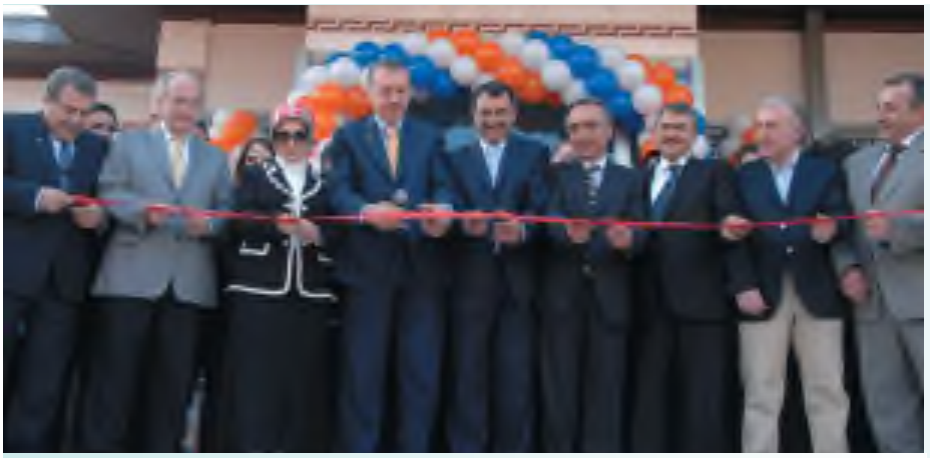

Nikâh Sarayı ve Kültür Merkezi'nin açılış kurdelasını Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve eşi Emine Erdoğan, İst. Valisi, İst. B. Belediye Başkanı, Üsk.Bld. Bşk. Mustafa Kara ve Üsk. Bld. eski Bşk. Mehmet Çakır birlikte kestiler. Törene Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, İst. Emniyet eski Md. Celalettin Cerrah, Üsk. Kaymakamı İzzettin Küçük de katıldılar.

bu bilinçle yola çıktık. Bu anlayış çerçevesinde Üsküdar'ı layık olduğu Tarih, Kültür ve Turizm Kenti haline getirebilmek adına elbette birçok projemiz mevcut.

"Hayal Şehir" Üsküdar'ın, tarihi dokusuna uygun olarak bir Kentsel Dönüşüme uğraması kaçınılmazdır. Zira Üsküdar, tarihi bir ilçe olması itibariyle eski ve yıpranmış binalara sahiptir. Ne yazık ki, acı bir gerçek olması itibariyle uzmanlar tarafından 30 yıl içinde beklenen 'Büyük İstanbul Depremi'ne hazırlık açısından bir değişime ve yeniden yapılanmaya ihtiyaç vardır. Hayati değerlerimizin korunması için bu çalışmaya olabildiğince hızlı bir şekilde başlamamız gerekmektedir. Bu anlamda da kentsel dönüşümü gerçekleştirirken, hem tarihi dokuyu korumak hem de modernizasyonu temin etmek gerektiğinin bilincindeyiz. Bunu yaparken de, mimari açıdan Osmanlı mimari dokusunu esas alacak şekilde çalışmalar gerçekleştireceğiz.

Ayrıca 17 km.'lik sahil şeridini, turistik anlamda en verimli şekilde kullanabilmek adına bazı çalışmalarımız olacak. Üsküdar'ın büyük bir eksiği olarak gördüğümüz Hükümet Konağı projesi bizim için büyük önem taşıyor. Bu proje dahilinde Üsküdar'daki tüm belediye hizmet birimlerini aynı çatı altında bir araya getirmeyi planlıyoruz. Hedefimiz bu projeye altı ay içinde başlamak ve on sekiz ay içinde de bitirmek. Ayrıca Üsküdar Gençlik Merkezi, Çavuşdere Kültür ve Spor Kompleksi, Bilgi Evleri, Kandilli Geleneksel El Sanatları Merkezi, Üsküdar - Altunizade - Ümraniye - Dudullu Hafif Metro Hattı'nın hizmete girmesi, Üsküdar'daki taksi duraklarının revize edilerek aynı yapıya kavuşturulması, park ve bahçelerin düzenlenmesi gibi birçok projemiz mevcut. Ancak Üsküdar için en önemli olanı şüphesiz Marmaray'ın hizmete girmesidir. Marmaray, Üsküdar için bir milat oluşturacak. Zira Üsküdar'da özellikle esnafımızın hareketliliği artacaktır.

Elbette daha birçok projemiz de mevcut ancak bu projeleri hayata geçirirken elimizdeki bütçeyi de verimli bir şekilde kullanmak düşüncesindeyiz.

● Ülkemizin en önemli sorunlarından biri eğitim...Eğitimle ilgili düşünceleriniz nelerdir? Bu konuda ne tür yenilikler planlıyorsunuz?

● Çocuklarımız ve gençlerimiz bizim en önemli mirasımız. Onlar geleceğimizin güvencesi. Bu sorumluluk dâhilinde çocuklarımıza ve gençlerimize güvenli bir eğitim ve gelecek sağlamak adına çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Çalışmalarımız dâhilinde Üsküdar genelindeki tüm okullara elimizden geldiğince sık sık ziyaret etmeye çalışıyor, okullarımızın ve öğrencilerimizin sorunlarını dinliyoruz. Bu sorunların çözülmesi adına gerekli çalışmaları yapıyor ve bütçemiz dâhilinde "Daha ne gibi katkılar sağlarız?" konusu üzerinde duruyoruz. Eğitimle ilgili olarak herşeyi devletten beklememek gerekiyor. Eğitime katkı sağlamak adına zengin işadamlarımıza ve hayırsever vatandaşlarımıza da önemli bir görev düşüyor. Okul yaptırmak ya da mevcut okullarımıza eğitime yönelik destek

Çocuklarımız ve gençlerimiz bizim en önemli mirasımız. Onlar geleceğimizin güvencesi. Bu sorumluluk dâhilinde çocuklarımıza ve gençlerimize güvenli bir eğitim ve gelecek sağlamak adına çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Çalışmalarımız dâhilinde Üsküdar genelindeki tüm okullara elimizden geldiğince sık sık ziyaret etmeye çalışıyor, okullarımızın ve öğrencilerimizin sorunlarını dinliyoruz. Bu sorunların çözülmesi adına gerekli çalışmaları yapıyoruz.

Başkan Mustafa KARA'nın düşünce ve hizmet dünyasında çocukların yeri başka!..

sağlamak, devlet adına yapılacak önemli bir hizmettir. Bu anlamda bize destek olan sponsorlara teşekkür ediyoruz. Son olarak 25 Mayıs Pazartesi günü Yılmaz Ulusoy Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Yılmaz Ulusoy** tarafından yaptırılan **Hacı Rahime Ulusoy Anadolu Denizcilik Meslek Lisesi**'nin açılışına katıldık ve açılış kurdelasını kestik. Bu okul, Üsküdar'a ve Türk Milli Eğitimine katkı sağlamak adına önemli bir hizmettir. Bu hizmete biz de çeşitli katkılarda bulunduk.

Eğitime yönelik sadece okullar bazında çalışmalarımız mevcut değil elbette. Kültür Merkezleri, Bilgi Evleri ve Gençlik Merkezleri ile de eğitime sağlayacağımız katkıları planlıyor, çalışmalarımızı bu doğrultuda yürütüyoruz. Mevcut Bilgi Evleri'nin geliştirilmesi ve çoğaltılması, Üsküdar'a yakışır Kültür Merkezleri'nin yapılarak Üsküdarlıların hizmetine sunulması bu destek faaliyetlerimizden sadece ikisini oluşturuyor. Kültürel anlamda her mahalleye destek amacıyla düşündüğümüz Bilgi Evleri'ne yönelik çalışmalara özellikle önem veriyoruz. Bütçemiz dahilinde her mahalleye bir Bilgi Evi oluşturulması bizim açımızdan önemli bir proje. Bu projenin bir an önce hayata geçirilmesi adına gerekli çalışmaları ekibimizle yürütüyoruz.

● **Marmaray Projesi, Üsküdar'ı nasıl etkiledi? Bu konu hakkındaki fikirleriniz nelerdir?**

● Biz Üsküdar'ı, "Marmaray öncesi" ve "Marmaray sonrası" Üsküdar diye ikiye ayırıyoruz. Bildiğiniz gibi Marmaray projesi, GAP'tan sonraki en büyük ikinci yatırımdır. Marmaray projesi, sadece raylı bir sistem değildir. Aynı zamanda Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlayan kıtasal bir projedir. Bu anlamda da Manş Tüneli'nden çok daha büyük önem taşımaktadır. Marmaray projesi, Üsküdar merkezli bir proje olarak anılacağı için Üsküdar'ın dünya çapında isminin duyurulmasında büyük önem taşıyacaktır. Marmaray projesi tamamlandığında, Üsküdar'ın hem ticari hem de turistik anlamda büyük gelişimi söz konusu olacaktır. Bu açıdan Marmaray projesi Üsküdar için bir milat olarak anılacaktır. Marmaray projesi halen devam ediyor. Deniz altında tüplerin yerleştirilmesi tamamlandı. Çekmeköy ile Üsküdar arasında bir metro hattı projesi var. Ayrıca Kartal ile Üsküdar arasında da metro çalışmaları devam ediyor. Bu çalışmaların tamamlanması en az 2 yılı bulacaktır. Burada belirleyici süreç, Marmaray projesi kapsamında yapılan kazılarda sürekli olarak yer altından çıkan tarihi eserlerin durumu oluyor. İstanbul'un tarihi çok uzun yıllara dayandığı için toprak altı tarihi eserlerle dolu. Her kazıda çıkan tarihi eserler nedeniyle Marmaray çalışmasının süreci uzuyor.

Marmaray projesi çerçevesinde Üsküdar'da bir takım çalışmalar gerçekleştirmek düşüncesindeyiz. Özellikle de Sabiha Gökçen Havalimanı'ndan raylı sistemle Üsküdar'a gelecek olan insanlarımıza buradaki tarihi yapılar ve türbeleri tanıtmak için bir ring seferi düzenlemek düşüncesindeyiz. Çalışmalarımızı da bu doğrultuda yürütüyoruz. Ayrıca turistik açıdan Eyüp ile Üsküdar arasında bir çalışma gerçekleştirmek amacındayız. Çalışma kapsamında turistik bir vapuru Eyüp ile Üsküdar arasında sefere çıkartacak ve buralardaki tarihi mekanları insanların tanıması ve gezebilmesi için hizmete sunacağız.

● **Verdiğiniz bilgiler bizi gerçekten heyecanlandırdı ve ümitlendirdi. Bütün bu projeler, Üsküdar'da yaşayanlar, özellikle gençler için büyük bir şans. Üsküdar'ın, bütün bu hizmetlerle örnek gösterilecek bir belediyecilik gerçekleştireceğine inanıyoruz. Üsküdar'ın emin ellerde olduğunu görmek göğsümüzü kabartıyor. Bize, yoğun çalışmalarınız arasında bu kadar zaman ayırdığınız için teşekkür eder başarılar dileriz.**

● Asıl ben size teşekkür ederim; Üsküdarımızı ve hizmetlerimizi tanıtmamıza vesile olduğunuz için. □

Üsküdar Belediye Başkanı Mustafa KARA, M. KÜÇÜK'ün sorularını cevaplarken

Fotoğraflar. Üsküdar Bld.

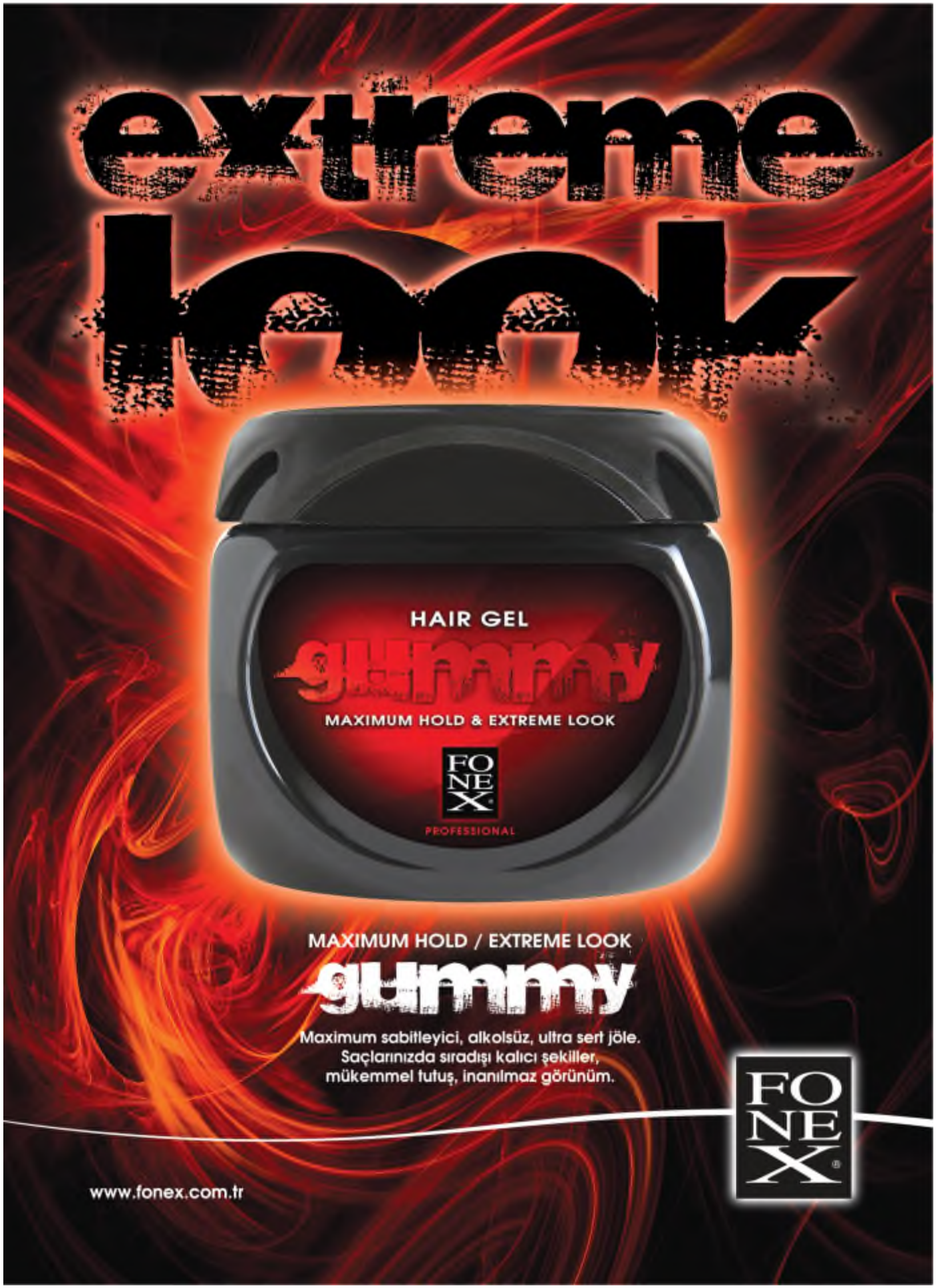
extreme
look
HAIR GEL
gummy
MAXIMUM HOLD & EXTREME LOOK
FONEX
PROFESSIONAL
MAXIMUM HOLD / EXTREME LOOK
gummy
Maximum sabitleyici, alkolsüz, ultra sert jöle.
Saçlarınızda sıradışı kalıcı şekiller,
mükemmel tutuş, inanılmaz görünüm.
FONEX
www.fonex.com.tr

Mustafa KAHRAMAN
Yeni Şafak Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
mkahraman@yenisafak.com.tr

Ağasar ve Sis Dağı... Bu ikisi birbirinden ayrı düşünülemez. Sis Dağı Otçu Şenliği, her yıl binlerce Ağasarlının katlımıyla şölen havasında geçer...

Foto.: Mehmet Taşkan

Yazılı sınavında verdiğim cevapları beğenen Türkçe hocam, bir takdir ve iltifat göstergesi olarak, bana, "Sen Ağasarlı mısın?" diye sorana kadar Ağasarlı olduğumun farkında bile değildim...

MEĞER AĞASARLIYMIŞIM!..

Simadan, cepheden, profilden bir Trabzonlu görünümü vermiyorum. Geriye kalıyor konuşurken yöreliliği yansıtan ağız, lehçe, şive gibi dil özellikleri.

"**Trabzonluyum**" dediğinizde doğal olarak Trabzonlu gibi konuşmanız bekleniyor. Eğer öyle konuşmuyorsanız, "**Yok canım, siz Trabzonlu değilsiniz!**" gibi açık peşin hükümlere; ya da, "**İnsan yöresine, diline bu kadar mı yabancılaşır?..**" şeklinde söylenmelere muhatap oluyorsunuz.

2003 yılının Ekim sonlarına doğru **Malezya**'ya iki haftalık seyahatimiz olmuştu. Başkent **Kuala Lumpur**'da rutin programın dışında neler yapabilirim diye düşünürken, kurucularından biri de Türkiye olan **Uluslararası İslâm Üniversitesi**'ndeki Türk öğrencilerle buluşup onlarla röportaj yapmak geldi aklıma.

Nihayet kızlı-erkekli 14 öğrenciyle tanıştık, oradaki öğrenim imkanları ve 13 saatlik uçuş mesafesinde bulunan **Malezya**'daki yaşama şartları üzerine sohbet ettik. Bu görüşmeyi dönüşümde gazetemde de genişçe yayımladım.

Öğrenciler kendilerini tek tek tanıttıktan sonra bana da nereli olduğumu sordular. Trabzonlu olduğumu söyleyince hepsinin yüzünde belirgin bir hayret ifadesi oluştu. Ama özellikle Trabzonlu iki öğrenci, hayretlerini, inançsızlık da içeren bir eda ile soruya dönüştürerek, "**Aslen Trabzonlu olup İstanbul ve civarında mı doğdunuz?**" dediler. "**Hayır, doğma-büyüme Trabzonluyum. Hatta üniversite hayatım bile Trabzon'da geçti**" diye karşılık verdim.

TRABZONLULUĞA LAYIK GÖRMEDİ

Daha da ilginci, **Kuala Lumpur**'un **Çin Mahallesi**'ne yakın bir yerde dönercilik yapan bir **Sürmene**li ile tanışmamız sırasında yaşandı. Röportajımı bitirdikten sonra, ayrılırken, **Malezya**'da Türkiye'ye dair başka bir anekdot yakalayıp yakalayamayacağımı sormam üzerine, öğrenciler, "**Oteller bölgesinde bir Türk dönerci var. İstersen ona da bir uğra. Hatta biz arayalım, gelip seni otelinden alsın**" dediler. Kendilerine minnettar olacağımı söyledim.

Hemen arayıp, "**Halil Usta, Ekvatoryal Otel'de kalan Trabzonlu bir hemşehrin var. Seninle görüşmek istiyor. Onu aldırır mısın?**" diye sordular. Memnuniyetle kabul ettiği bilgisini alınca, oracıkta randevu saatini belirledik.

Ertesi gün **Halil Usta**, **Ahmet** adlı bir arkadaşı göndererek arabayla beni aldırdı.

O önde, ben arkada lokantaya daldık. Kapının sağına kurulmuş tezgahta döner kesmekte olan **Halil Usta**, geldiğimizi görünce, hemen döner bıçağını bıraktı, bana keskin bir bakış attı. Dikkatle süzdükten sonra bakışlarını kapıdan dışarıya doğru yöneltti. Gözlerinin başkasını aradığı belliydi. Kimsenin gelmediğini anlayınca aniden hayal kırıklığını yansıtan ve biraz da kızgın bir ses tonuyla adamına dönerek, "**Ahmet, hani Trapizunli hemşerum!?**" diye sordu. **Ahmet** (şaşkın), "**İşte pu abi, da!...**" diyerek beni gösterdi.

KULAĞI KÖTÜ NOT VERDİ

Halil Usta, bir taraftan tezgahı dolanarak bana doğru gelmeye çalışırken, bir taraftan da, "**Pu mi? Yav pu, Trabizon'un suyuni pile içmemuş...**" diye söyleniyordu. Elimi sıktı ve bir masaya oturduk, sohbete başladık. Zaman zaman kalkıp müşterilere döner kesip dönüyordu.

Tipik bir Türk lokantası...Milim sapmamış Sürmene şivesiyle konuşan lokanta sahibi ve Türk çalışanlar... Servis yapmaya yetişemiyorlar...**Malay**, **Hintli** ve **Çinli** müşteriler...

Ayrılık zamanı geldiğinde **Halil Usta** şu itirafta bulundu: "**Yıllartur hapu uzak tiyarda bir hemşerumla konişapilmenun hasreduni cekeyrum. Kusura pakma ama hemşerum, kulağum, pekletuğu sesi senden alamati. Sen Trabizonlilara penzemetuğun kipi, Trabizonli kipi da konişmaysun.**"

* * *

Gökçeköy İlkokulu'nu bitirdiğim 1969 yılı yaz başları bir dizi sınavla geçti. Bunlar, ilk ikisi, babamdan habersiz girdiğim **Lise**, **Öğretmen Okulu** ve **İmam-Hatip Okulu** yatılı sınavlarıydı. Hiçbirini kazanamadım. O yıllarda **Geyikli İlkokulu**, parasız yatılı ve benzeri sınavlarda bir efsaneydi. Ünü, il sınırlarını taşmıştı. Okul müdürü ve öğretmenler, özel çabalarıyla, öğrencilerine, bugünkü özel dersanelere taş çıkartacak bir performans kazandırıyorlardı. Geyiklili bir öğrenci, birini değilse öbürünü mutlaka kazanıyordu. Parasız yatılılık o dönem büyük bir avantajdı. Aksi halde aileler çocuklarını okutacak güce sahip değildi.

Ben parasız yatılı sınavını kazanamadığım için imkansızlıklara rağmen ev kiralamıştık. Ağabeyim (Emekli Kur'ân Kursu Hocası **Ali Kahraman**) ile birlikte, **Trabzon İmam-Hatip Okulu**'nun bulunduğu **Bahçecik** (Kindinar) **Mahallesi**'nde okula yakın bir yerde, yamanın belinde, kapısına, taşlara ve bahçe çitlerine tutuna tutuna ulaşılabilen iki gözlü bir bodrum tutmuştuk.

RUTUBETLİ BODRUMDA GELECEK İNŞASI

Bu iki gözden biri, ortaya küçük bir **Ağasar** yer sofrası kurulduğunda, üç çocuğun, bacaklarını sofranın etrafında pergel gibi açarak ancak oturabilecekleri kadar alanı olan bir mutfaktı. Diğeri ise, iki kapı açıklığındaki bir aralıktan girilen, iki küçük yatağın serilebildiği mutfağa bitişik bir yerdi. Oda falan değil, bir alandı, boşluktu.

Tüm duvarlar ve tavan, rutubetten çürümüş, üzerlerini yarım parmak kalınlığında bakır pası renginde küf ağı kaplamıştı. Kazısanız da hemen yenisi oluşuyordu. Yoğun rutubet ve pas kokusu katlanılır gibi değildi ama başka çare de yoktu. Hartama gibi ince çerçevesi çürümüş, kurtlanmış küçücük bir penceresi vardı. Güneş ışığı değil ama bu pencereden sızan günışığı, rutubeti adeta görünür kılıyor, içerideki eşyayı seçilemez hale getiriyordu.

Ağabeyim ve bana, böylesi bir ev bile lüks gelmiş, 150 liralık kira yükünü azaltmak için yanımıza aynı sınıftan (1-E) ikisi kardeş, biri de onların amcaoğulları olan üç **Tonyalı** arkadaş almıştık. İki yatağı yan yana seriyor, üçümüz enlemesine, diğer ikimiz de kıyıda bucakta kalmış boşluklara kıvrılıp yatıyorduk. Yemek zamanları ve ders çalışma denemeleri ise tam bir kâbustu. O kâbusu yaşa maktansa kimimiz çoğu zaman aç yatıyor, bazılarımız, derslerini ya cami avlularında ya da evimizin sokağının ana yolla kesiştiği köşedeki çeşmenin hemen yakınında bulunan sokak lambasının altında (soğuk havalarda kalın elbiselerini giyerek) yapıyordu.

Trabzonlu olduğuma kimse inanmıyor. Bunu, hemşehrilerime bile kabul ettiremiyorum. Hatta Malezya'da karşılaştığım Sürmeneli bir dönerciden, "Trabzonluyum" dediğim için adeta azar işittim...

GERÇEK, HER YERDE AYNI MI?

Bu arada birinci yazılı sınav günleri de gelip çatmıştı. Beni, korku ile karışık derin bir heyecan adeta esir almıştı. Köyde, ilkokulda öğrendiklerimiz yatılı sınavlarını kazanmaya yetmemişti. "**Şıhkıranı'nın ardında, Gökçeköy'de öğrendiklerimiz acaba** (ilk defa geldiğim) **şehirde geçerli değil miydi? Aksi halde kazanmam gerekirdi**", diye geçiyordu içimden.

Acaba bir algılama sorunum mu vardı? Eğer öyle ise, birinci yazılılara kadar yeni okulumda öğrendiklerimi sınav kağıdına doğru aktarma konusunda da başarısız olabilirdim. O yüzden ilk yazılılar ve özellikle ilk sınav sonucu benim için hayati önem taşıyordu. Eğer başarısız olursam, muhtemelen devam etmeyecek, "**Bu iş bana göre değilmiş**" diyerek köye dönecektim.

Öğretmenler teker teker ilk yazılıları yapmaya başladılar: Coğrafya, Tarih, İngilizce, Siyer, Arapça, Türkçe... Derken sonuçların açıklanmasına yetecek kadar süre geçti. Daha doğrusu sınıf tekrarı yapanlar öyle söylüyor-

lardı. Biz yeniler, henüz yazılı değerlendirme süresi konusunda fikir sahibi değildik.

ÖĞRENİM HAYATIMIN SONU OLACAKTI

Bir hafta başı, pazartesi gününün öğleden sonraki ilk dersi Türkçe idi. Tecrübeli arkadaşlar, ders zili ile öğretmen zili arasında, "**Hakkı Bey, sınav sonuçlarını okuyabilir. O, çok dakiktir; herkesten önce okur**" diye konuşuyorlardı.

Nihayet Türkçe hocamız **Hakkı Öztürk** (Allah rahmet eylesin!), sınıfa girdi. Yoklamayı yaptıktan sonra not defterini çıkardı.

İlk numara **202 Şuayp Kobal**'dan başlayarak okumaya başladı. O dönem notlar 10 üzerinden veriliyordu. **Şuayp** 3 almıştı. Kalbim duracak gibiydi. Hoca, yüzünü hiç kaldırmadan öğrenci numaralarını, ardından notları okuyordu. Benim numaram 905'ti ve ortalarda bir yerde idi. Bana gelene kadar en yüksek not olarak **885 Osman Ocak** 7 almış, hoca başını kaldırarak, "**Ha... Osman sen misin, tamam**" demişti. Sonradan öğrendiğime göre hoca **Osman**'ı tanıyormuş, normal karşıladı.

Birkaç kişiyi daha geçtikten sonra sıra bana geldi: **905 Mustafa Kahraman**...

Hoca, **Osman**'dan sonra ikinci kez başını kaldırarak, "**905 Mustafa Kahraman**" dedi ama notumu okumadı. Not defterini açık durumda ters çevirerek öğretmen kürsüsünün üzerine bıraktı ve "**Kim bu Mustafa Kahraman?**" diye sordu. Ayağa kalktım, utana sıkıla, "**Benim Hocam**" diyebildim. Sonra aramızda şu konuşma geçti:

- Sen **Ağasarlı** mısın?

- Evet Hocam!

- Tahmin etmiştim. **Mustafa Gülay, Hasan Karagöz, Erhan Yılmaz, Ali Demirbaş** da **Ağasarlı**. Tanıyor musun, ama onlar ikinci sınıftalar?

- Hayır Hocam, daha yeniyim, sonra tanışırız herhalde.

- Bu sınıfta da **Hakkı** var **Ağasarlı**, yatılı. **Hakkı Karagöz**. Tanışıyor musunuz?

Cam kenarındaki sıraların en önünde oturan kısacık boylu **Hakkı**'yı işaret etti.

"**Birbirimizi hep görüyoruz ama pek konuşmuşluğumuz yok onunla. Ağasarlı olduğunu da yeni öğrendim**" dedim. Hocanın saydığı isimler **Ağasarlı**ydılar ama aynı zamanda **Geyiklili**'ydiler.

SEVİNÇTEN DİZLERİMİN BAĞI ÇÖZÜLDÜ

Bütün bu konuşmalar olurken, Türkçeden kaç aldığım sorusu hiç aklımdan çıkmıyordu. İyi bir not aldığıma dair içimde iyimser bir duygu oluşsa da sınıfta bana gelinceye kadar okunan notlara bakarak kesin bir hükme de varamıyordum.

Hocanın ise hiç acelesi yoktu. Bir **Ağasar** bahsidir gidiyordu. "**Sen**" dedi Hoca, "**Yatılı değil misin, mülakatta karşılaşmadık da... Yoksa İsmet Bey mi girdi senin mülakatına?**" Yazılı sınav kazanıldıktan sonra her branştan bir öğretmenin katılımıyla oluşturulan kurulca sözlü de yapılıyordu. **İsmet Bey** de, okuldaki pek çok hocanın lisede iken hocası olan **İsmet Savaşkan**'dı.

"**Hayır Hocam ben yatılı değilim, kazanamadım**" dedim. "**Nasıl olur, yazılın çok iyi. Sınıfta en iyi ikinci not senin. Hakkı 9, sen 8 aldın**" sözü hocanın ağzından çıkar çıkmaz sevinçten dizlerimin bağı çözüldü. Denizin ortasında bir tahta parçasına tutunarak adrenalinle günlerce sağ kalmayı başaran insanın, kurtarma helikopterini görür görmez kendisini bırakması gibi, sıraya adeta yığıldım.

Hoca, **Ağasarlı** öğrencilerinden çok memnun olduğunu, **Trabzon**'un genelinde bir eğitim-öğretim sorunu olan '**yazıya şive karıştırmanın**' **Ağasarlı** öğrencilerde görülmediğini, **Ağasar yazılı Türkçesi**nin **İstanbul Türkçesi**ne çok yakın olduğunu uzun uzun anlattı.

Ben ise hayatımın en şoke edici anlarından birini yaşıyor, **Ağasarlı**lığın farkındalığına da aynı anda ve ilk kez varıyordum.□

Hoca, Ağasarlı öğrencilerinden çok memnun olduğunu, Trabzon'un genelinde bir eğitim-öğretim sorunu olan 'yazıya şive karıştırmanın' Ağasarlı öğrencilerde görülmediğini, Ağasar yazılı Türkçesinin İstanbul Türkçesine çok yakın olduğunu uzun uzun anlattı. Ben ise hayatımın en şoke edici anlarından birini yaşıyor, Ağasarlılığın farkındalığına da aynı anda ve ilk kez varıyordum.

O Bir Ağasarlı...

Genelde bütün ülkemizin ve özelde Ağasar'ın bayındır hale gelmesinde büyük hizmetlere imza atması en büyük temennimizdir...

Derneklerimizin tertip ettiği kültür ve dayanışma programlarında hep aramızda oldu..Onun varlığı ile hep kuvvet bulduk, onur duyduk...

MUSTAFA DEMİR (Bayındırlık ve İskan Bakanı):
18 Ocak 1961'de Trabzon-**Şalpazarı**'nda doğdu. Mimar; Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ni bitirdi. Özel sektörde çalıştı. Türkiye Emlak Bankası AŞ'de Fen Eksperliği görevinde bulundu.Samsun'da mimarlık, inşaat müteahhitliği ve ticaret işiyle uğraştı. Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği'nin (MÜSİAD) Samsun Şubesi Kurucu Üyesi oldu ve Şube Başkan Yardımcılığı görevini üstlendi. Atakum Belediyesi Belediye Meclis Üyeliği görevinde bulundu. 22. Dönem Samsun Milletvekili. 22. Dönem'de TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı olarak görev yaptı. 23. Dönem'de aynı komisyonun başkanlığına yeniden seçildi. Demir, evli ve 5 çocuk babasıdır.

Foto.: Turan Uzun

BİR SİVİL TOPLUM KURULUŞU (STK) OLARAK DERNEKLERİMİZ VE İŞLEVLERİ

Yrd. Doç. Dr. **Cemalettin İPEK***(*)*
Rize Ü. Eğitim Fak. Öğretim Üyesi
cemalettinipek@yahoo.com

Kültürel mirasın korunmasında sivil toplum kuruluşlarının önemli bir yeri vardır. Çünkü gerek ulusal, gerekse uluslararası anlaşmalar bu mirasın korunmasında yetersiz kalmaktadır.

Bilindiği gibi devletlerde kamu ve özel olmak üzere iki ana sektörden söz edilir. Günümüzde bu sektörlerin yanında bir üçüncü sektörden de söz edilmeye başlanmıştır. Bu sektörü sivil toplum kuruluşları (STK) oluşturmaktadır. STK demokrasinin bir önkoşulu olarak kabul edilir. Yakın zamanlarda sivil toplum kuruluşlarını ifade etmede kullanılmaya başlanan bir başka kavram da "toplum tabanlı kuruluşlar" (community based organizations: CBO) kavramıdır *(Tosun, 2007)*. Zaman zaman bu kavram yerine "gönüllü kalkınma kuruluşları" ve "yurttaş örgütleri" gibi kavramlar da kullanılmaktadır *(Özalp, 2008)*.

Sivil toplum kuruluşlarının bizim tarihimizdeki kökeni ile ilgili bazı tartışmalar olmakla birlikte, bu kuruluşların Selçuklular döneminden başlayarak Osmanlı dönemi boyunca gelişerek devam eden vakıflar ve ahilik teşkilatına dayandığı bilinmektedir. Osmanlı toplumsal yaşamını belirleyen millet sistemi, ahilik kültürü (loncalar), vakıflar ve tarikatların birer sivil toplum örneği oluşturdukları ileri sürülmektedir *(Tosun, 2007)*. Bununla birlikte, Osmanlı döneminde, çağdaş anlamda sivil örgütlenmenin Tanzimat dönemi ile birlikte başladığını savunanlar vardır *(Tosun, 2007)*. Türkiye Cumhuriyeti döneminde ise 1980'den önce bu kuruluşların varlığı ile yokluğunun belli olmadığı, ancak 1980'den sonra bu kuruluşların sayısının hızla arttığı ifade edilmektedir *(Ercan, 2002)*.

Batı dünyasında ise bu kavramın kökeni Aristo'ya kadar dayandırılmaktadır. Aristo'nun Politika adlı eserinde bu kavramı "koinonia politike" olarak, yasalarla belirlenmiş kurallar sistemi içinde yer alan özgür ve eşit yurttaşların oluşturduğu siyasal toplum anlamında kullandığı bilinmektedir. Bu kavramın Latinceye "societas civillis" (sivil toplum) olarak geçtiği ileri sürülmektedir *(Özalp, 2008; Tosun, 2007)*. Sivil toplum kuruluşlarının özellikle 17. ve 18. yüzyıllardan bu yana Batı'nın toplumsal yaşamında yer almaya başladığı ifade edilmektedir *(Ercan, 2002)*.

Osmanlı Döneminde, toplumsal hizmetlerin birçoğu ahilik teşkilatı ve vakıflar gibi sivil toplum kuruluşu niteliğindeki kurumlar tarafından karşılanmıştır. Osmanlılarda vakıflar ve ahilik teşkilatının yanında, sivil toplum kuruluşu özelliği taşıyan bir başka kurum da tarikatlar olmuştur. Bu kuruluşlar, Osmanlı döneminde devlet ile toplum arasındaki iletişimi sağlayarak bir tampon görevi gören sivil toplum kuruluşu işlevi görmüşlerdir *(Özalp, 2008)*. Bu kurumların başında gelen vakıflar, dünyada henüz sosyal adalet, sosyal refah, sosyal güvenlik ve sosyal hizmet gibi kavramların telaffuz edilmediği bir dönemde, Osmanlılarda devletin kuruluş şemasında yer almamakla birlikte, devletin bilgisi dâhilinde halka sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel hizmet sunan bir sivil toplum kuruluşu rolü oynamışlardır *(Akt. Özalp, 2008)*.

Günümüzde yapı, faaliyet ve tür açısından farklılık gösteren ve bilim, teknoloji, eğitim, sağlık, spor, kalkınma, din ve yardımlaşma alanlarında faaliyet gösteren vakıflar, dernekler, sendikalar ve meslek odaları gibi kuruluşlar sivil toplum kuruluşları (STK) olarak kabul edilmektedir. Bu kuruluşlar, üyeleri arasında maddi ya da manevi çıkara bağlı olarak dayanışma bilinci ile ancak iktidara geçmeyi amaçlamaksızın, siyasi sistemi etkilemeye çalışan menfaat ya da baskı gurupları şeklinde faaliyet göstermektedir. Kısaca sivil toplum kuruluşları, kendi kendini oluşturan, kendi desteğine sahip ve devletten özerk olan, özel alan ile kamu alanı arasında aracılık rolü üstlenen gönüllü sosyal yapılar olarak tanımlanmaktadır *(Özalp, 2008)*. Bu tanımlamaya göre sivil toplum kuruluşlarını dini örgütlenmeler, vakıflar, dernekler, iş örgütleri, kültürel kuruluşlar ile özel okul ve üniversiteler gibi hükümet dışı kuruluşlar oluşturmaktadır *(Güzelsarı, 2004)*.

Özetle sivil toplum kuruluşları vatandaşın farklı siyasi, toplumsal, insani ve kültürel bir takım ihtiyaç ve çıkarlarını karşılamak amacıyla gönüllü olarak bir araya gelerek kurdukları kuruluşlar olarak tanımlanabilir. Bu tanımda sivil toplum kuruluşlarının dört temel özelliği ön plana çıkmaktadır. Bu özelliklerin ilki *gönüllülük* esasına dayanmaları, ikincisi *toplumsal yarar*/katkı sağlamaları, üçüncüsü hiyerarşik ast-üst ilişkileri yerine *yatay* (eşitlik temeline dayanan) *ilişkiler*i temel almaları, dördüncüsü ise belli bir *uzmanlık alanı*na yönelmiş olmalarıdır *(Tosun, 2007)*. Sivil toplum kuruluşlarının özellikleri bir başka sınıflamada devletin dışında örgütlenmek, gönüllülük ve kar amacı gütmemek olmak üzere üç başlık altında açıklan-

Osmanlı Döneminde, toplumsal hizmetlerin birçoğu ahilik teşkilatı ve vakıflar gibi sivil toplum kuruluşu niteliğindeki kurumlar tarafından karşılanmıştır. Osmanlılarda vakıflar ve ahilik teşkilatının yanında, sivil toplum kuruluşu özelliği taşıyan bir başka kurum da tarikatlar olmuştur. Bu kuruluşlar, Osmanlı döneminde devlet ile toplum arasındaki iletişimi sağlayarak bir tampon görevi gören sivil toplum kuruluşu işlevi görmüşlerdir.

maktadır. Bu sınıflamaya göre sivil toplum kuruluşları, kâr amacı gütmeden, toplumun belirli kesimlerinin (dezavantajlı kesim) yaşam kalitesini iyileştirme amacıyla kurulan ve kendi kendini yöneten kuruluşlar olarak kabul edilmektedir *(Arıkboğa, 2004)*.

Sivil toplum kuruluşlarının kuruluş amaçları genelde aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır *(Akt. Arıkboğa, 2004)*:

Fakir halkın bazı temel ihtiyaçlarını karşılamak,

Toplumun belirli alanlarda gelişimine katkıda bulunmak,

Toplumun bir takım zenginliklerini korumak,

Topluma belirli alanlarda eğitim hizmeti sunmak,

Toplumun ulusal ve uluslararası düzeyde diğer kuruluşlarla işbirliğini sağlamak,

Bazı toplumsal sorunlara yönelik araştırmalar yapmak.

Sivil toplum kuruluşlarından biri olan dernekler, kâr amacı gütmeden, belirli ortak amaçları gerçekleştirmek üzere kurulurlar. Türkiye'de günümüze kadar 200 bine yakın derneğin kurulduğu, bunlardan yaklaşık 120 bininin faaliyetlerinin devam etmediği, sadece 80 bine yakın derneğin faaliyetlerine devam ettiği bilinmektedir. Faaliyetlerine devam eden bu derneklerin yaklaşık %20'si İstanbul'da, %10'u Ankara'da, %5'i İzmir'de, %4'ü Bursa'da, %3'ü Kocaeli'nde, geriye kalan yaklaşık %58'i ise diğer illerde bulunmaktadır *(Akt. Özalp, 2008)*.

Avrupa Birliği ülkelerinde dernek sayıları milyonlarla ifade edilmektedir. Örneğin Almanya'da 2 milyonun üzerinde, Fransa'da ise yaklaşık 1,5 milyon dernek faaliyet göstermektedir. Türkiye'de 866 kişiye bir dernek düşerken Almanya ve Fransa'da yaklaşık 40 kişiye bir dernek düşmektedir *(Akt. Özalp, 2008)*.

Kültürel mirasın korunmasında sivil toplum kuruluşlarının önemli bir yeri vardır. Çünkü gerek ulusal, gerekse uluslararası anlaşmalar bu mirasın korunmasında yetersiz kalmaktadır. Kültürel mirasın korunmasında ve bu konuda kamuoyunun bilinçlendirilip harekete geçirilmesinde sivil toplum kuruluşları önemli rol oynamaktadırlar. Öte yandan, kültürel mirasın korunmasına ilişkin olarak ulusal ve uluslararası fonların aktarılmasında en güvenilir kurum olarak sivil toplum kuruluşları görülmektedir *(Şahin ve Güner, 2006)*. Bu durum zaman zaman batılı ülkelerin ülkemizdeki yabancı kültürel mirası korumaya yönelik politikaları olarak da değerlendirilmektedir. Bu olumsuz düşünceyi bir yana bırakarak, kendi kültürel mirasımızın korunmasına yönelik farklı projeler geliştirip fon desteği aramaya önem vermemiz gerekmektedir.

Birleşmiş Milletlerin 1992 yılında düzenlediği Rio Çevre ve Kalkınma Zirvesi'nde sivil toplum kuruluşları toplumların (tanımlayıcı, tamamlayıcı ve) vazgeçilmez unsurlarından biri olduğu kabul edilmiştir. Bu tarihten sonra sivil toplum kuruluşlarının, ulusal ve uluslararası çıkarların belirlenip korunmasında dikkate alınması için yasal düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır *(Şahin ve Güner, 2006)*.

Günümüzde özellikle AB'ye üye ülkelerde sivil toplum kuruluşlarının geliştirilmesine yönelik bir takım uygulamalar başlatılmıştır. Bunlardan birincisi, sivil toplum kuruluşlarının vatandaşın bir takım taleplerini siyasi iradeye ileten, devlet ile vatandaş arasında bir aracı kuruluş olarak kabul edilmesidir. İkinci uygulama, toplum yararına faaliyette bulunacak sivil toplum kuruluşlarına yönelik yasal düzenlemeler yapılmasıdır. Üçüncü olarak ise bu tür kuruluşlara maddi fonlar ve bir takım imkânlar sunulmasıdır. Örneğin, sivil toplum kuruluşlarının güçlenmesi için AB Komisyonundan; uluslararası, bölgesel, ulusal ve yerel kurum ve kuruluşlardan; üye aidatlarından; özel sektörden; siyasi partilerden ve diğer sivil toplum kuruluşlarından mali kaynaklar sağlanmaktadır. Bunun yanında, AB üyesi ülkelerde sivil toplum kuruluşlarına vergi muafiyeti tanınmaktadır *(Tosun, 2007)*.

Sonuç ve Öneriler

Yakın zamanlara kadar devletler kamu ve özel olmak üzere iki sektörden oluşan bir bütün olarak algılanıyordu. Ancak günümüzde bu sektörlere yeni bir sektör eklenmiştir. Üçüncü sektör olarak da adlandırılan bu sektörü sivil toplum kuruluşları oluşturmaktadır. Bu sektör günümüzde demokratik bir devletin "olmazsa olmaz"larındandır. Öte yandan, bugün dünyanın her yerinde "yöneten devlet" anlayışından "yönetişen" bir demokratik topluma doğru değişim yaşanmaktadır. Günümüzde toplumları yönetme görev ve sorumluluğu devletin tekelinden çıkmakta, bu görev ve sorumluluklar devlet, özel sektör ve gönüllü kuruluşlar arasında paylaşılmaktadır. Bu paylaşım "yönetişim" diye yeni bir kavramın ortaya çıkmasına yol açmıştır *(Arıkboğa, 2004)*. Bu kavram yönetimin sadece devlet tarafından yürütülen bir süreç olmadığını, bu sürece özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının da dahil edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu yeni yönetim anlayışı genelde dört temel ilkeye dayandırılmaktadır. Bu ilkeler hesap verebilirlik, bilgilendirme, saydamlık ve katılımcılıktır *(Güzelsarı, 2004)*. Devlet yönetiminde gelinen

> Vakıflar, dünyada henüz sosyal adalet, sosyal refah, sosyal güvenlik ve sosyal hizmet gibi kavramların telaffuz edilmediği bir dönemde, Osmanlılarda devletin kuruluş şemasında yer almamakla birlikte, devletin bilgisi dâhilinde halka sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel hizmet sunan bir sivil toplum kuruluşu rolü oynamışlardır.

> Sivil toplum kuruluşları, kâr amacı gütmeden, toplumun belirli kesimlerinin (dezavantajlı kesim) yaşam kalitesini iyileştirme amacıyla kurulan ve kendi kendini yöneten kuruluşlar olarak kabul edilmektedir

> Sivil toplum kuruluşları devletin uzanamadığı alanlarda toplumsal hizmet sunma görevini üstlenmişlerdir. Bu kuruluşlar ayrıca, devletin düşünüp planlamadığı bazı alanlarda gelişimi ve değişimi sağlayacak bir aktör olarak da işlev görmektedir. Sözü edilen sivil toplum kuruluşlarından biri de derneklerimizdir. İlçemizde yirminin üzerinde dernek kurulmuş olması sevindirici bir durumdur. Bu derneklerimiz, özellikle gurbette yaşayan hemşerilerimizin dayanışmasında ve bir araya gelerek bir takım kültürel değerlerimizin yaşatılmasında önemli hizmetler sunmaktadır.

Bu derneklerin düzenledikleri özel geceler, festivaller ve yayla şenlikleri gibi kültürel etkinliklere diğer bölgelerimizde yaşayan insanların gıpta ile baktıkları aşikârdır. Bu değerlerimizin geliştirilerek yaşatılabilmesi için hemşerilerimizin söz konusu derneklere üye olup destek vermeleri büyük önem arz etmektedir. Ancak, söz konusu derneklerimizin hemşehri desteğinin ötesinde ulusal ve uluslararası destek arayışı içerisinde olmaları da gerekmektedir. Derneklerimiz bu desteği sağlayarak, ilçemizde yok olmaya ya da unutulmaya yüz tutmuş birçok değerimizin yeniden canlandırılıp yaşatılmasında önderlik yapabilirler.

bu noktada sivil toplum kuruluşlarının önemi daha da artmaktadır. Çünkü günümüzde, bir yandan küreselleşme çağı olarak bilinen 21. yüzyılı yaşıyor olmamız, diğer yandan da Avrupa Birliği'ne girebilme süreci yaşıyor olmamız, güçlü merkezi yönetim anlayışından vazgeçip yerel yönetimlere ve sivil toplum kuruluşlarına daha çok önem vermemizi gerektirmektedir *(Tosun, 2007)*.

Sivil toplum kuruluşları, çağdaş toplumların temel demokratik aktörlerinden biri olmanın yanında, bu toplumlarda devletin elinin uzanamadığı kesimler için önemli bir ekonomik aktör olma işlevi de görmektedir *(Arıkboğa, 2004)*. Öte yandan, sivil toplum kuruluşları devletin uzanamadığı alanlarda toplumsal hizmet sunma görevini üstlenmişlerdir. Bu kuruluşlar ayrıca, devletin düşünüp planlamadığı bazı alanlarda gelişimi ve değişimi sağlayacak bir aktör olarak da işlev görmektedir. Sözü edilen sivil toplum kuruluşlarından biri de derneklerimizdir. İlçemizde yirminin üzerinde dernek kurulmuş olması sevindirici bir durumdur. Bu derneklerimiz, özellikle gurbette yaşayan hemşerilerimizin dayanışmasında ve bir araya gelerek bir takım kültürel değerlerimizin yaşatılmasında önemli hizmetler sunmaktadır. Bu derneklerin düzenledikleri özel geceler, festivaller ve yayla şenlikleri gibi kültürel etkinliklere diğer bölgelerimizde yaşayan insanların gıpta ile baktıkları aşikârdır. Bu değerlerimizin geliştirilerek yaşatılabilmesi için hemşerilerimizin söz konusu derneklere üye olup destek vermeleri büyük önem arz etmektedir. Ancak, söz konusu derneklerimizin hemşehri desteğinin ötesinde ulusal ve uluslararası destek arayışı içerisinde olmaları da gerekmektedir. Derneklerimiz bu desteği sağlayarak ilçemizde yok olmaya ya da unutulmaya yüz tutmuş birçok değerimizin yeniden canlandırılıp yaşatılmasında önderlik yapabilirler.

Derneklerimizin, ulusal ve uluslararası (örneğin AB hibe fonları) bulacağı desteklerle yapabileceği birçok faaliyetten söz edilebilir. Bu konuda ilk akla gelen birkaç proje örneği üzerinde durmak gerekirse şunlardan bahsedilebilir:

1. Ağasar deresi üzerinde uygun bir yerde içerisinde su değirmeni, tarihi kemer köprüsü, taş fırını, eski şal dokuma tezgahı, bileki taşı, dırmaç, çanta (çentiğ), zenbil ve dastar dokuma tezgahları ve tahta kesme hızarı gibi yöresel özelliklerimizi yansıtacak unsurların yer aldığı bir açık hava müzesi kurulabilir. Böyle bir müzenin kurulması ilçemize iç ve dış turist çekilmesinde büyük rol oynayacaktır.

2. Yöremizde geçmişte yetişen birçok meyve türü yok olmak üzeredir. Bir sürü elma, armut, kiraz türü yeni fidanların aşlanmaması; bunun yerine ziraat fidanları alınıp dikilmesi nedeniyle ortadan kalkmakta, bunlarla birlikte tarihimiz de tükenmektedir. Bahar aylarında derneklerimizin düzenleyeceği ağaç aşılama kampanyalarıyla söz konusu meyve türlerinin yaşatılması sağlanabilir.

3. Derneklerimiz, yöresel olarak tükettiğimiz bazı bitki ve sebzelere yönelik yemek kültürümüzün devam ettirilmesinde de sorumluluk üstlenebilirler. En azından, derneklerimiz tarafından düzenlenen festivallerde yöremize has ısırgan, hoşgıran, melocan/meravucan, kaldirîk, ezertere, baldıran gibi yemekler yapılıp bu sebzelere dikkat çekilebilir. Son zamanlarda alternatif tıpta bu gibi sebzeler üzerinde birçok araştırma yapılmakta, bu tür sebzelerin yetiştirilip pazarlanması tavsiye edilmektedir. Yakın bir zamanda, yurtdışından ithal edilerek satılacak bu sebzeleri almak zorunda kalmaktansa, bu sebzelerin tarımının ilçemizde yapılması için harekete geçmemiz gerekir.

4. İlçemize adını veren şal ve kendir dokuma tezgâhlarının yeniden canlandırılması için çalışmalar yapılabilir. Bu konuda akla dokunacak iplerin nasıl temin edileceği sorusu gelebilir. Bunun için ihraç edilen ipliklerle üretilen ve "Rize Bezi" olarak bilinen feretiko bezi örnek alınabilir. Bu yapılabildiğinde ilçemize önemli bir gelir kaynağı kazandırılmış olacaktır.

Kaynakça

- Arıkboğa, Erbay (2004). Yönetimde değişim süreci ve yönetişim: İstanbul Konseyi örneği (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Ü. Sosyal Bilimler Ens.

- Bayhan, Vehbi (2002). Demokrasi ve sivil toplum örgütlerinin engelleri: Patronaj ve nepotizm, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 26(1), 1-13.

- Ercan, Hülya (2002). Türkiye'de sivil toplum tartışmaları üzerine, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 26(1), 69-79.

- Güzelsarı, Selime (2004). Kamu yönetimi disiplininde yeni kamu işletmeciliği ve yönetişim yaklaşımları, Tartışma Metinleri, No. 66, Mart 2004, Ankara Ü. Siyasal Bilgiler Fak. Gelişme ve Toplum Araştırmaları Merkezi.

- Hirst, Paul, ve Thompson, Grahame (2001). Küreselleşme ve milli devletin geleceği (Çev.: A. Selçuk Can), Türkiye ve Siyaset, 5, 127-145.

- Özalp, Ali (2008). Sivil toplum örgütlerinin toplumsal ve siyasal bakımdan önemi (Dernekler Denetçiliği Yeterlik Tezi), İçişleri Bakanlığı Dernekler Daire Başkanlığı, Ankara.

- Şahin, A. Sultan K. ve Güner, Saadet (2006). Kültürel miras koruması ve sivil toplum örgütleri arasındaki ilişki. I. Uluslar arası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, 16-18 Kasım 2006, İzmir. web.deu.edu.tr /terracottas/kumid/files/sultan_bildiri_metni.pdf.

- Tosun, Elif, K. (2007). Avrupa birliğine üyelik sürecinde Türkiye'de yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları, PARADOX Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, http://www.paradoks.org, 3(2), 1-16.

- Tosun, Elif, K. (2007). Avrupa birliğine üyelik sürecinde Türkiye'de yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları, PARADOX Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, http://www.paradoks.org, 3(2), 1-16.

***(*):** 1964 yılında Şalpazarı-Sugören Mahallesi'nde doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Şalpazarı'nda; Üniversiteyi ODTÜ'de (Kamu Yönetimi) okudu(1983-1988). 1988-1989 yılları arasında Akfa Çay Sanayii'nde (Rize); 1991-1993 yılları arasında ise Kuveyt Türk Finans Kurumu'nun Ankara Şubesi'nde çalıştı. 1993'de Yüzüncü Yıl Ü. Eğitim Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak göreve başladı. Bu üniversitede 'Eğitim Yönetimi' alanında tamamladığı 'Yüksek Lisans' eğitiminden(1993-1995) sonra Ankara Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesinde aynı alanda doktora eğitimini tamamladı(1996-1999). 2000-2004 yılları arasında Yüzüncü Yıl Ü. Eğitim Fakültesinde yardımcı doçent olarak görev yaptı. Evli ve üç çocuk babası olan Cemalettin İPEK, 2004 yılından bu yana ise Rize Ü. Eğitim Fakültesinde yardımcı doçent olarak görev yapmaya devam etmektedir.*

Çamlıca köyü / Yanık (Şalpazarı ilçesi)

Foto.: Mustafa Atalar (Şal-Fed Gençlik)

GEYİKLİ BELDESİ

Araştırma:
Hakkı BAYRAKTAR

Foto.: Hakkı Bayraktar

Geyikli Beldesi

Geyikli Beldesi, Trabzon ili, Şalpazarı ilçesi sınırları içinde -Karadeniz kıyı şeridi boyunca uzanan ve denize yakın dağların en yükseği olan- Sis Dağı eteklerinde kurulmuştur. Ağasar adıyla anılan bölgenin en büyük köyü / beldesidir.

'**Demirci İbrahim**' olarak bilinen zatın, İstanbul'dan alıp getirdiği padişah tuğralı ferman, Geyikli'nin sınırlarının belirlenmesinde önemli tarihi bir belgedir:

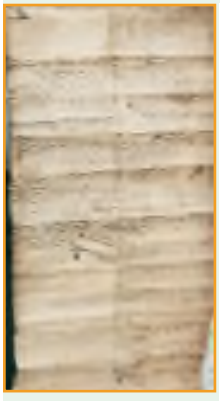

"Bir tarafı Görele Kalesi; bir tarafı Mağara Değirmeni / Bir tarafı Gürbüz Evliya; bir tarafı Zıvabaşı / Bir tarafı Kızılot Alanı; bir tarafı Çayır Deresi / Bir tarafı Kabaktepe; bir tarafı Tamlıköy başı / Bir tarafı Uruplu; bir tarafı Gülgerkaya / Bir tarafı Mağdenbaşı; bir tarafı Karakısrak / Bir tarafı Gumyatak başı; bir tarafı Kızılkep başı."

(Fermanın tanzim tarihi: H.1219(M.1804)

Geyikli'nin sınırları -bazı ihtilafların resmiyete intikalinden sonra- şu şekilde karar altına alınmıştır:

[Karar sayısı : 38/38385: Giresun İli Görele İlçesi Merkez Bucağı'na bağlı Bayazıt Köyü ile Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Merkez Bucağı'na bağlı Geyikli Köyü arasında kalan iki il arası sınırın:

"1912 rakımlı Gelinkaya Tepesi'nin Doğusunda Çayır Deresi'nin batıdan gelen dere ile birleştiği yerin kuzeyinde, Çayır Deresi'nin doğusunda bulunan yıkık değirmende beton kazıkla sabitleştirilen noktadan başlayarak, buradan Çayır Deresi'ni kuzeye doğru izleyerek derenin iki kola ayrıldığı noktaya çekilen hat, buradan kuzeydeki kolu izleyerek bu kolun kaynağına çekilen hat, buradan da 2182 rakımlı Halil Tepesi'nin(Halil Evliya Tepesi) güneye doğru uzantısı şeklinde olup bu tepe ile birlikte Sis Dağı adını alan silsilenin sırt hattını izleyerek kuzeyde 2182 rakımlı Halil Tepesi'nin zirvesinde son bulan hat olarak belirlenmesi ." (Turgut ÖZAL / Başbakan, Mustafa KALEMLİ / İçişleri Bakanı, Kenan EVREN / Cumhurbaşkanı)]

***

Gültepe mahallesindeki Geyikli Merkez Camii'nin denizden yüksekliği 900 m.dir. Erkeksu mevkii denizden 1750m., Sis Dağı Halil Evliyası tepesinin denizden yüksekliği ise 2182 metredir. Beldenin sahilden uzaklığı 26 km.dir.

Nüfus durumu şöyledir:
1965: 2298 … / 1997: 3349 / 2000: 5134 / 2007: 2720

1850 tarihli bir belgeye göre Alagâvur(Geyikli)'de âşar vergisi veren hane sayısı 75'dir.

[T.C. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı(İst.), MAD (Maliyeden Müdevver Defter-7957, syf. 172-173, 1266 Zilhicce 11 [17Ekm1850 / 31Ocak 2005 itibariyle / Sultan Abdülmecit Devri (1839-1861)] (Bu belgenin aslı ve mezkur hanelerin isimleri ve vergi miktarları için bkz.: www.geyikli.org)

Belgede adı geçen hane isimleri:

(İmam Hatip Hüseyin, Halil Efendioğlu, Muhtar Osman, Geciroğlu Osman, İsmail, Kandiloğlu Halil, Geciroğlu, Karaalioğlu Hasan, İbrahimoğlu Hüseyin, Karahasanoğlu Hüseyin, Alemdaroğlu Mehmed, Bülbül Hasan, Karahasanoğlu Ali, Karahasanoğlu Halil, Alemdaroğlu Ömer, Karahasanoğlu Cor Osman, Koriceoğlu Hüseyin, İmadoğlu Mehmed, İmadoğlu Mustafa, İmadoğlu İbrahim, Yasdıoğlu Mehmed, Turalioğlu Mehmed, İbrahimoğlu Halil, Delihaliloğlu Mehmed, Ayvazoğlu Hasan, Biraderi Mehmed, Ayvazoğlu Molla Ali, Ayvazoğlu Ali, Ayvazoğlu Halil, Hıtıroğlu Ali, Mırzoğlu İbrahim, Kösehatoğlu Osman, Halilcükoğlu Ali, Aydınoğlu Mehmed, Baltaoğlu Mehmed, Karındaşı İbrahim, Baltaoğlu Ahmet, Mustafaoğlu İbrahim, Baltaoğlu Osman, Baltaoğlu İbrahim, Baltaoğlu Ali, Bıyıkoğlu Hasan, Deli Hüseyinoğlu Hüseyin, Fırıloğlu Hüseyin, Deli Hüseyinoğlu İbrahim, Mahmudoğlu Ali,Alemdaroğlu Ali,Alemdaroğlu Hurşid, İmamoğlu Hasan, İmamoğlu Ali, İbrahimoğlu Ali, Musaoğlu Osman, Azaklıoğlu Ali, Deli Mehmedoğlu Ali, Öküzoğlu İbrahim, Karındaşı Hasan, Küçükoğlu Hasan, Fıkıloğlu Hüseyin, Fıkıloğlu İbrahim, Kelteoğlu Hasan, Saraoğlu Osman, Dervişoğlu Ahmed, Öküzoğlu Ahmed, Bekdaşoğlu Hüseyin, Bekdaşoğlu Mehmed, Eldecoğlu Ali, Evlüceoğlu Ali, Güdükoğlu Mehmed, Turalioğlu İbrahim, Tubbuğuoğlu İbrahim, Osman Alemdaroğlu Ali, Evlüceoğlu Ahmed, Mıdıkoğlu Hüseyin, Aydınoğlu Ahmed, Bozoğlu Hasan.) / (1583 tarihli -ileride adı geçen- bir belgeye göre **Alakafir**'de âşar verenler/13 hane: Mustafaoğlu Mehmet, M.oğlu Süleyman, M.oğlu İsmail, Hüseyin oğlu Menteşe, H.oğlu Yakup, H.oğlu Ali, Mirac oğlu Mehmet, Alioğlu Durmuş, A.oğlu Hızır, Musaoğlu Hızır, M.oğlu İsmail, M.oğlu Hüseyin, M.oğlu Ali.)

[Geyikli'nin en yaşlı insanı olan merhum Keleşoğlu Hacı **Osman Öztürk** (vefatında 105 yaşını geçmişti); 1920'lerde yapılan sayımda Geyikli/Alagâvur köyünün 78 (yetmişsekiz) hane olduğunun tesbit edildiğini, amcası Molla Hasan Efendi'den dinlemiştir. Ayrıca Molla Hasan dedesinden; "Köyün yirmi hane olduğunu biliyorum." dediğini duymuştur.]

Foto.: Hakkı Bayraktar

Osman Öztürk

Genelde nüfus artışı görülse de, son zamanlardaki aşırı göçler sebebiyle nüfus büyük ölçüde düşmüştür. (Bugüne kadar bilinen en az yüz hane Geyikli'den göçmüştür.)

Şalpazarı ilçesinin tek beldesi olan Geyikli; Yeşilyurt, Gültepe ve Yenimahalle adıyla üç mahalleden oluşmaktadır. 40 km2'den fazla yüzölçüme sahip olan Geyikli'de yaklaşık 800 hane ve 47 değişik kabile yaşamaktadır.(Aydınoğulları, Ayvazoğulları, Bayraktaroğulları, Bektaşoğulları, Duraloğulları, Evlücelüoğulları, Karahasanoğulları, Palavaroğulları, Paşaoğulları, Şıhoğulları başlıca kabilelerdir.) Bugün Geyikli'de tesbit edebildiğimiz 55(elli beş) farklı soyad vardır:

(**A**kar, Akkaya, Ablak, Albakan, Algün, Atalar, Aydemir, Aydın / **B**akal, Balta, Baykan, Bayraktar, Bektaş, Beldüz / **Ç**akır, Çavuş*oğlu* / **D**emir, Demirbaş, Demirtaş Diner, Dural, Durmuş / **E**rdem, Evren / **G**aripoğlu, Göce, Gören, Gülay, Günay / **K**andil, Karagöz, Karahasanoğlu, Kasap, Kavul, Kenan, Kılıç, Kıran, Kurucuoğlu / **M**aden / **Ö**ngöz, Özdemir, Özendi, Özer, Özgül, Özkılıç / **P**alavar / **Ş**engül / **U**çan / **T**ürkmen, Taşkın, Taşdemir, Turan / Yılmaz, Yeter, Yaşar.)

Geyikli Beldesi'nde bugün 10 cami, bir ilköğretim okulu, iki sağlık ocağı, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı bir "Geyikli Halk Kütüphanesi" mevcuttur.

Geyikli'ye ilkokul 1923 yılında açılmıştır. Bu okul, açıldığında Şalpazarı bucağının -bölgeye de hizmet edentek okuluydu. Geyikli'ye okuma ve öğretmenlik aşkını / idealini aşılayan kişi, 1947-1960 yılları arasında öğretmenlik yapan **Ahmet (Sarıkan) Kurtoğlu** olmuştur. (Şimdi emekli müfettiştir.) Daha sonra yine kendilerinin yetiştirdiği merhum **Mehmet Türkmen** ve **Mehmet Özdemir**(emekli) öğretmenlerle bu ideal devam etmiştir.

Beldenin ekonomisi -gurbetçi ve memur olmayanlar için- tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Bu durum da ticari değil vatandaşın kendi geçimlerini temin içindir. Tarım ürünlerinden en önemlisi eskiden mısır iken son zamanlarda fındık olmuştur. Ayrıca patates, lahana, fasulye yaygın olarak yetiştirilmektedir. Elma, armut, asma üzüm, kiraz, ceviz, dut, erik gibi meyveler de yetişmektedir. Yine bunların hiçbiri ticari amaçlı yetiştirilmemektedir.

***

Geyikli Beldesinde beş tarihi köprü, yedi tarihi su değirmeni, dört tarihi mezarlık ve yine tarihi değere sahip birçok tekir(serender) bulunmaktadır.

Geyikli Beldesi, yeşiliyle, ormanıyla, Ağasar Deresi'ni besleyen ırmaklarıyla ve Sis Dağı ile bir doğa harikasıdır. Turistlik zenginliğe sahip olan belde, büyük bir bölümü kendi topraklarında bulunan Sis Dağı zirvesindeki geleneksel "Otçu/Kaynak Sis" şenliğine her yıl temmuz ayının son cumartesi ev sahipliği yapmaktadır. Binlerce insan bu şenliklere katılır; davul -zurna- kemençe eşliğinde halka oluşturur, el ele tutuşur, horon oynar; dostluğu, kardeşliği, barışı sergiler; tüm kavgalara inat!..

Kireçhane, Üvezlialan çamlığı, Hanyanı düzlükleri,

Foto: Beldüz
Sis Dağı / Hanyanı-Kalpakkaya

Foto: Beldüz
Sis Dağı Yayla Şenlikleri

Kalpakkaya, Sandık Gölü ve şelalesi, çam ağaçları içinde kıvrılan şose ve patika yollarıyla doğal bir yürüyüş ve koşu parkurudur.

Kışın her türlü kış sporları ve yazın çim kayağı için çok elverişli doğal bir parkur ve sit alanıdır.

Geyikli'den başka Eynesil, Görele, Beşikdüzü ve Şalpazarı diğer köylülerinin de sayfiye yeri olan Sis Dağı yaylası için halk arasında; "Mal yaylası değil,can yaylası" deyimi yaygındır. Ye kavurmayı, iç soğuk suyu; yalın ayak yürü topuk çimler üzerinde; doldur ciğerlerine temiz ve serin havayı; seyret manzarayı!..İşte burası Sis Dağı; gönül ve sevgi otağı; Çepni diyarı...Bir başkadır Ağasar, bir efsanedir Sis Dağı!..*(Geyikli ve Ağasar hakkında daha geniş bilgi için bkz.: Ağasar Çepni Kültürü/Geyikli, Abdullah Gülay, Geyikli Belediyesi Kültür yayınları-1, İst.2001, 557 sayfa)*

***

Ağasar yöresi ve Geyikli Halkı, Oğuzlar'ın Çepni Boyu'ndandır. Çepniler'in, Doğu Karadeniz ve Ağasar yöresine Trabzon'un fethinden(1461) çok önceleri yerleştiklerini tarihi kaynaklardan öğreniyoruz. Ancak Geyikli'ye ilk yerleşimin zamanı ve ilk yerleşenlerin kimler olduğu hakkında kesin bir söz söylemek mümkün değildir. Mezarlıklara bakılacak olursa yerleşim tarihinin çok eski olduğu rahatlıkla söylenebilir. Çünkü, mezarlıklarda üzeri yazılı tarihi taşlar yanında üzerinde yazı bulunmayan, çok eskileri günümüze yansıtan köşeli ve oldukça uzun taşlar da mevcuttur. Geyikli mezarlıklarında yaptığımız araştırma sırasında tespit ettiğimiz üzeri yazılı ve en eski mezar taşı üzerinde 1204 tarihi yer almaktadır. Sarıklı yapısı ile tanınmış bir alime ait olduğu anlaşılan bu kabir 221 yıl öncesine aittir. Tabi ki bu belge kesin yerleşim tarihini ortaya koymaz. Üzerinde yazı olmayan fakat çok eski olduğu anlaşılan taşlara baktığımızda daha eski tarihlere kadar varmak mümkün gözükmektedir. Çünkü Cami Mahallesi'nde Tarım Kredi Kooperatifi'nin bulunduğu arsadaki mezarlığın kime ait olduğu ve tarihi hakkında hiçbir bilgi yoktur.

Foto: Abdullah Gülay
221 yıllık mezar taşı

Geyikli'nin bilinen en eski adının **Alakadir** olduğunu 1525 M. yıla ait arşiv belgesinden anladığımıza göre, Geyikli'de 484 yıl evvel yerleşimin oduğu kesinleşmiş olur.

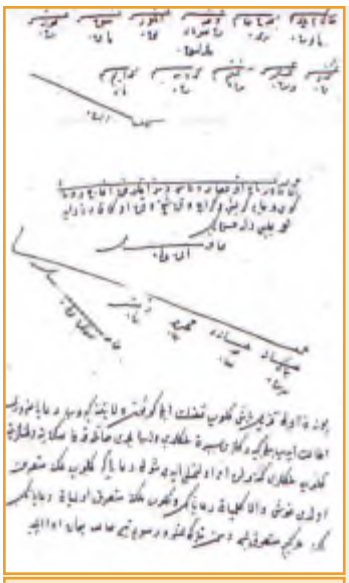

*"**Mezraa-i Alakadir** tâbi' Akhisar Deresi ve Sazaklu, Karaağaç ve Dereköy ve Çamkiriş ve Kireç ve Karaşeyh ve Karaevgan an Zaviye-i Ahmet Çelebi veled-i Hasan Bey." [TC Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 52 Numaralı Tapu Tahrir Defteri, 932 H. / 1525 M. Kanuni Sultan Süleyman Devri (1520 - 1566) sh.760]*

Alakadir adından sonra **Alakâfir***[TK.KKA.TTD.43/ H.991(m.1583)]* ve **Alagâvur** adıyla ünlenmiştir. *"Alagâvur"* adının nereden geldiği hakkında açık ve sıhhatli bir kaynak yoktur.

Bir rivayete göre: Eskiden bu köye gelip giden gezgin kalaycılar arasında saçının yarısı doğuştan beyaz olan bir kalaycı varmış. Halkın birbirine sorduğu; "Kabını-kacağını, kime kalaylattın?" gibi soruların cevabı genellikle; "Alagâvur"a olurmuş. 'Ala' kelimesi anlam itibariyle, "beyazla karışık" demek olup, gâvur kelimesi ise yabancı olması sebebiyle Rum kalaycıya halkın taktığı isimdir. Rivayete göre köyün adı bu ala saçlı Rum'dan dolayı 'Alagâvur' olarak kalmıştır. Halk arasında bu rivayetin geçerliliği daha fazladır. (*Alakâfir* isminin de aynı rivayete dayanması kuvvetle muhtemeldir.)

A .Nuri Beldüz

Hayri Yeter

A. Yüksel Gülay

Muzaffer Türkmen

Diğer bir rivayete göre: Türkler düşman istilasına uğramış olan burayı almaya geldikleri zaman, gavurların ateşte helva kavurduklarını görmüşler. Türklerin gelişinden korkan gavurlar, öğrendikleri tarzanca Türkçe ile, telaş içinde "alamala kavur" demiş. Köyün adı zamanla "ala-mala kavur"dan 'Alakavur-Alagâvur' şeklinde söylenmeye başlanmış.

Köyün adı, 1957 yılından itibaren **Geyikli**'dir. Bu isim, bölgenin ormanlık olması ve halkın *'Elik Keçi'* dedikleri aslında *geyik* olarak bilinen yaban keçilerini barındırmasından kaynaklanmaktadır.

[Geyikli'de en uzun süreli muhtarlığı **Ali Demirbaş** yapmıştır.(17 yıl) En uzun resmi imam-hatiplik görevini de merhum Hfz. **Hüseyin Türkmen** (1899-22.01.1992) icra etmiştir. (23 yıl 9 ay)]

***

1991 yılının kış mevsiminde, bir referandumla Geyikli Halkı belediye olmayı kabul etmiş, 27 Haziran 1992'de belediye teşkilatı kurulmuş ve köyün adı artık "**Geyikli Beldesi**" olmuştur. 07 Haziran 1992'de yapılan ilk seçimde Belediye Başkanlığına **Ahmet Nuri Beldüz** (DYP) seçilmiştir. / 27 Mart 1994'de yapılan yerel ara seçimlerde A.N. Beldüz tekrar seçilmiş; başarıyla sürdürdüğü görevini henüz tamamlayamadan 01 Haziran 1996 günü kalp krizi sonucu Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Belediye başkanlığından boşalan makama, başkan yardımcılığı görevi yapmakta olan **Hayri Yeter** getirilmiştir./ 03 Kasım 1996'da yapılan yerel ara seçimleri, **Ahmet Yüksel Gülay**(RP) kazanmıştır. / 18 Nisan 1999'da **Ahmet Yüksel Gülay**(FP) yeniden belediye başkanı seçilmiştir. / 28 Mart 2004 seçimlerinde **Muzaffer Türkmen**(DYP) Belediye Başkanlığına seçilmiştir. / 29 Mart 2009'da yapılan seçimde **Muzaffer Türkmen**(Ak-Parti) yeniden seçilmeyi başarmış ve Geyikli'ye hizmetine devam etmektedir.

***

Geyikli'de Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma bir sancağın varlığı da bilinmektedir. 28 Temmuz 1916-1918 yılları arasında köy Rus işgaline maruz kalınca, sancak onların eline geçmesin diye toprağa gömülmüş ve bu işgal boyunca toprakta gömülü kalan sancağın bez kısmı çürümüştür. Sancaktan geriye kalan alemi, merhum **Muhammet Bayraktar**'ın(1903-07.06.1993) evinde ve en son kullanılan direği(gönderi) de **Mustafa Lütfü Bayraktar**'ın evinde hala muhafaza edilmektedir.

Muhammet Bayraktar'ın sancak hakkındaki ifadesine göre; *"Bu sancak, bu sülaleden Ali Bey'e bir kahramanlığından dolayı verilmiştir."*

Geyikli'nin en yaşlılarından merhum Hatibû **Muhammet Gülay**'a göre; *"Sancak, Trabzon ve havalisinde iki(doğrusu; üç) tane idi. Osman Ağa ve öteki sancaktar, 93 Harbine bu sancakla gittiler. Bu iki sancaktar, Batum'u Ruslara vermemek için direnmişlerdir. Bu sancağı, Osman Ağa çok kullanmıştır. Osman Ağa'nın köyde emrinde 400 askeri varmış. Arasıra; 'askerlerini topla, gel!' diye çağrılırmış. Beldemizde, 'Konakyanı' denen yerde 'Sancaktar Konağı' varmış ve sancaktar orada otururmuş."*

"18. yy'ın ilk yarısında(1700-1740 yılları arasında) Trabzon Eyaleti; Trabzon, Batum ve Gönye sancaklarından müteşekkildir. Bu sancakları tasarruf eden(idare eden) paşa ve beyler arasında adı geçen (Gönye Sancakbeyi) Ali Bey (sözlü tarih ifadelerinde zikredilen Ali Bey ismiyle sadece bu isim örtüşmektedir-H.B.), 05 Mayıs 1726 tarihinde (III.Ahmet devri) Faş Kalesi'nin muhafaza ve binasında gösterdiği yardım nedeniyle ve Tiflis'e giden yolun genişletilmesi ve tamiri hususunda yardım etmesi şartıyle mirlivâlık(sancakbeyliği) ile kendisine tevcih edilmiştir. (Gönye ve Faş Kalesi, bugünkü Artvin sınırları içindedir)."[(BA, Kepeci Tahvil Mükerrer 523 (Yayına Haz.: F. Başar, Osmanlı Eyalet Tevcihatı/1717-1730, s.127-129; ayrıca bkz.: Doç. Dr. Orhan Kılıç, 18. yy'ın İlk Yarısında Trabzon Eyaletinin İdari Taksimatı ve Tevcihatı-Trabzon Tarihi Sempozyumu, s.182-191).]

Geyikli için bir onur vesilesi kabul edilen mezkur sancağın tarihi önemi ve resmen taşıdığı anlam üzerinde daha müdellel / mevsuk araştırmalar yapmak zarureti yadsınamaz bir gerçektir.□

Arşiv Araştırma: ***Mehmet ATALAR***

Sancaktan kalan alemi

Foto: Ali Osman Bayraktar

GEYİKLİ BELDESİ KÜLTÜR VE SOSYAL YARDIMLAŞMA DERNEĞİ

Geyikli Beldesi Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği', 11.02.1999 tarihinde resmen kurulmuş ve 19. 09. 1999 tarihinde ilk Genel Kurulunu yapmıştır.

Geyikli Beldesi dışında(İstanbul-Üsküdar-Kirazlıtepe) Geyikli Beldesi adına kurulan ilk ve tek dernektir. İstanbul'da faaliyet gösteren bu derneğin kurucu başkanlığını **Ersan Gülay;** ilk başkanlığını, beldemizin saygın insanlarından **Aslan Özgül** ve ilk başkan yardımcılığını ise yine saygın ve tecrübeli insanlarımızdan merhum **Esat Dural** yapmıştır.

18 Mart 2001 tarihinde yapılan seçimle yeni başkan seçilen emekli öğretmen **Muzaffer Bayraktar,** üç dönem başkanlık yaptıktan sonra 24 Şubat 2008'de **Bahri Beldüz**, derneğin yeni başkanlığına seçilmiştir. Derneğin bugün iki yüze yakın resmi üyesi bulunmaktadır.

Derneğin oluşumunda ve faaliyetlerinde; emekli öğretmen **Hüseyin Bayraktar**, **Yusuf Ziya Yeter**, **Birol Bayraktar**, **Ali Osman Taşkın**, **Hakkı Bayraktar** ve **Cemile Köse**'nin büyük katkıları olmuştur. Geyikli Beldemizin belediye başkanları, bütün faaliyetlerimizde bizleri desteklemişlerdir. *(Dernek ve Geyikli hakkında geniş bilgi için bkz.: www.geyikli.org)*

Yapılan Bellibaşlı Faaliyetler:

- Her sene kültür ve dayanışma gecesi düzenlenmiştir. (Bu gecelerde müzik-eğlencenin yanısıra Ağasar'ın doğal güzelliklerini tanıtıcı ve milli-manevi duyguları coşturan projeksiyon gösterisi ve şiir klip gösterimi yapılmıştır.)
- Her Ramazan Bayramında keşkek ve bayramlaşma programı yapılmıştır. / Kurban Bayramlarında da bayramlaşma programı yapılmıştır.
- Dernek merkezimizde kermesler düzenlenmiş, elde edilen gelirlerle muhtaç öğrencilere burslar verilmiştir.
- Kır gezileri ve tarihi yerlere geziler düzenlenmiştir. (Çanakkale Şehitliği'ne ziyaret gibi)

***

(Geyikli adına Geyikli'de **"Vakfıkebir-Şalpazarı Geyikli Köyü Kalkındırma ve Yardımlaşma Derneği**" adı ile 11 Şubat 1988 tarihinde kurulan derneğin ilk başkanı Hacı **Hasan GÜLAY**'dır. Daha sonra tüzük değişikliği yapılarak derneğin adı '**Şalpazarı Geyikli Beldesi Kalkındırma ve Yardımlaşma Derneği'** olarak değiştirilmiştir. Derneğin Yönetim Kurulu Başkanlığı kuruluşundan 11 Ağustos 2002 tarihine kadar yine Hacı **Hasan GÜLAY**, bu tarihten 20 Ağustos 2006 tarihine kadar ise **Ali BALTA** tarafından yürütülmüştür. Derneğin mezkur tarihten beri başkanı ise Kaymakamlık Yazıişleri Müdürü olan **Mustafa BEKTAŞ**'tır. Üye sayısı 186'dır. / *Geniş bilgi için bkz.: www.geyiklim.net*)□

Geyikli Beldesi Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği'nin ilk başkanı. İlk olmanın zorluğunu başardı ve arkadan gelenlere güzel bir örnek oldu.

Aslan Özgül

Derneğin ilk başkan yardımcısı. Ömrü boyunca hemşehrilerine sahip çıktı ve yardımcı oldu. Vefatına kadar İstanbul'dan Ağasar'a -kendi arabasıyla- yüzden fazla cenaze taşıdı. Hemşehrileri tarafından çok sevildi ve gönüllerinde taht kurdu.(Makamı cennet olsun.)

***Esat Dural** (merhum)*

Derneğin üç dönem başkanlığını yaptı ve gıpta edilecek etkinliklere imza attı. Kendinden sonra gelen yönetimlerin faaliyetlerine de daima destek oldu. Şal-Fed içerisindeki çalışmalarıyla da takdir topladı. Hemşehrilerinin önemli görevlerde yer almasını teşvik etti ve her vesileyle gündem yaptı.

Muzaffer Bayraktar

Geyikli Beldesi Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği'nin halen görevdeki başkanı.

Bahri Beldüz

KARADENİZ GRUP YARIŞMALARINDA İKİNCİLİK BAŞARISINA İMZA ATAN MEDÂR-I İFTİHARIMIZ:

GEYİKLİ İLKÖĞRETİM OKULU HALK OYUNLARI EKİBİ

Geyikli İlköğretim Okulu Halk Oyunları Ekibi, -İstanbul Ü. Konservatuarı mezunu- **Yusuf KURT**'un danışmanlığında 2005-2006 eğitim-öğretim yılında kuruldu. Kurulurken hedefimiz, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Türkiye finallerine katılmak ve ilk üçe girmekti. Ancak grup yarışmalarında birinci olamadığımızdan Türkiye finallerine katılmak nasip olmadı. (14 Mart 2009 tarihinde Samsun'da yapılan "İlköğretim Okulları Halk Oyunları Karadeniz Grup Yarışmaları"nda okulumuz Samsun Grubu ikincisi oldu.)

Yapılan il yarışmalarında 2005-2006 eğitim-öğretim yılında 7'nci; 2006-2007 eğitim-öğretim yılında 5'inci ve ilçe yarışmalarında ise birinci olduk. 2005-2006 ve 2006-2007 eğitim-öğretim yılında ekibimizin çalışmasında eğitmenlik ve müzisyenlik yapan **Ali Kemal AKTAŞ** ve **Sinan AKTAŞ**; danışmanlık yapan **Yusuf KURT** hiçbir ücret almadan bu işi yürütmüşlerdir. Ekibimizin başarısında en büyük pay bu üç kişiye aittir.

2008-2009 eğitim-öğretim yılında ise çalışmalarımız Şalpazarı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nce desteklenmiş, müzisyenlerimiz ve eğitmenlerimizin ücreti Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nce ödenmiştir. Okula geliş ve gidişleri Geyikli Belediye Başkanlığı'nca karşılanmış ancak danışmanımız Yusuf KURT tüm çalışmaları yine fahri olarak yürütmüş ve hiçbir ücret almamıştır.

Bu başarıda anlatılması gereken birçok konu var. Ancak başarıyı nasıl yakaladığımızı aşağıdaki üç olay açıklamaktadır.

Birinci olay: Halk oyunları çalışmaları bir programa bağlanmış ve haftada dört gün çalışmalar yürütülmüştür. Bu dört günlük zamanda müzisyenlerimiz Vakfıkebir ilçesinden; danışmanımız Yusuf KURT Tonya ilçesinden; öğrencilerimiz de beldemizin mahallelerinden gelip okulda toplanıyorlar ve çalışmalar yürütülüyordu. Kar yağışının ve şiddetli fırtınanın olduğu günlerin birinde ekibimiz okulda toplanmış ancak Yenimahalle'den gelen öğrencilerimiz okula gelememişti. Yaklaşık yarım saat bekledikten sonra öğrencilerimiz okula ulaşmışlardı. Yoğun fırtına ve kar yağışına rağmen öğrencilerimizi çalışmaya anneleri sırtlarında taşıyarak Yenimahalle'den yaya olarak getirmiş, öğrencilerimizin çalışmaya katılmalarını sağlamışlardır.

İkinci olay:Yine kar ve fırtınanın yoğun olduğu birgünde müzisyenlerimiz ve danışmanımız kendilerine ait olan üstü açık pikap aracı ile çalışmaya gelirken araçları yoğun kar nedeniyle hareket edemez olur ve yolda kalır. Aracı Ali Kemal AKTAŞ kullanır. Ancak aracın hareket etmesi için aracın arkasına çıkıp ağırlık yapılması gerekir. Yusuf KURT ve Sinan AKTAŞ yoğun fırtına ve kar yağışına rağmen aracın arkasına çıkar ve araç hareket eder. Yaklaşık 5 km.lik yol bu şekilde devam eder. Eğitmenlerimiz okula ulaştığında Yusuf KURT'un elleri ve ayakları donmuş, Sinan AKTAŞ tamamen ıslanmış ve soğuktan konuşamayacak durumdaydılar. Buna rağmen çalışmalar aksatılmamıştır.

Yarışmadan bir kesit

soldan sağa: Nur Banu Dural, Bahar Gülay, Büşra Gülay, Eray Gülay, Hatice Demirtaş, Güldeniz Bayraktar, Büşra Akkaya, Lale Erdin

Eğitmenler ve danışmanla birlikte

Arkadakiler: Seval Uzun,Nurbanu Dural,Yusuf Kurt,Ali Kemal Aktaş,Abdulkadir Uzun,Sinan Aktaş / Orta Sıra: Eray Gülay,Bahar Gülay,Büşra Gülay / Öndekiler: Hatice Demirtaş, Büşra Akkaya, Lale Erdin, Güldeniz Bayraktar

Üçüncü olay ise; yine karlı, fırtınalı bir günde (Kurban Bayramı'nın 4. günü) çalışma yapmak için ekip okulda toplandı. Tatil günlerinde 4 saatlik bir çalışma planlamıştık. Ancak bu çalışma saati dolmadan elektrikler kesildi. Çalışmayı bitirmek istemiştik ancak Yusuf KURT "Hiçbir başarının tesadüf olmadığını, başarının sürekli ve etkili çalış madan geçtiğini, okul idaresi olarak bizim okulu aydınlatma mecburiyetimizin olduğunu" beyan etti. Biz de bunun üzerine mahalleden piknik tüpü ile çalışan 'lüks' temin ettik ve çalışmaları tamamladık.

Grup yarışmalarında ikinci olsak da, Türkiye finallerine katılma hedefimize ulaşamadık. Ancak çalışmalarımız eksiksiz devam etmektedir. 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Türkiye kupasını kazanmayı hedefledik. Bunu başaracak güçteyiz.

Ekibimize emeği geçen herkese ve bu öğrencilerimize destek olan öğrenci velilerimize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Abdulkadir UZUN

(Geyikli İlköğretim Okulu Müdürü)

Geyikli'nin önde gelenleri, ekibimizi yanlız bırakmadılar

Soldan Sağa/arkadakiler: Nurettin Balta(Dernek Bşk.), Bekir Çakır, Bahri Gülay, Mehmet Bayraktar, Abdulkadir Uzun(Okul Md.), Sefer Yaşar, Rıdvan Taşdemir,
Öndekiler: Lale Erdin, Hatice Demirtaş, Eray Gülay, Bahar Gülay, Nuri Gülay, Büşra Gülay, Nur Banu Dural, Büşra Akkaya, Güldeniz Bayraktar, Şaban Bayraktar

Sis Dağı Yayla Şenliği (Kaynak)

Foto.: Beldüz

Kadırga Yaylası Otçu Şenliği

Foto.: Beldüz

DÜNDEN BUGÜNE

DORUKKİRİŞ KÖYÜ

Doç.Dr.Hüseyin KARAMAN - Semih DURMUŞ

Dorukkiriş köyü

Foto.: Doç.Dr.Hüseyin Karaman

Tarihçesi

Dorukkiriş Köyü'nde yerleşim çok eskilere dayanmakla birlikte, köyün tarihçesi tam olarak bilinmemektedir. Köyde Oğuzların Üçoklar boyundan olan Çepniler yaşamaktadır. Çepnilerin Karadeniz Bölgesi'ne ne zaman geldikleri noktasında kaynaklarda kesin bilgiler bulunmamasına rağmen, XIII. yüzyılda bu bölgeye hâkim oldukları bilinmektedir. Çepniler, Anadolu'nun fethinde ve Türklerin buraya yerleşmesinde önemli bir rol oynamışlardır.

Bu noktada bir hususa da açıklık getirmek gerekmektedir. Zaman zaman bazı kişiler tarafından bu bölgede yaşayan insanların, bir takım örf adetlerinden hareketle, Alevi oldukları iddia edilmektedir. Tarih kaynaklarına baktığımızda, bu tür iddiaların asılsız ve mesnetsiz olduğunu görüyoruz. Araştırmalar göstermektedir ki, Çepnilerin bir kısmı Alevi iken bir kısmı Sünni-İslam anlayışına mensuptur. Trabzon ve Giresun bölgesinde yerleşmiş ve buralarda yaşamakta olan Çepniler Sünni iken, Aydın, Balıkesir, Gaziantep, İzmir, Manisa ve Muğla bölgesindeki Çepniler ise Alevidir.*(1)* Dolayısıyla da, hem Dorukkiriş köyünde, hem de Şalpazarı ilçesinin sınırları içerisinde yaşamakta olan Çepniler, Sünni-İslam anlayışına sahiptirler.

Dorukkiriş köyü ismini, köy merkezinde bulunan ve zamanla köylüler tarafından kesilerek evlerin yapımında kiriş olarak kullanılan büyük bir **"doruk"** ağacından aldığı rivayet edilmektedir.

Coğrafi Konumu

İlçe merkezinin güney yönünde, Acısu grup yolunun doğu tarafında bulunan Dorukkiriş köyü, kuzeyden Kasımağzı; güneyden Doğancı köyleri; batıdan Ağasar Deresi ve doğudan Tonya ilçesine bağlı İskenderli Belediyesi ile çevrilidir. Köy, ilçeye 9 km, sahile 24 km, Trabzon'a ise 74 km uzaklıktadır. Oldukça engebeli bir arazi yapısına sahip olan köyün deniz seviyesinden yüksekliği yaklaşık 300 metredir.

Nüfus

Köyün nüfusu 1997 yılında yapılmış olan nüfus sayımında 739 ve 2000 yılında yapılmış olan nüfus sayımında ise 515 kişi olarak belirlenmiştir. Son olarak 2007 yılında yapılmış olan adrese dayalı nüfus sayımında ise köyün nüfusu 378 kişi olarak tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere köyün nüfusunda, zamanın ilerlemesine paralel olarak gözle görülür bir azalma söz konusudur.

Eskala / Dorukkiriş köylüleri için de vazgeçilmez bir yayla

Ekonomik Yapısı

Dorukkiriş köyünün ekonomisi tarım, hayvancılık ve gurbetçiliğe dayanmaktadır. İnsanlar ekonomik ihtiyaçlarını, geçmişten bugüne, gurbet işçiliği, çiftçilik, hayvancılık ve memur olarak değişik kurum ve kuruluşlarda çalışmakla temin etmektedir. Tarıma elverişli toprakların az oluşu, arazinin engebeli olması dolayısıyla tarım yapılmasının zor olması, tarım ve havyacılığın fazla gelir getirmemesi gibi nedenler dolayısıyla halk başka geçim kaynakları aramıştır. Bunlar içersinde gurbet işçiliği ve memuriyet başta gelmektedir.

Yurt içinde başta İstanbul ve Ankara olmak üzere birçok ile göç eden köylüler, buralarda değişik iş kollarında çalışmaktadırlar. İstanbul'a göç edenler, yoğunluklu olarak Üsküdar ilçesinin sınırları içerisinde bulunan Kirazlıtepe ve Küplüce mahalleleri ile Ümraniye ilçesinin sınırları içerisinde bulunan Kazım Karabekir ve Hekimbaşı mahallelerine yerleşmiş olup daha ziyade tekstil sektöründe çalışmaktadırlar. Bundan dolayı, özellikle Kirazlıtepe'de, köy insanlarının küçük-büyük birçok tekstil atölyesi bulunmaktadır. Yurt dışında ise, başta Almanya olmak üzere Belçika, Fransa ve Hollanda gibi ülkelere göç etmiş olan köylüler, bu ülkelerde değişik iş kollarında çalışmaktadırlar.

Kültürel Yapısı

Köyde iki cami, bir sağlık evi ve

beş derslikli tarihi bir ilköğretim okulu bulunmaktadır. Ancak sağlık evi ve ilköğretim okulu şu anda faal değildir. Köyde taşımalı eğitim yapılmaktadır. Köyde ilk ilkokul, 1940 senesinde mahalledeki sağlık ocağının yerinde bulunan, ancak şu anda yıkılmış olan iki katlı ahşap binada eğitim öğretime başlamıştır. Doğancı, Çamlıca, Kasımağzı ve Dorukkiriş köylerindeki öğrenciler burada okuyorlarmış. Mevcut ilkokul ise 1939 yılında yapılmaya başlanmış olup 1947 yılında eğitim öğretime açılmıştır.

Dorukkiriş köyünde okumaya büyük önem verilmektedir. Osmanlı döneminde köyde bir medresenin olması ve bazı çevre köylerden daha önceki bir dönemde, 1940 yılında ilkokulun açılması ve köyden yetişen birçok insanın değişik devlet kurumlarında, farklı görevlerde çalışıyor olması bunun en açık göstergesidir.

Medrese, mahalledeki camiin yanında bulunan ve şu anda keşkek pişirme yeri olarak kullanılan tek katlı binanın yerinde iki katlı bir binaymış. Taştan yapılmış olan medresede 20, 30 civarında oda varmış. Çeşitli köylerden gelen öğrencilerin bazıları medresede yatılı olarak kalırken, bazıları ise sabah gelip akşam evlerine giderlermiş. 1924 yılına kadar açık olan medresede hem hafızlık yapılırmış, hem de Arapça, Tefsir, Kelam ve Mantık ilimleri okunurmuş.

Köyün ilk memurları öğretmenler olup bunlar; Ülfet TÜRKMEN (1938), Sefer KARAMAN ve Ziya GÜLBAHAR'dır. **Tokulû Hoca, Tıkmanû Hoca, Osman Hafız** ve **Hasan Hoca** gibi ilim adamları da, köyüne ve Ağasar'a ilmi ile hizmet edenlerdendir.

Folklor yönünden oldukça gelişmiş olan köyde, yöreye has folklor giysileri hazırlanmakta ve bu giysiler insanlar tarafından günlük giysi olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla Dorukkiriş köyündeki insanlar, teknolojiye ve zamana yenilmeden yıllardır gelenek ve göreneklerini devam ettirmektedirler. Köyde çul dokumacılığı, kalaycılık, bakırcılık, demircilik, terzilik, marangozluk, taş ustalığı ve sepet örme gibi el sanatları oldukça gelişmiş durumdadır. Fakat son yıllarda bu sanatları yapan insanlarda gözle görülür bir azalma söz konusudur.

Köyde yaylacılık yaygındır ve insanların tamamı meşhur **Kadırga** yaylasına oldukça yakın olan ve Maçka ilçesinin sınırları içerisinde bulunan ve asırlardır köylülerimizle birlikte Dorukkiriş köyünden ayrılarak köy olan Doğancı ve Çamlıca, Sayvançatak, Sinlice, Tonya-Çayıriçi (Anabedama) köylülerinin yaylası olarak bilinen "**Eskala Yaylası**"na gitmektedir. Eskala Yaylası ismini, yayla sınırları içerisinde bulunan eski bir '**kale**' kalıntısından almaktadır. Bununla birlikte bazı köylülerimiz, "**Dip**", "**Karakısrak**" ile "**Çamanlı**" güzlek/mezralarını yıllarca yaylak /mezra olarak kullanmışlar ve halen de kullanılmaya devam etmektedirler. Özellikle Eskala yaylasına gitmeden yaklaşık bir ay önce ve yayladan dönüşte, köye göçten önce bu mezralara uğranmaktadır ve bir süre buralarda kalınmaktadır.

Dorukkiriş insanı, kültürel yapısı ile örf-adet, gelenek ve göreneklerine sadık; birlik ve beraberliğini yitirmeyen ve kültürel mirasını gittiği her ortamda yaşayan ve yaşatan bir yapıya sahiptir. Ancak geçmişte olan saygı ve sevgi kültürü, zamanla kısmen bozulmuş olmasına rağmen, Ağasar insanının has özelliği olan **"aşına-işine; dinine ve eşine"** sadakatte asla taviz vermemiştir. Bu kültürel yapı ve anlayışını, göçebe toplum olmasına rağmen, gittiği her ortamda yaşatmasını bilmiştir. Yetişme tarzı olarak, **"saygıda kusur etmez, hakkını da yedirtmez"** ilkesi ile yetiştiğinden, girişimcilik özelliğinden ziyade içe kapanıklık özelliği ile tanınırlar ve ikili ilişkilerinde zaman zaman iletişim güçlüğü çekmektedirler.

Her şeye rağmen vatan için Kars'ta, Erzurum'da, Sarıkamış'ta zor şartlarda savaşmış; çete kurmuş, kurtuluş harbine katılmış; şehitler vermiş; yerini, yurdunu terk edip köyünden göç etmek zorunda kalmış, ama yılmamış; tarih boyunca mücadeleci ruhunu hep taşımıştır. Eğitim ve öğretimin vazgeçilmez olduğu şirin, güzel ve zor bir köyün insanlarıyız vesselam.□

---

(1):Çepniler konusunda geniş bilgi için bk. Peter Alford Andrews, Ethnic Groups in the Republic of Turkey, Ludwig Reichert Verlag, Wiesbaden 1989, s.63-68, 274-275, 283-286; Faruk Sümer, Oğuzlar: Türmenler, İstanbul 1980, s.327-335; amlf., Çepniler, İstanbul 1993; amlf., "Çepni", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İst.1993, c.8, s. 269-270; Ali Çelik, Trabzon-Şalpazarı Çepni Kültürü, Trabzon Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, Trabzon 1999, s. 15-26.

Dorukkiriş'te tarihî medrese binası

Meşhur Hafız Ali Türkmen (Hürünün Ali)

Muhammet Türkmen / asırlık çınarımız (nâm-ı diğer İstanbullu)

Fotoğraflar: Dorukkiriş Derneği arşivi

Bir zamanlar Dorukkirişli erkekler...

1950'li yıllar...

Muhtarımız İlhan Karaman

(sh.171)

KARYE-İ DORUKKİRİŞ

[2250 krş / 155 krş / 2405 krş]

Dursun oğlu Ali	19,00 krş
Kandaz oğlu Hasan	35,00
Ali oğlu Mustafa	14,00
Ali oğlu Hasan	12,00
Ali oğlu Ali	27,00
Zalim oğlu Hüseyin	42,00
Cici oğlu Mustafa	23,00
Cici oğlu Ali	16,00
Kemikci oğlu İbrahim	18,00
Kemikci oğlu Mustafa	24,00
Kel İsmail oğlu İsmail	12,00
Kel İsmail oğlu Mehmed	10,00
Bektaş oğlu Mehmed	21,00
Kara Mehmed oğlu Ali	16,00
Menteşe oğlu Ali	17,00
Menteşe oğlu Hasan	31,00
Mariz (Meriz)oğlu Hüseyin	46,00
Mariz(Meriz)oğlu Hasan	13,00
Kedi oğlu İbrahim	72,00
Kedi oğlu İbrahim	31,00
Kedi oğlu İbrahim	18,00
Kedi oğlu Hüseyin	12,00
Kebir(Kebeş) oğlu Mehmed	23,00
Kedi oğlu Mehmed	19,00
Bansabanoğlu	19,00
Dakul oğlu Hasan	17,00
Kalpak oğlu Ali	28,00
Türkmen(Tıkman)oğlu Mehmed	29,00
Türkmen(Tıkman)oğlu Ahmed	11,00
Türkmen(Tıkman)oğlu Hüseyin	22,00
Türkmen(Tıkman)oğlu Mustafa	12,00
Türkmen(Tıkman)oğlu Ali	22,00
Karaman oğlu Mustafa	20,50
Karaman oğlu Hasan	18,00
Karaman oğlu Hüseyin	18,00
Canis(Cagıs) oğlu Ali	15,00
Canis (Cagıs) oğlu Hasan	14,00
Canis (Cagıs) oğlu Hüseyin	12,00
Canis (Cagıs) oğlu Hasan	11,00
Canis (Cagıs) oğlu Hüseyin	12,00
Canis (Cagıs) oğlu Mehmed	13,00
Canis (Cagıs) oğlu Ali	14,00
Durmuş oğlu Ali	10,00
Durmuş oğlu Halil	14,00
Durmuş oğlu Mustafa	16,00
Durmuş oğlu Ali	7,00
Durmuş oğlu Ali	14,00
Durmuş oğlu Hüseyin	12,00
Kara Ali oğlu Mehmed	21,00
Dursun oğlu Mehmed	17,00
Mamaç oğlu Mehdi	25,00
Mamaç oğlu Hüseyin	19,50
Mamaç oğlu Memed	32,00
Mamaç oğlu Ali	12,00
Mamaç oğlu Hasan	25,00

Mamaç oğlu Hüseyin	35,00 krş
Kel Ali oğlu Durmuş	16,00
Ferhat oğlu Halil	31,00
Ferhat oğlu Mustafa	15,00
Komi oğlu Ali	22,00
Komi oğlu Hasan	37,00
Komi oğlu Hüseyin	20,00
Resul oğlu Hüseyin	17,00
Resul oğlu Ali	15,00
Resul oğlu Hacı Ali	10,00
Cin oğlu Ali	36,00
Cin oğlu Ali	32,00
Kılıç (Kalcı) oğlu Ali	14,00
Hıdır oğlu Ali	14,00
Hıdır oğlu Hüseyin	10,00
Veli oğlu Hasan	18,00
Hancı oğlu Halil	44,00
Hancı oğlu Mustafa	17,00
Hancı oğlu Ali	11,00
Hamza oğlu Hasan	15,00
Hamza oğlu Hüseyin	8,00
Mamaç oğlu Mustafa	28,00
Mamaç oğlu Hüseyin	20,00
Mamaç oğlu Ali	20,00
Mamaç oğlu Mustafa	27,00
Mamaç oğlu Hüseyin	18,00
Çapan oğlu Hüseyin	21,00
Mahmud oğlu İbrahim	16,50
Mahmud oğlu Hasan	16,50
Mahmud oğlu Osman	19,00
Piç oğlu Hasan	16,00
İskefyeli Kızı oğlu İsmail	18,00
Mehdi oğlu Hüseyin	23,00
Kız oğlu Hüseyin	22,00
Tavuk oğlu Mehmed	36,00
Mehdi oğlu Ali	18,00
Mehdi oğlu Hasan	16,00
Mehdi oğlu Mehmed	7,00
Alıca(Alıcı) oğlu Ali	20,00
Alıca(Alıcı) oğlu Hasan	18,00
Alıca(Alıcı) oğlu İbrahim	11,00
Alıca(Alıcı) oğlu Hasan	23,00
Şahin oğlu Hüseyin	14,00
Şahin oğlu İbrahim	9,00
Şahin oğlu Hüseyin	19,00
Şahin oğlu Mustafa	14,50
Şahin oğlu Hasan	10,00
Kedici oğlu	9,00
Kedici oğlu Hüseyin	21,00
Kedici oğlu Hüseyin	20,00
Cerput oğlu Mehmed	20,00
Alişan oğlu Ali	17,50
Alişan oğlu Mehmed	22,00
Tepeç oğlu Hüseyin	36,50
Yol oğlu Hüseyin	15,00
Karaman oğlu Mustafa	26,50
Murteza oğlu Mehmed	19,00

Sevil oğlu İbrahim	9,00 krş
Sevil oğlu Hasan	14,00
Şahin oğlu Derviş	12,00
Alişan oğlu İbrahim	6,00
Düşman oğlu İbrahim	3,00
Alıca(Alıcı) oğlu Hüseyin	16,00
Zalim Ali oğlu İbrahim	15,00
Türkmen(Tıkman)oğlu Hüseyin	13,00
Menteşe oğlu Ali	20,00
Kuru Kız oğlu Reşid	18,00
Ekiz(Oküz) Ali oğlu Mehmed	18,00
Ayvaz oğlu Hasan	6,00

(Mühür)

Esmai-i Ahali:123 (125)

[Osmanlı arşivlerinde yer alan bu belgeden, Dorukkiriş köyümüzün, ilçe coğrafyasına (Ağasar Bölgesine) yerleşim açısından en köklü köylerden biri olduğu ve zamanla -farklı nedenlerle- tüm köylere göç eden insanlardan dolayı bir kan bağı ve kültür etkileşimi oluşturduğu anlaşılmaktadır. Köyümüz, bu tarihi misyonunu başarıyla günümüze kadar taşımış olup tarihi, sosyal, kültürel ve birlikte yaşam anlamında örnek çalışmalarını yeni nesillere aktarma hususunda, geçmişten günümüze gösterdiği hassasiyeti aynen devam ettirecektir.]

Yandaki Osmanlıca belge, Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Dairesi Başkanlığı-İstanbul arşivinden alınmıştır. Soldaki sütünlara, bugünkü Türkçeye çevrilmiş halini koyduk. Bu belgede, 11 Zilhicce 1266'da (10 Ekim 1850)Dorukkiriş'te toprağı olan kişiler ve ödedikleri vergi miktarı yazılıdır. 1850 yılında soyadı olmadığından, insanlar kişisel / sülale lakabına ya da baba adına göre kayıt edilmiştir.(Dursun oğlu Ali gibi) Ödediği vergi ise 'kuruş' olarak belirtilmiştir.

DORUKKİRİŞ KÖYLÜLERİ KALKINDIRMA YARDIMLAŞMA VE GÜZELLEŞTİRME DERNEĞİ

Semih DURMUŞ (Başkan)
semihdurmus@windowslive.com

GURBET ELDE DORUKKİRİŞ

Dorukkiriş köylüsünün İstanbul'daki ayağı olması ve köyümüzü güzelleştirmek, köylümüzün birlik beraberlik içerisinde kalkınmasına yardımcı olmak amacıyla 1994 yılında kurulmuş olan derneğimizde bugüne kadar; **Mehmet KANDAZOĞLU**'nun kurucu ve seçilmiş ilk dönem başkanlığını takiben **Fahri DURMUŞ**, **Metin DURSUN, Köksal DURMUŞ, Hüseyin TÜRKMEN**'in başkanlık yaptığı yönetim kurulları hizmet yarışında bayrağı onurla taşımışlardır. Şimdi ise **Semih DURMUŞ**(Başkan), Mustafa TÜRKMEN, Kamil TOKUL, Av. Arslan YAMAÇ, Ali Rıza KARAMAN, Yaşar ÇAKIR, Hacı KANDİL, Metin DURSUN ve Muhammet YAMAÇ'tan oluşan yönetim kurulu hizmet yarışının bayraktarlığını yapmaktadır.

Kuruluşumuzdan bugüne kadar genel anlamda yapılan örnek hizmetler:

- Köyümüz camilerinin tadilatı ve güzelleştirilmesi.
- Hacı Piri TOKUL ve dönem başkanı Fahri DURMUŞ'un öncülüğünü yaptıkları Eskala Camii'nin, yayla sakinlerinin de katkılarıyla yapılması.
- Köy mezarlıklarımızın güzelleştirilmesi.
- Köy değirmeninin yenilenmesi.
- Maddi,manevi yardımlar yapılması.(Eğitim, düğün, nişan, cenaze vb.)
- Fakir ve ihtiyaç sahibi ailelere maddi ve manevi destek verilmesi.
- Sosyal, kültürel faaliyetlerin yürütülmesi.(Keşkek şöleni, gece etkinliği, kermes, kır gezintisi/piknik, kitap okuma vb.)
- Kültürümüzün yaşatılması ve yeni nesillere aktarılması için çalışmalar yapılması.
- Köy, yayla ve güzleklerimizin güzelleştirilmesi çalışmaları.
- Köy Evi (misafirhane), Sağlık Evi, Muhtarlık Binası yapılması.
- Afyon-Dinar, İzmit ve Adapazarı depremlerinde ilk yardıma koşan sivil toplum örgütlerinden bir tanesi de bizdik.
- Sağlık alanında çalışmalar.(Kan toplama kampanyası, kan bağışı ve seminerler vb.)
- Üyelerimize iş imkânları sağlayacak ortamlar oluşturulması ve araştırılması.

İstanbul ili Üsküdar ilçesi Kirazlıtepe mahallesinde altı yüz altmış beş(665) üyesi bulunan derneğimiz; yeri, konumu ve hizmetleriyle dernekçilikte örnek sivil toplum kuruluşlarından olup, köylüsünün desteği ile birlik beraberliği, kültüre hizmeti, sivil toplum örgütleri arası iletişimi ve farklı dernekçilik anlayışını bugüne kadar olduğu gibi sürdürmeye devam edecektir.□

Eski başkanlarımız, yeni başkanımızla birarada... (Soldan Sağa):Mehmet KANDAZOĞLU, Fahri DURMUŞ, Metin DURSUN, Köksal DURMUŞ, Hüseyin TÜRKMEN ve Semih DURMUŞ.

Dorukkiriş Derneği Yeni Yönetim Kurulu

Ağasar Halk Oyunları Erkek Ekibi / AHOD

Kız Halk Oyunu Ekibi / Dorukkiriş Derneği

Fotoğraflar: Dernek arşivi

Ağaasar Geleneksel El Sanatları ve Yiyecek Kültürünü Yaşatma Kermesimizin bu yılki açılışını Üsküdar Belediye Başkanımız Sn. Mustafa Kara(ortada) ve Başkan Yrd. Sn. Hilmi Türkmen(sağda) yaptılar. (Solda) Dernek başkanımız Semih Durmuş.

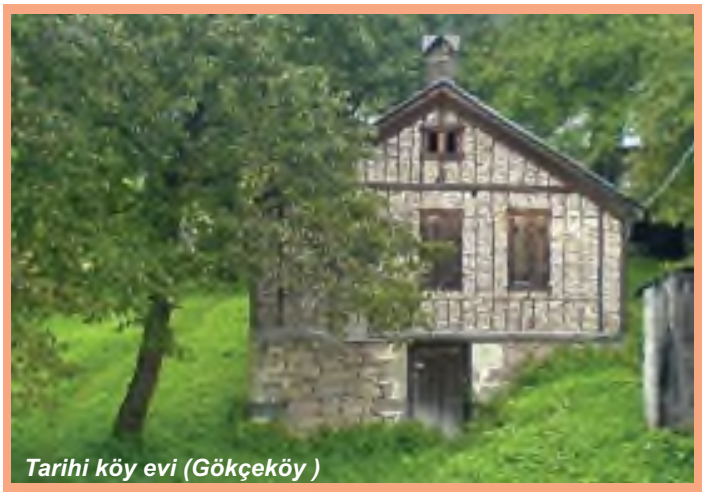
Tarihi köy evi (Gökçeköy)

Foto.: Mahmut Demir

Yaylada bir tekir ev / Sis Dağı-Hanyanı

Foto.: Güven Algün

Cennetnümun Ağasar yaylalarında evsiz de mutlu olunabilir...

Foto.: Nizami Çömez

Tarihi bir Ağasar evi

Foto.: Nizami Çömez

Köy evi ve tekir(serender) / Geyikli

Foto.: Mustafa Atalar(Şal-Fed Gençlik)

Mısır koçanlarını bozulmadan saklamaya yarayan çötenler

Foto.: Nizami Çömez

Ağasar'da yok olmaya yüz tutmuş tarihi bir köprü

Foto.: Mustafa Atalar(Şal-Fed Gençlik)

Ağasar'da bir su değirmeni

Foto.: Mustafa Atalar(Şal-Fed Gençlik)

AĞASARLI ZEHRA

Zehra Kandil. Nâm-ı diğer "Ağasarlı Zehra."

Şalpazarı ilçesine bağlı Sinlice köyünde doğdu. Daha sonra Turalıuşağı köyüne yerleşti.

Bugüne kadar 4 kaset ve 3 klibe imza attı. Geleneksel Ağasar giysisi ve müziğini ekranlara ve meydanlara taşıyan ilk bayan sanatçılarımızdandır. Doğallığı en belirgin özelliğidir.

Ağasar'ın gönüllü türizm elçilerinden birisidir.

İletişim: **0538 269 33 61**

özkardeşler
MATBAA VE ETİKET SANAYİ
Rıza ÖZEN
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi C Blok
Kat: 3 No: 6 (1NC6) TOPKAPI / İST.
e-mail: ozkardeslermatbaa@gmail.com
Tel: 0212. 612 83 35
Fax: 0212. 576 51 44

TOK MOBİLYA
YEMEK ODALARI
YATAK ODALARI
KOLTUK TAKIMLARI
Mustafa TOKUL
BOSCH MONDİ
Küplüce Mah. Çamlıca Cad. No: 113 KÜPLÜCE - Beylerbeyi - İST.
Tel. : (0216) 321 44 35 - 318 67 77 Fax : (0216) 318 09 46

BEKO DÜNYA MARKASI
ÖM
kilim mobilya
ÖZTÜRK MOBİLYA
Elektronik Ev Aletleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mustafa ÖZTÜRK
"Amacımız Sizin Memnuniyetiniz"
Çamlıca Cad. No: 116 Küplüce
Beylerbeyi - Üsküdar / İSTANBUL
Tel : (0216) 318 26 98
(0216) 422 15 46
Fax : (0216) 422 16 32

KELEŞOĞLU
YAPI DOĞALGAZ TAAH. İNŞ. İTH. İHR. LTD. ŞTİ.
İmtiyaz sahibi
ABDULLAH KELEŞ
vitrifiye-seramik-kombi-kat kaloriferi-plan-proje-tesisat-tadilat-tamirat-amatür ve doğalgaz mlz.
Demirdöküm
Baymak
E.C.A.
CBS
Marshall
0216 371 90 54 & 0216 399 81 50
saraylar cad. no:33/A
cevizli-kartal/istanbul

MUHTARIN YERİ
ACISU TESİSLERİ
Zeki Çabuk
Kuzu Eti, Dana Eti,
Cemil Usta Akçaabat Köfte ve Tatlıları
TLF.: 0462 895 50 97 - 0537 555 35 41
ŞALPAZARI - ACISU

AĞASAR ŞALPAZARLILAR KÜLTÜR ve YARDIMLAŞMA DERNEĞİ

Mahmut DEMİR *(Başkan)*

Değerli okurlarımız;

Yaklaşık onbeş aydır yönetiminde bulunduğumuz derneğimiz, kuruluş amacı olan kültür ve yardımlaşma yönünde bir hayli yol katetmiştir.

- Derneğimiz ve özellikle Ağasar'ın tanıtımı için ondan fazla ulusal ve yerel yayın yapan televizyon proğramlarına katılarak, yöresel halk oyunlarımızı, kıyafetlerimizi ve yemeklerimizi; ilçemizin corafi ve turizm açısından önemini; kemençe ve horonun en iyi Ağasar'da çalınıp oynandığını; Ağasar'ın zor corafyasına ramen, halkının % 80'inin geçimini tarım ve hayvancılıkla sağladığını, dernek olarak sesimizin ve görüntümüzün ulaştığı her yere -bu vesile ile- anlatmaya ve tanıtmaya çalıştık. Bundan sonra da, gücümüzün yettiğince, değerli üye ve hemşehrilerimizin de desteği ile aynı gayret içerisinde olacağız.
- 07 Şubat 2009 tarihinde tertip ettiğimiz dayanışma gecesinde, onlarca siyasetçi, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve binin üzerinde Ağasarlı ile biraraya geldik.
- 27 Şubat 2009'da Mavi Karadeniz tv'de canlı olarak yayınlanan -Sancaktepe Giresunlular Derneği ile yaptığımız- kolbastı yarışmasında birinciliği kazanarak, kolbastının da en iyi şekilde Ağasar'da oynandığını tüm dünyaya göstermiş olduk.
- Çeşitli sağlık kuruluşları ile görüşmeler yaparak, üyelerimize ücretsiz veya indirimli olarak sağlık taraması yaptırıyoruz.
- Dernek olarak, geleceğimizin teminatı olan gençlerimize azami değer veriyoruz. Tanışıp kaynaşmalarına, kültürünü örf ve adetlerini öğrenmelerine ve yaşamalarına destek vermeyi öncelikli görev biliyoruz.
- Dernek lokalimizi; nişan, kına, asker eğlencesi yapılabilecek hatta kadınlarımızın da rahatça girebileceği ve çeşitli etkinlikler yapabileceği sağlıklı ve ulaşılabilir bir mekan haline getirdik. Çevre itibarıyla da gayet müsait olan derneğimizdeki bu tür etkinliklerden dolayı üyelerimizden herhangi bir maddi talebimiz olmamıştır.
- Kültürel ve tarihi geziler düzenleyerek, üyelerimize kültürlerimizi ve tarihimizi hem öğretmeğe hem de unutturmamaya gayret gösteriyoruz.

Bunları yaparken, değerli hemşerilerimizden ve üyelerimizden, dernek yönetimindeki arkadaşlarımıza -en azından- manevi olarak -art niyetli olmadan- gönülden destek vermelerini temeni ediyor; sağlık ve huzur dolu günler diliyorum. ☐ **Mahmut DEMİR** *(Yönetim Kurulu Başkanı)*

Derneğimizin yetiştirdiği Ağasar Kız Halk Oyunları Ekibi bir gösteri esnasında.

Derneğimizin yetiştirdiği Ağasar Erkek Horon Ekibi (soldan sağa): Rıfkı Bektaş, Esat Gülay, Kenan Kuru,Yunus Emre Ayaz, Eyüp Ayaz, Ali Çolak, Hasan Ali Kuru.

Derneğimiz tarafından Kartal Belediye Başkanının eşi Feray Öz'e (ortada) yöresel Ağasar giysisi hediye edildi. Feray Hanım, bu giysiyi Amerika'daki kızına, orada giymesi için göndereceğini belitti. Yöresel giysimizi, dernek başkanı Mahmut Demir ve eşi Emine Hanım takdim ettiler.

Fotoğraflar: Bülent Şirin, Mahmut Demir

Üsküdar İMKB Lisesi Ağasar Horipsin Ekibi: Gülsüm Koca, Lale Kaya, Ayşenur Alışkan, Öznur Öztürk, Kübra Bayraktar, Tuğçe Turnagöl, Buse Karataş, Büşra Bayraktar, Nurdan Uzunboy, Zelfi Karaman, Büşra Yamaç,(Emel Yamaç)

Ağasar Şalpazarlılar Kültür ve Yardımlaşma Derneği Ağasar Kız Halk Oyunları Ekibi / (soldan sağa): Emriye Kurtkaya, Hacer Bektaş, İrem Muhcu, Özlem Demirci, Fatmanur Demir, Arzu Çolak, Hanife Keskin, Ayşegül Ayaz.

Ağasar Kız Halk Oyunları Ekibimiz ve Üsküdar İMKB Lisesi Ağasar Horipsin Ekibi, kemençe sanatçısı Murat Kumaş ile bir klip çekimi esnasında.

Foto.: Rıfkı Bektaş

Sanatçı Meryem Akyüz, yönetim kur. üyemiz Hasan Kanbut (ortada), başkan Mahmut Demir ve Kız Halk Oyunları Ekibimizle

Ağasar Erkek Horon Ekibimiz sanatçı Meryem Akyüz ile

Dernek gecemizde Kız Halk Oyunları/horipsin gösterisi

Fotoğraflar: Rıfkı Bektaş

MURAT KUMAŞ

Ağasar'ın yetiştirmiş olduğu kemençe ve ses sanatçılarından birisidir.

1981'de Şalpazarı-Çetrik köyünde doğdu. Bursa Orhangazi Çok Programlı Lisesi'nden mezun oldu. Evli ve eşi Şenay hanımdan Sıla ve Sudenaz adında dünya tatlısı iki kız çocuğu var.

Kemençeye, Adapazarı'nda kemençe sanatcısı olan abisi **Şenol KUMAŞ**'ı 2001 yılında trafik kazasında kaybettikten sonra başladı ve kısa sürede yeteneğini ortaya koydu.

Murat KUMAŞ, İstanbul-Sancaktepe ilçesindeki Ağasar Şalpazarlılar Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nin erkek ve kız halk oyunları ekibini yetiştirdi ve halen eğitmeğe devam etmektedir.

(Bu başarılı ekiplerin yetişmesinde ve bu sayede Ağasar kültürünün geliştirilip tanıtılmasında sayın Hasan TURAN, Hasan Ali KURU, Emine KURU, Ali ÇOLAK ve ekipteki çocukların anne ve babalarının da takdire şayan katkıları olmuştur.)

İrtibat Tlf.:
0532 515 64 57
0541 515 64 57

Karakısrak yayla şenliğinde Doğancı Halk Oyunları Ekibi

Doğancı köyü (Şalpazarı ilçesi)

Foto.: Mustafa Atalar (Şal-Fed Gençlik)

AĞASAR SEVDASI

Erol YANIK
Şal-Fed Asbaşkanı

Her insanın yaşamı boyunca bir ideali mutlaka vardır. Benim idealim ise Şalpazarı/Ağasar sevdasıdır.

İdeal kelimesi lügat ve ansiklopedilerde iki manada açıklanmaktadır:

Birincisi: Ahlaki ve sosyal yönden toplumu rahat ettirmek, toplumun huzur ve refahı için gerekli normlara uyarak, toplumun çıkarlarını ferdi çıkarların önünde görüp iyimserlik içersinde dürüstçe çalışmak.

İkincisi: İnanılan bir dava uğruna yılmadan başarana kadar mücadele etmek. Bu ideale sahip insana da "idealist insan" denmektedir.

Saygıdeğer dostlarım;

Kişi olarak benliğimizi kazanmak, topluma kendimizi kabul ettirmek ve de gelecek nesillere örnek olmak istiyorsak; o zaman iş hayatımızda dürüstçe çalışıp, ilme ve çağa ayak uydurup, daima ilerlemeyi, yükselmeyi (işçi isek, işveren; memur isek amir; çırak isek usta; usta isek üstad olmayı) hayat felsefesi olarak kendimize gaye edinmeliyiz.

Beni sokmayan yılan, başkasına zarar verecekse bin değil, bir yıl bile yaşamasın. Haklının hakkını hak sahibine vermek, seveni sevdiğine vermek, taşı gediğine koymak, çiçeği dalında koklamak, idealist kişinin özelliklerindendir.

Ülkemizin, özellikle de yöremizin tarihi, coğrafi, insani ve kültürel değerlerine sahip çıkarak korumak, yüceltmek, yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak öncelikli hedefimiz olmalıdır. Özellikle bu değerleri korumada önemli bir yeri olan derneklerimize ve federasyonumuza(Şal-Fed) destek olarak, kendine has bir ayrıcalığı ve güzelliği olan Ağasar kültürümüzü hak ettiği yere getirmek için özveriyle çalışmalıyız.

Bu ideal doğrultusunda arzuladığımız hedefe ulaşmada, bazı çevreler caydırıcı tavırlar içerisinde olabilir; tırmandığımız zirvenin yolları, engebeli ve dikenli hatta riskli olabilir. Olacak da. Ancak idealist kişi olarak bu olumsuzluklara karşı, Karadeniz insanının inatçı hırsı ve azmi ve de kıvrak zekasıyla ve **Atatürk'ün "Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur.**" vecizesi ışığında yılmadan mücadele edeceğiz.

Unutmayalım ki, hiçbir zaman külfetsiz nimet, mücadelesiz zafer kazanılamaz.

Hepinizin malumu masallarda geçen ulaşılması zor olan, zorun ötesinde de hayal olan 'Kaf Dağı'nda dolaşan karıncaya, burada ne işi olduğu sorulunca, karıncada, dağın arka tarafına yürüyerek geçmeye çalıştığını ifade ediyor. Oradakiler alay edercesine karıncaya; "Sen bu fizikle, bu yürüyüşle mi arzunu gerçekleştireceksin?" deyince, çalışkanlığın simgesi karınca; "**Benim idealim, arzu ettiğim yere ulaşmak; ulaşamasam da, bu uğurda** ölürüm ya, o bana yeter." demiş. İşte kıssadan hisse; karınca kadar idealist olalım bizlere yeter.

Siz büyüklerim, örnek olun; siz gençler, dürüst ve çalışkan olun; siz analar,bacılar destek olun; hep birlikte "Ağasar sevdası" idealimizi gerçekleştirelim.

Sevgili dostlar;

Sizlere Ağasar yaylalarının çiçeklerinden bir demet sevgilerimi sunarken; hepinizin hanesinin şen, sofrasının bereketli, vücudunun sıhhatli ve yarınlarının aydınlık olmasını temeni ediyorum. Cennet ülkemin güzel insanlarına, Ağasarlı hemşehrilerime ve Ağasar'ı seven değerli dostlarıma en kalbi sevgi ve saygılarımı sunuyorum. □

GENÇLİĞİMİZ VE GELECEĞİMİZ

Mustafa MADEN(*)
maden28@hotmail.com

Bir toplumun geleceği ile o toplum gençliğinin geleceği birbirinden ayrı düşünülemez. Toplumların gelecekte insanlarına sunabileceği refah; ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimine bağlıdır. Gençler, kendi geleceğini daha mutlu daha aydınlık görmek istiyorlarsa, toplumsal sorumluluklarını öne çıkarmak zorundadır.

Gençlik çağını, olumsuz ve verimsiz bir taşkınlık çağı olarak algılamak yerine beyinsel ve bedensel gelişme, üretkenlik çağı olarak algılamalıdır. Dolayısıyla gençler, toplum ve insanlık için yüreğini ortaya koyup bitmeyen enerjilerini kendi aydınlık gelecekleri için harcayabilmelidir.

Gençler, yaşadığı çağın bilgi çağı olduğunun, toplumsal gelişmişliğin bilgi üretimi ile ölçüldüğünün farkında olarak sürekli gelişimi ve değişimi benimsemelidir. Bu da okumakla, yeni bilgilere, yeni kültürlere, yeni medeniyetlere ulaşmakla olasıdır. Okudukça, gelişen insanların seçenekleri artar, topluma ve dünyaya bakışı değişir, yüreklerine intikam duyguları yerine adalet duyguları yerleşir. İşte o zaman gençlerimiz, tüm insanlığı biz olarak görecek; ötekileştirme duygularından uzaklaşarak etnik ve ulusal boyuttan dışarı çıkacak ve evrensel değerlerle ulusal değerlerin birlikte korunmasından yana olacaktır.

Gelişen gençlik, "dünyanın, insanlığın ortak kullanım alanı" olduğunun farkındalığı içinde dünyada insanlık ve doğaya karşı yapılan katliamlara (savaşlara, yeşilin ve mavinin yok edilmesine) taraf olmayacak; aksine insanların ortak mutluluğuna, toplumda barış ve kardeşliğin yerleşmesine yönelik projelerin öncüsü olacaktır. Çünkü insanlık ve doğa aleyhine yürüyen yanlışlara dur demek, değiştirip dönüştürmek, insanı öne çıkaran anlayışla bezenmiş beyinlerin birincil görevidir.

Gençlerimiz, gelecekte kendi mutlulukları için ülke geleceğine katkı sunabilecek birikime sahip olmadıkları sürece mutluluk düşlerini unutmalıdırlar. Gençliği evrensel ve toplumsal sorunlara duyarsız olan toplumlar için sağlıklı bir gelecek beklemek hayaldir. Bu nedenle ülke gençliğimiz, bilinçli bir şekilde değişim ve dönüşümü kavramış, toplumu ve dünyayı analiz edebilmiş, insanı ve doğayı seven, demokrasi ve insan haklarını benimseyen, evrensel değerlerin korunup geliştirilmesine katkı sunan, üretken beyinleri ile ülke geleceğini daha güzel yarınlara taşıyacak bir gençlik olmalıdır. □

Dünyanın kırk ülkesi arasında "günlük okuma süreniz" konulu ankette Almanya'nın 24 dakika ile birinci olduğunu, bu sürenin Türkiye'de 12 saniye olduğunu; Almanya'da bu sürenin 18 dk.ya düşmesi karşısında "Ülkede okuma seferberliği" ilan edildiğini ***biliyor muydunuz****?..*

---

*(*):**Mustafa MADEN:** Avcılar Gümüşpala Lisesi Müdürü. 1960 yılında Şalpazarı Pelitçik köyünde doğdu. 19 Mayıs Ü. Eğitim Fak. Kimya Öğretmenliği mezunu. Eşi de eğitimci olan MADEN'in iki erkek çocuğu vardır.*

Opr. Dr. Mustafa Kemal ÇABUK

(1953 - 2007)

1953 yılında Trabzon ili Şalpazarı ilçesi Doğancı köyünde doğdu. İlk ve ortaokulu köyünde ve Şalpazarı'nda; lise öğrenimini ise Trabzon Öğretmen Okulu'nda tamamladı. 1971 yılında girdiği İstanbul Üniversitesi Tıp Fakultesi'nden 1977 yılında mezun oldu.

1980-1984 yılları arasında aynı fakultede asistanlık yaptı. 1984 yılında Uzman Doktor olarak Bingöl Devlet Hastanesi'ne atandı. Bingöl'de kaldığı 1,5 yıl içinde Bingöl Sağlık Müdürü ve Devlet Hastanesi Başhekimliği yaptı. 1986 yılında memleketi Trabzon'a atanan Opr. Dr. Mustafa Kemal Çabuk, önce Trabzon Yavuz Selim Kemik Hastalıkları Hastanesi'nde görev aldı. Daha sonra 1988 yılında Trabzon Numune Hastanesi'ne Başhekim yardımcısı olarak atandı

1991-1996 yılları arasında aynı hastanede Başhekim olarak görev yaptı.

Mesleğindeki başarısı nedeniyle bütün Türkiye ve yurt dışından teşhis ve tedavi için yoğun hasta akınına uğradı. Hastalarına olan şefkati, hizmet anlayışı nedeniyle eşine az rastlanan hekimlerdendi. Özellikle Şalpazarı / Ağasar için ciddi bir güçtü. Trabzon onunla bir başkaydı!.. Bize güç veriyordu, evimizdi ocağımızdı.

Opr. Dr. Çabuk, 2003 yılı eylül ayında mide kanseri teşhisiyle mezun olduğu İ.Ü.Tıp Fakultesi'nde ameliyat edildi ve gerekli tedavileri yapıldı. Yaklaşık 3,5 yıldır sürdürdüğü mücadeleyi ne yazık ki kazanamayan Çabuk, 15.02.2007 Perşembe günü hayatını kaybetti.

Opr. Dr. Mustafa Kemal Çabuk, evli ve iki çocuk babasıydı.

AĞASAR'IN DOĞAL ve ZENGİN BESİN KAYNAKLARI

GALDİRİK

Ayşe İPEK*(*)*
(Kimyager)

Karadeniz bölgesinde yabani olarak yetişen ve geçmişlerimizin sofralarından eksik etmedikleri bazı bitkilerin önemi daha yeni yeni keşfedilmeye başlanmaktadır. Bir çoğumuzda nostaljik birer duygu oluşturacak, belki çoğumuzun çocuklarının adını bile duymadığı hoşgıran, sırgan, galdirik, ezertere, meleucan/meravucan, baldıran ve sütlücan(sakarca) sadece bunlardan bir kaçıdır. (Burada bu bitki adları halk dilinde telaffuz edildiği şekilde yazılmaya çalışılmıştır.)

Yukarıda sözü edilen bitkilerimizin, kırmızı kan hücrelerinin yapımında görev alan ve eksikliğinde anemiye neden olan demir içeriği bakımından oldukça zengin olduğu bilinmektedir. Bunun yanında Ordu Üniversitesi tarafından yapılan araştırmalar, bölgemizde yabani bitki olarak kendiliğinden yetişen bu bitkilerin protein ve mineraller yönünden oldukça zengin olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu araştırmalarda 'meleucan'ın bakır konsantrasyonu ve C vitamini bakımından, 'hoşgıran'ın kül oranı ve demir ve bakır konsantrasyonu bakımından çok yüksek değerler içerdiği tespit edilmiştir. Bu araştırmalar, hala birçoğumuzun kurutup saklayarak kış boyu tüketmesek de, en azından yazları pişirip yediğimiz 'sırgan'ın adeta birer protein, azot ve manganez deposu olduğunu, bunun yanında sabit yağ ve C vitamini bakımından çok zengin olduğunu ortaya koymuştur. Öte yandan meleucan ve hoşgıranın, çinko konsantrasyonu bakımından da çok zengin oldukları tespit edilmiştir.

Şimdi yukarıda faydalarından kısaca bahsedilmiş olan yaban bitkilerimizden 'galdirik'i daha detaylı tanımaya çalışalım.

Bölgemizde mayıs ayından eylül ayına kadar yeşil haliyle yaygın olarak bulabileceğimiz galdirik otu farklı yörelerimizde ispit, hılışka, zırbıt, sığır dili veya hodan otu olarak da adlandırılmaktadır. Mavi, uzun saplı çiçekleri olan galdirik otunun geniş ve oval olan yaprakları sert tüylüdür ve yerden 15-20 cm. kadar yükselir. Rutubetli yerleri seven bu bitki, Karadeniz dışında Marmara ve Batı Anadolu bölgelerinde de yetişmektedir.

Galdirik otu çiçeğinin, insanlarda hoşnut duygular uyandırdığı, sıkıntıları giderdiği ve cesaret verdiği eskiden beri bilinmektedir. Hatta sefere çıkan askerlere cesaret kazandırmak için üzerlerine bu çiçeğin sürüldüğü rivayet edilmektedir.

Günümüzde yapılan araştırmalarda ise, galdiriğin, böbrek üstü bezlerini etkilediği ve bu nedenle insanları rahatlattığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu otun yüksek oranda kalsiyum, potasyum ve mineral tuzları içerdiği görülmüştür. Mineral tuz içermesi nedeniyle bu otun tuzsuz rejimlerde tüketilmesi tavsiye edilmektedir. Galdirik, taze sebze olarak tüketildiği gibi gölgede kurutulup şifalı bitki olarak da kullanılabilmektedir. Gerek sebze olarak tüketildiğinde, gerekse bir tutam kurutulmuş galdirik yarım litre suda kaynatılıp içildiğinde aşağıdaki faydaları sağlamaktadır:

Ter atıcıdır. / İdrar sökücüdür. / Balgam sökücüdür. / Boğaz ağrılarına iyi gelir. / Antidepresif özelliği vardır. / Öksürüğü gidermede etkilidir. / Bağırsak rahatsızlıklarına iyi gelir. / İltihap kurutucu ve ateş düşürücüdür. / Kansere karşı koruyucu özellik taşımaktadır.

Yukarıda faydaları sıralanan galdirik, Karadeniz Bölgesi'nde tüketilen yerel besinlerden biridir. Daha çok kavurması yapılarak, kızartılarak(tavada dönderilerek) ya da turşusu yapılarak tüketilen galidirik, bunların dışında yapraklarından dolma(sarma) yapılarak da tüketilebilecek bir bitkidir.

Bilindiği gibi bu yemekler yapılırken, galdiriğin önce haşlanması gerekmektedir. Galdiriğin haşlanmasında dikkat edilmesi gereken önemli bir husus, önce sıcak suya değil, soğuk suya atılarak kaynatılmasıdır. Bu durumda haşlanmış galdirik siyahlamayacak, yeşil kalacaktır. Bir başka husus da, yaprakları haşlanıp dolma(sarma) olarak kullanılacağı durumda, haşlama suya bir miktar limon doğranması tavsiye edilmektedir. Galdirik sarması konusunda tavsiye edilen bir diğer husus da, bu sarmada kuzu etinin kullanılmasıdır.□

(*):Kimyager olan Ayşe (Günar) İpek, Rize'nin İkizdere ilçesinde doğdu(1962). KTÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya bölümü mezunu-(1985). Beş yıl Akfa Çay Sanayii'nde kimyager-laborant olarak çalıştı. Evlendikten sonra(1990) bu işten ayrıldı. Kısa aralıklarla gıda sektöründe kimyager olarak çalıştı. Halen herhangi bir işte çalışmamaktadır. Üç çocuk annesidir ve şifalı bitkilerle alternatif tıpa ilgi duymaktadır.

Yaralanılan Kaynaklar: *Şifalı Bitkiler Ansiklopedisi, Hazırlayan: Ragıp Şentürk, Yeni Şafak Kültür Armağanı, 2009./ Şifalı Bitkiler, Prof.Dr. Ahmet Maranki-Elmas Maranki,İst.2009*

'Galdirik'

'Ezertere'

Foto.: Kamil Bayraktar

Kadırga Camii

Foto.: Beldüz

Alaca Yaylası Şenliği

Foto.: Mustafa Atalar(Şal-Fed Gençlik)

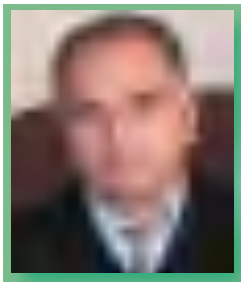

Ünal BALTA(*)
unal_61zeynel@hotmail.com

AĞASAR'DA ZİRAAT VE TURİZM ALANINDA NELER YAPILABİLİR?

Foto.: Beldüz

İyi bir organizasyon yapıldığı taktirde, köylerimizde elde edilen bitkisel ve hayvansal ürünlerin büyük şehirlere ulaştırılması halinde hem köyümüzde yaşayan insanımız para kazanacak hem de şehirde yaşayan insanımız daha doğal, organik ve lezzetli ürüne kavuşacaktır. Böylece köy ile şehir arasında verimli bir köprü kurulmuş olacaktır.

Ağasar yöresinin kalkınması için ziraatla ilgili olarak neler yapılabilir? Önce mevcut durum nedir ve geçmişte neler yapılmış? sorularının cevaplarını bulmalıyız.

Bilindiği gibi Ağasar yöresi, Karadeniz'in genel durumu gibi dağlık arazi yapısına sahip, bol yağışlı ılıman iklime sahip, kişi başına düşen arazi miktarı diğer bölge insanlarının hayal edemediği kadar az olan bir yerdir. Geçmişte babalarımız, dedelerimiz, koyun, keçi ve sığır beslemişler; yazın yaylalarda hayvanlarını otlatmışlar; kışın köylerine inmek suretiyle hayatlarını idame ettirmişlerdir. Çok az olan topraklarına daha çok buğday, mısır ekmişler ve böylece ekmek ihtiyaçlarını gidermişlerdir. Nüfus arttıkça bu araziler artık insanımızı besleyememiş ve gurbete çıkmak gerekli olmuştur. İlk önce Zonguldak, sonra İstanbul ve akabinde Almanya acı vatan olmuştur insanımıza.

Bizim insanımız gittiği yere kısa sürede adapte olmuş ve -yöresel tabirimizle- ev-bark olmuştur. İstanbul ve Almanya artık bizim memleketimiz olmuş ve asıl köyümüz ise yazlık durumuna düşmüştür. Bu hususta örnek göstermek gerekirse, kendi köyüm olan Fidanbaşı da bu hususta aynı kaderi paylaşmaktadır. Dışarıdan bakıldığında 90-100 hane görünür; yazın köyümüz cıvıl cıvıl olur; eylül ayında okullar açıldıktan sonra 15-20 hanede insan yaşar ve herkes şehirlere çekilir.

Benim düşünceme göre bizim ilk hedefimiz, her hanede bir gencimizi/aileyi barındırabilecek imkanları sağlamak olmalıdır. Çünkü ilk etapta tüm kardeşlerin, köyünde istihdam edilmesi hayalcilik olur.

Foto.: Ünal Balta

Karayemiş(Taflan) / Fidanbaşı

Öncelikle yöremize uygun süt ineği ırklarını beslemekle bu işe başlamalıyız. Çünkü hayvancılık, aile bütçesine reel katkısı olan bir sektördür. Bu katkı süt, et, yoğurt, peynir, çökelek vs. sayesindedir. Bunları yaparken hayvanımızın yem ihtiyacını karşılamak için besleyici özelliği yüksek olan yem bitkilerini de yetiştirmemiz lazımdır. Yonca, fiğ-yulaf, korunga ve slajlık mısır üretimine ağırlık vermeliyiz. Süt sığırcılığının yanında, özellikle kurban için tosun ve koyun beslemek gereklidir. Büyük şehirlerde hepimiz günü geldiğinde kurbanlık aramaktayız.

Bundan sonra iş biraz daha kolaydır; artık 'ürettiğimiz ihtiyaç fazlası sütü kime satacağız?' sorusu gündeme gelir. Tabii ki mandıralara. Bunun örnekleri Simenli ve Sütpınar köylerinde mevcuttur. Bunun yanında küçük çaplı, kontrollü kümes tavukçuluğu yapılabilir.

Bu alt yapıyı oluşturmak için kooperatifleşmek kaçınılmazdır. Her köyümüzde bir kalkınma kooperatifi kurulmalıdır.

Gelelim bitkisel üretime. Ağasar'da ticarete konu olan sadece fındık vardır. Bunun dışında yok denecek kadar ceviz; yaz aylarında kiraz, erik, elma, armut, taflan(karayemiş); sebze olarak taze fasülye, salatalık; sonbaharda kara üzüm ve incir satılır. Bu ürün desenine bakıldığında bizim nelerin üzerinde duracağımız belli olmuştur artık. Öncelikle fındık bahçelerimizin bakımını, gübrelemesini, ilaçlamasını, hasadını, kurutulmasını en iyi şekilde yapmalıyız. Bahçemizi, kalitesi bilinen tombul(Giresun yağlısı) ve yüksek kesimlerde Ordu fındığı(delisavar) diye bilinen çeşitlerden kurmalıyız. (Fındık konusunda Giresun'da bulunan Fındık Araştırma Enstitüsünden detaylı bilgi alınabilir.) Arazimizin daha verimsiz sarp kısımlarına, ıslah edilmiş zirai ceviz çeşitlerinden dikebiliriz. Diğer meyvelerden öncelikle kiraz, armut, elma, kara üzüm, taflan ve incir çeşitlerinden bakım ve ilaçlamanın kolay olması için bodur ve yarı bodur çeşitlerin dikilmesi gereklidir. Bunları yaparken eski yerel köy çeşitlerimizi

de muhafaza etmeliyiz. Çünkü ıslah çalışmalarında, köy çeşitleri temel alınarak çalışmalara başlanır. Geliri artırmak için alçak kesimlerde ve sahilde kivi bahçeleri de tesis edilebilir.

Bugüne kadar ihmal edilmiş ve yeterli ilgiyi görmemiş bir sektör de arıcılıktır. Yöremiz, doğal bitki örtüsü ve iklim açısından arıcılık yapmaya son derece elverişlidir. Fakat ülkemizde olduğu gibi bölgemizde de arıcılık faaliyetleri istenen seviyede değildir. Dünyada kovan başına bal verimi 20 kg., ülkemizde16 kg.dır. Bal üretimindeki durumumuzu izah etmek için şu örnek çarpıcıdır: Almanya'nın ithal ettiği bal miktarı Türkiye'nin ürettiği baldan(63 bin ton) daha fazladır. Bu konuda Tarım İl ve İlçe Müdürlükleriyle koordineli çalışmalar yapmak zorunludur. Son yıllarda tarımsal ilaçların kullanımının artmasıyla, gezici arıcılık yapmak gerekli olmuştur.

Bütün bu tarımsal faaliyetleri bireysel olarak yapmak, organize etmek çok zor ve meşakkatlidir. Bu nedenle kooperatifleşmek zaruridir. Burada belirtmek gerekir ki, bölgemizde traktörle işlenecek arazi yok denecek kadar azdır. Bu nedenle daha portatif el çapaları ve çayır biçme makinaları daha ucuz ve verimlidir. Az miktarda da olsa elde edilen ürünleri muhafaza etmek için soğuk hava depoları, nakliye için klimalı kamyonlar olması gerekir. İyi bir organizasyon yapıldığı taktirde, köylerimizde elde edilen bitkisel ve hayvansal ürünlerin büyük şehirlere ulaştırılması halinde hem köyümüzde yaşayan insanımız para kazanacak hem de şehirde yaşayan insanımız daha doğal, organik ve lezzetli ürüne kavuşacaktır. Böylece köy ile şehir arasında verimli bir köprü kurulmuş olacaktır.

Yerleşimle ilgili olarak; şimdiden yöremize ve bölgemize uygun, kullanışlı, estetik ve göze hoş gelen ev tipleri geliştirilmelidir. Geçtiğimiz 2008 yılında Fransa'ya gittiğimde Paris ve daha güneyinde bulunan Angers şehrinin köylerini gezme imkanı buldum. Oradaki tüm köy evlerinin hemen hemen hepsinin tek katlı, bahçeli ve aynı boya ile boyalı olduğunu gördüm. Hayran kaldım. Bu estetik evler, hem ihtiyaca cevap veriyor hem de doğayla uyumlu.

Foto.: Ünal Balta

Örnek köy evleri / Fransa

Foto.: Abdullah Gülay

Koyun sürüsü / Sis Dağı-Hanyanı

Benim ülkemde ve köyümde de neden olmasın diye düşündüm.

Turizm konusuna gelince: Turizme, devlet desteğiyle oluşturulacak altyapıyla başlanabilir. Bu sektör, hatırı sayılır sermaye sahibi işadamlarımız vasıtasıyla başlatılacak çalışmalarla hız kazanabilecek bir sektördür. Bu konuda da hedefimiz, her ilçede yıldızlı bir otel; her köyde, gelen turiste hizmet edebilecek en az bir lokanta/restorant ve gerekirse kalabileceği temiz ve nezih bir köy odası/otel olmalıdır. Özellikle yaz aylarında faaliyetlerin yoğunlaştığı mesire yerlerinde (Kadırga, Sis Dağı, Enişdibi, Acısu vs.) yerli yabancı her turistin rahatça konaklayacağı tesisler oluşturulmalıdır. Bunun yanında yöresel ürünlerimizin, giysilerimizin, hediyelik eşyalarımızın sergilendiği bir stant ve her zaman gülen bir yüz eksik olmamalıdır. Gelen turiste, yerli veya yabancı olsun, dürüst davranmalı ve asla aldatmamalıyız. Bunun yanında köylerimizin ve yaylalarımızın yolları, bir an önce devlet-millet eliyle iyileştirilmelidir. Her yıl heyecanla arabalarımızla memleketimize gideriz, fakat yolların azizliğinden dönüşte tamircilerle akraba oluruz.

Özellikle yaz aylarında faaliyetlerin yoğunlaştığı mesire yerlerinde (Kadırga, Sis Dağı, Enişdibi, Acısu vs.) yerli yabancı her turistin rahatça konaklayacağı tesisler oluşturulmalıdır. Bunun yanında yöresel ürünlerimizin, giysilerimizin, hediyelik eşyalarımızın sergilendiği bir stant ve her zaman gülen bir yüz eksik olmamalıdır. Gelen turiste, yerli veya yabancı olsun, dürüst davranmalı ve asla aldatmamalıyız. Bunun yanında köylerimizin ve yaylalarımızın yolları, bir an önce devlet-millet eliyle iyileştirilmelidir.

Bütün bunların yanında, eğitime daha fazla önem vermeliyiz. Artık ekmek aslanın midesine inmiştir. Bu nedenle gençlerimiz, daha fazla çalışıp daha iyi ve kaliteli okullarda okumak zorundadır. Yüksek öğrenim yapan öğrencilerimize, başarılarıyla orantılı düzenli burs verecek kurumlar oluşturmalıyız. Artık fakülte mezunu olan her genç, iyi bir yabancı dil öğrenmelidir. Kısaca gençlerimiz, ya iyi bir fakülte bitirmeli ya da iyi bir meslek öğrenmelidir. Bize düşen onlara destek olmaktır. Tabi bütün bunları yapmak için Cumhuriyetimizin kurucusu ulu önder Atatürk'ün dediği gibi ''Tek bir şeye ihtiyacız var, o da çalışmak, çalışmak, çalışmak…''

(*):1969'da Şalpazarı-Fidanbaşı köyünde doğdu. İlköğrenimini köyünde; ortaokulu Giresun-Tirebolu'da;. liseyi Trabzon Lisesi'nde 1986'da tamamladı. 1991'de Çukurova Ü. Ziraat Fak. Bahçe Bitkileri'nden mezun oldu. Değişik kamu kuruluşlarında çalıştı. Halen Gebze'de bulunan Çayırova Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü'nde, müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

ORMAN EKOSİSTEMİNİN ROLÜ YA DA YOK OLAN GELECEĞİMİZ

Yusuf KANDAZOĞLU(*)
Orman Mühendisi
(Orman Genel Müdürlüğü)

İnsanoğlunun, arazi kullanımında yaptığı yanlışlıklar sonucu doğanın nasıl tahrip olduğu veya yok edildiği dikkat çekicidir. Konunun bir diğer yönü ise artan nüfusun su ve diğer ihtiyaçlarını karşılayabilmek için araziyi kontrol altına almalarının zorunlu hale gelişinin anlaşılmasıdır. Kısacası, insanlar, arazi ürünlerinden, ona zarar vermeden en iyi ölçüde nasıl faydalanabileceğinin yöntemlerini bulmak ihtiyacını duymuştur.

Foto.: Beldüz

Çam ağaçları arasında yaylacılık bir başkadır! / Sis Dağı

Küresel ısınma, insan nüfusundaki artış sonucu hızlı endüstrileşme ve çevre kirliliği, ormansızlaşma sonucu ortaya çıkan çölleşme ise hem ormanları hem de su kaynaklarını tehdit eden diğer etmenlerdir. FAO tarafından yapılan bir araştırmaya göre 1990–1995 yılları arasında sanayileşmiş ülkelerde (Rusya Federasyonu hariç) 1.75 milyon hektarlık orman alanı artışı olurken aynı dönemde gelişmekte olan ülkelerde net 13 milyon hektarlık orman alanı kaybı olmuştur. Yapılan tahminlere göre gelecek 20 yıl içersinde yaklaşık bir milyon hayvan ve bitki türlerinin dünya ekosisteminden kaybolup gideceği belirtilmektedir.

Tarihi verilere göre son 4 000 yılda Anadolu'nun ormanları aşırı ve düzensiz faydalanma, açma, orman yangını ve ormanda yapılan usulsüz otlatmalar ile büyük ölçüde yok edilmiş, kısmen de kalitesi kötüleşmiştir. Türkiye ormanlarının yarısına yakınının bozuk olması ve topraklarının büyük kısmının da çeşitli şiddette erozyona maruz kalması sebebiyle canlı erozyon müzesi durumundadır. Çünkü Türkiye, çeşitli yüzey şekillerine sahip bulunan yüksek ve genellikle dağlık bir ülkedir. Ortalama yükselti 1132 m. olup, bu yükselti Avrupa'nın(330m.) 3,5 katına ulaşmakta; Asya'nınkini(1050m.) bile aşmaktadır. Türkiye'de yükseltisi 1000 m'den fazla olan alanlar(göller dışında), ülke yüzölçümünün %56'sını aşmaktadır.

Küresel ısınma, iklim değişikliği, Ozon tabakasının delinmesi, asit yağmurlarının yağması vb çevre so- runları olarak adlandırdığımız birçok problem, insanlığı her geçen gün artan bir şekilde tehdit etmektedir. Bu gibi çevre problemlerinin çoğunun temelinde ormanların yok olması yatmaktadır.

ORMAN EKOSİSTEMİNİN İKLİMLER ÜZERİNDEKİ OLUMLU ETKİSİ

Ekosistem, bir alandaki canlı organizmalar ve cansız varlıkların hepsinin birden oluşturduğu sistemdir. Canlı organizmalarla cansız çevre elementleri birbirleriyle sıkı sıkıya bağlıdır. Karşılıklı olarak madde alışverişi yapacak biçimde birbirlerine etki yapan canlı organizmalarla, cansız maddelerin bulunduğu herhangi bir doğa parçası bir ekosistemdir. Ekosistem yaklaşımı, bireysel organizmalar ya da topluluklardan çok, tüm alanın fonksiyonlarının nasıl olduğuyla ilgilenir.

Dünya üzerinde ekonomik değer taşıyan en önemli doğal kaynaklardan biri hiç kuşkusuz orman ekosistemleridir. Orman ekosistemi, belirli bir yerde kendini meydana getiren elemanlarin kompozisyonu, karakterleri ve aralarındaki karşılıklı ilişkileri bakımından tekdüze olan bir orman parçasıdır.

Ormanlar, bir ülkenin ulusal savunmasından toplum sağlığına kadar çok yönlü olarak etkili olmaktadır. Bu kadar büyük bir öneme haiz orman ekosisteminin iklim üzerine etkisi hiç kuşkusuz tartışılamaz. Hatta fonksiyonlarından birini iklim koruma oluşturmaktadır. Ayrıca orman kendine has bir iklim oluşturmaktadır.

Bu sebeple orman ekosisteminin iklim üzerindeki çeşitli etkileri aşağıda irdelenmiştir.

- **Ormanlar yağışı artırır:** Aynı şartlara sahip ormanlık ve ormansız alanlar dikkate alınarak yapılan araştırma sonuçlarına göre; ormanlık alanda yağış miktarı, ormansız step bölgesinden %50 daha yüksek bulunmuştur. Ülkemizden örnek verecek olursak Türkiye'nin orman alanının genel alana oranı %27 iken ormanlara düşen yağış, toplam yağışın %45'i kadardır.
- **Ormanlar havadaki nem oranını artırır:** Mesela bir meşe ağacı ortalama olarak günde 570 litre suyu, ortalama olarak ise bir ağaç, yılda 20 ton suyu kökleriyle topraktan alıp atmosfere vererek havadaki nem oranını yükseltir. Havanın nisbi nemi arttıkça atmosferin buharlaştırma gücü azalır. Örneğin, nisbi nem %20 iken buharlaştırma gücü 2000 bar, nisbi nem %70 iken ise buharlaştırma gücü 500 bar olarak ölçülmüştür. Bu sayede yetişme ortamının su ekonomisi kuraklaşmaz, nemli kalır.
- **Ormanlar soluduğumuz havayı temizler:** Yapılan bir araştırmanın bulguları şöyledir: Bir hektar çam ormanı yılda 30-40 ton, ladin ormanı 32 ton, kayın ormanı 68 ton tozu süzer, temizler. Kayın ağacı bir yıl içinde 700 kg toz ve 300 kg zehri emerek dışarı süzer. Aşırı kirlenmede ise gövdesindeki bozulma ile alarm verir.

Doğal ormanlar gibi şehir koruluk-

ları da hava kirliliğini engeller. Tozu yutar, havayı arındırır. Bir araştırmanın bulgularında ulaşılan sonuçlar şöyledir: Hamburg kent merkezinde havada 420-850 mgr/m³ olan toz miktarı, kentin parkında 100 mgr/m³ olarak ölçülmüştür. Orman havası ise şehir havasına nisbetle % 90-99 daha az toz ihtiva etmektedir. Bir başka araştırmada, bir litre havada ağaçsız caddelerin, ağaçlı caddelerden 3-4 misli; parklardan ise 10 misli daha fazla toz tanesi taşıdığı tespit edilmiştir.

● **Ormanlar sıcaklık değişimlerini de dengeler:** İğne yapraklı bir orman, güneşten gelen enerjinin büyük bir kısmını "tepe çatısı" ile emer (1,3 g kal/cm²/dk). Bunun % 61'i sıcaklık olarak tekrar atmosfere verilir.

Buradan, orman örtüsünün ortadan kalkması ile ortaya çıkacak olumsuz sıcaklık etkisinin ne düzeyde olacağı tahmin edilebilir. Ormanlar bir ısı tamponu gibi görev yapar. Sıcağı ve soğuğu dengeler. Yaz sıcağını 5-8 ºC azaltırken, kış sıcağını da 1,5- 2,8 ºC artırır. Kuru havalarda bile havanın nemini sabit tutar.

● **Ormanlar oksijen kaynağıdır:** Dünyadaki orman örtüsünün tamamının yılda ürettiği oksijen miktarının 55x109 ton/yıl ile 102x109 ton/yıl arasında olduğu ortaya konmuştur.*(Anonim, 1998)* Her yıl fotosentezle kazandırılan 140.9 milyar ton O_2'nin %70'ini orman ağaçları sağlamaktadır. Ağaçlar, atmosferde bulunan radyoaktif serpintileri ve mikroorganizmaları azaltıp, insan sağlığını tehdit eden kirletici unsurlardan bazılarını tutmaktadır. 1 hektar iğne yapraklı orman yılda 30 ton, geniş yapraklı orman ise yılda 16 ton O_2 üretmektedir. 25 m. boy ve 15 m. tepe çatısına sahip bir kayın ağacı, saatte 1,5 kg O_2 üretir.

● **Ormanlar karbon deposudur ve özümlemede CO_2 harcar:** Ormanlar yılda hektar başına 3-5 ton CO_2 tutar, buna karşılık 8-13 ton arasında O_2 üretir. Yine ormanlar özümlemede harcadıkları CO_2'den daha çok CO_2 üretirler. Sözgelişi bir kızılağaç ormanında saatte hektar başına 11,7-23,4 kg CO_2 üretilirken bu miktar tarla toprağında sadece 1,25-4,1 kg olarak ölçülmüştür. Atmosferdeki CO_2 miktarını azaltmanın, dolayısıyla küresel düzeyde ısınmanın önüne geçmek için başvurulacak yollardan birisi, hatta en önemlisi fidan dikmek, ağaçlandırma yapmak, orman alanlarını artırmak, niteliklerini iyileştirmektir. Aynı şekilde ağaçlar orman örtüsü, fotosentez yoluyla tuttukları karbonu dökülen yapraklar, kuruyan dallar, ölen kökler yoluyla toprağa verirler. Organik madde olarak dünya genelinde toprakta tutulan karbon miktarı 109 tondur ve bu miktar bitkilerde tutulan karbon miktarının yaklaşık dört katıdır. Toprağa dökülen yapraklar, dallar ve çürüyen kökler ise humusu oluştururlar. Bu ise toprağın niteliklerinin iyileştirilmesi demektir. 100 yaşındaki bir kayın ağacı fotosentez sırasında ürettiği O_2'nin yanında bir saatte 2.5 kg CO_2 kullanır. Bu değer de 40 kişinin bir saatte çıkardığı CO_2 miktarına eşittir. 100 yaşındaki bir kayın ağacı saatte kırk kişinin çıkardığı 2,35 kg. CO_2 yok eder.

Ormanların iklim üzerine bu kadar etkileri var. Fakat küresel ısınmanın olması ve iklimin değişmesi durumunda da ormanlarda büyük kayıplar olacaktır. Bozulan çevre adeta insanoğlundan intikamını alacaktır. Bütün ülkeler yaklaşan bu tehlikeye karşı tedbirler almak istiyor. Bizim ülkemizde de çalışmalar yapılmaktadır. TBMM'de "Küresel Isınmanın Neden Olduğu Sorunların ve Oluşturduğu Riskin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırması Komisyonu" kurulmuştur. Bu komisyona sunulan rapora gö- re, Türkiye'de şu anda bilinen 737 çeşit amfibi, kuş, memeli ve sürüngen bulunuyor. Yüzde 3.5'i Türkiye'den başka bir ülkede bulunmayan bu türlerin(endemik türlerin) yüzde 6.2'si tehdit altındadır. Türki- ye'de yüzde 30.9'u endemik türler ol- mak üzere 8 bin 650 damarlı bitki yaşıyor. Araştırmalara göre, 3.6 derecelik bir sıcaklık artışı, Akdeniz'in dağlık bölgesindeki bitki türlerinin yüzde 50'sini yok edecektir.

Ayrıca kış yağışları, bölgedeki su kaynakları bakımından son derece önemli olan Fırat ve Dicle havzasının üst bölümlerini kapsayacak şekilde ülkenin güney kesimlerinde azalacaktır. 2025-2035 döneminde kar kalınlıkları, Doğu Anadolu'nun yüksek bölümleri ile Karadeniz dağlarının doğusunda kalan bölümde 200 mm. azalacaktır. Bu da Fırat ve Dicle nehir havzası akışlarında azalmalara sebep olacaktır.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Ülkemizin önemli bir ekosistemini oluşturan ormanlar iklim üzerinde etkilidir.

Çünkü ormanlar, Güneş'ten gelen kısa dalga boylu radyasyonun büyük kısmını kendisi absorbe ettiğinden atmosferin aşırı ısınmasını engeller. Yağış oluşmasına önemli oranda katkı sağlar. Ayrıca CO_2 yutar ve oksijen üretir. Yaprakların altıyla yer arasında güçlü bir mikro klima alanı oluşturmaktadır. Gündüz etkili olan direkt güneş radyasyonundan ve geceleri ve soğuk kış günlerinde yaşanan aşırı soğumalardan kaynaklanan olumsuz etkilenmelere karşı toprağın ve taban canlılarının korunmasını sağlamaktadır.

Dünyada "küresel ısınma" bir vakıadır. Bu sebeple önümüzdeki 50 yılda Akdeniz havzasında sıcaklığın ortalama 5ºC artacağı tahmin edilmektedir. Eş sıcaklık eğrilerinin daha da kuzeye kaymasına yol açacak, çölleşmeye götürecek düzeyde etkileri olabilecek bu olumsuz gelişmeyi frenlemenin yegâne yöntemi; orman örtüsünü genişletmek, geliştirmektir. Bu görevin yerine getirileceği adres de kanunen Orman Bakanlığının omuzlarıdır. Ancak her yurttaşın ormansızlaşmayı engelleme girişimine katılması, bu yangına su taşıması bir gerekliliktir.

Foto.: Nurettin Bayraktar

Sandıkgölü Şelalesi / Sis Dağı

Türkiye ormanları, nitelik olarak iyi durumda değildir. Acilen bu alanların iyileştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca orman rejimi alanı içerisindeki yerlerde ağaçlandırma çalışmaları artarak devam etmelidir.

Elimizde yaşayabileceğimiz başka bir dünya yok. Bu nedenle Peygamberimiz(s.a.v.) Efendimizin **"Kıyametin kopacağını bilseniz dahi, elinizde bir fidan varsa onu dikiniz."** hadisine uygun hareket etmeliyiz.□

(*): 1968'de Şalpazarı'nda doğdu. 1991'de KTÜ Orman Fak. Orman Müh. bölümünü bitirdi. 1993'de Orman Genel Müdürlüğü'nde orman mühendisi olarak göreve başladı. Çeşitli kademelerde mühendis, başmühendis, şube müdürü olarak çalıştı.Halen aynı kurumda Daire Başkanı olarak görev yapmaktadır.

TRABZON'UN ÜÇ ÖNEMLİ PROBLEMİ VE YAPILMASI GEREKENLER

"Trabzon'un üç önemli problemi vardır: 1. Karadenizlinin arazileri, devlet tarafından gasp edilmektedir. Babadan, dededen kalma yerleri elinden alınmaktadır. 2. Yaylalar, zenginler tarafından gasp edilmektedir. 3. Karadeniz kültürü, sanatçı oldukları iddiasıyla ortaya çıkan bazı şahıslar tarafından üç kuruş para kazanmak için katledilmektedir."

Mustafa CAN, *Trabzon Çaykara doğumlu. İnşaat mühendisi. İstanbul'da müteahhitlik işleriyle uğraşıyor. Trabzon Dernekler Federasyonu Yönetim Kurulu üyesi. Genelde Karadenizlinin, özelde Trabzonlunun temel problemleri ve bu problemlerin çözümünde Dernekler Federasyonu'nun yapması gerekenler üzerine kendileriyle bir söyleşi yaptık. Söyleşinin özetini, belli başlıklar altında yayınlamayı uygun gördük.* ***Mustafa Can*** *Beyin, ortaya koyduğu ilginç tesbitler ve önerilerini ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz.*

Röportaj: BÜLENT ŞİRİN

Dernekler Federasyonu'na Giriş Sebebim. Ya da Federasyon'un Faydaları

Zamanında federasyon ismini duyunca büyük tepki göstermiştim. Çünkü federasyonlar Türkiye'nin gündemine Avrupa Birliği müktesebatıyla geldi. Bu müktesebat vasıtasıyla, az gelişmiş ülkelerde 'meclis'i ve devletin bazı kurumlarını devre dışı bırakabilmek adına sivil toplum örgütleriyle irtibat kurarlar. Bu irtibatlarla da kamuoyu oluştururlar. Dolayısıyla TDF (Trabzon Dernekler Federasyonu) de bu müktesebat sonucu oluşmuş bir yapıdır. Federasyonların çoğu hâlâ ilgi alanlarının ne olduğunu bilmez. Ben de bu boşluğu görünce bu konuda bir katkı sağlayabilir miyiz diye düşündüm. Yani en azından müktesebat emretmeden, müktesebatın önüne geçebilmek ve bu imkanı bölgenin lehine çevirebilmek adına bir şeyler yapabilir miyiz? Siyasetle uğraştığım dönemlerde, bazı şeyleri siyasetin çözemediğini görmüştüm. Bunları da ancak sivil toplum örgütleri kamuoyu oluşturarak yapabilir kanaatine vardım.

> Bu insanlar buralara, devlet memleketlerinde kendilerine yardım etmediği için geldiler. Onlar devletlerine bağlı insanlardı, isyan etmediler. "Madem devlet burada bize el atamıyor, biz de kendi başımızın çaresine bakalım, başka bir coğrafyaya gidelim, devlete yük olmama adına mücadele edelim." dediler ve buralara geldiler. Sonra memleketlerindeki yerleri de gasp edildi. Burada da gecekondu pozisyonundaki konutlarda yaşıyorlar.

Trabzon'un Üç Önemli Problemi ve Federasyona Düşen Görevler

Trabzon'un üç önemli problemi vardır. 1. Kadastral tapulama çalışmaları. Karadenizlinin arazileri, devlet tarafından gasp edilmektedir. Babadan, dededen kalma yerleri elinden alınmaktadır. 2. Yaylalar, zenginler tarafından gasp edilmektedir. Yaylalar ortak kullanım alanlarıdır, kimsenin malı değildir. 3. Kültürümüz gasp edilmektedir. Karadeniz kültürü, sanatçı oldukları iddiasıyla ortaya çıkan bazı şahıslar tarafından üç kuruş para kazanmak için katledilmektedir.

Bu üç konuda federasyon mücadele edebilir diye düşündüm. Federasyon'da görev alırken benim derdim buydu. Biz insanımızı bu konularda ne kadar yönlendirebiliriz? Bu yönlendirmeden ne kadar sonuç alabiliriz? Burada maddi kaynak ya da yatırıma ihtiyacımız yok. İnsanların gönlüne girebilmek ve onları harekete geçirebilmeye ihtiyacımız vardır.

Federasyon, bulunduğu konumu doğrulayabilmek adına bunu yapabilir. Yani federasyonun esas görevi belediye başkan adaylarını ya da başka herhangi bir siyasetçiyi ziyaret değildir. Federasyon'un görevi, kültür ve yardımlaşma derneklerinin üst kurumu olan bir yapı olmalıdır.

Karadeniz'de Yapılan Kadastral Tapulama Çalışmalarındaki Yanlışlıklar

İstanbul'daki hemşehrilerimizin çoğu gecekondu mahiyetindeki evlerde oturmaktadırlar. Bir kısmının tapusu dahi yoktur. Bu insanlar bura-

lara, devlet memleketlerinde kendilerine yardım etmediği için geldiler. Onlar devletlerine bağlı insanlardı, isyan etmediler. "Madem devlet burada bize el atamıyor, biz de kendi başımızın çaresine bakalım, başka bir coğrafyaya gidelim, devlete yük olmama adına mücadele edelim." dediler ve buralara geldiler. Sonra memleketlerindeki yerleri de gasp edildi. Burada da gecekondu pozisyonundaki konutlarda yaşıyorlar. Bu durumda federasyon ne yapabilir? Oradaki gaspın karşılığı olarak hiç olmazsa buradaki gecekonduları meşrulaştırabilir mi? Yapamazsa mücadele vermek gerekiyor. Büyük bir hinlik yapıyorlar ve orman kadastrosu ile normal kadastroyu birlikte yürütüyorlar. İtiraz hakkınız kalmıyor. Asıl olması gereken, önce orman kadastrosunun geçmesi, daha sonra normal kadastro gelmesidir. Ki arada itirazlar olursa mahkemeler sonuçlanabilsin. Federasyon bu konu üzerinde durmalıdır, durabilir. Federasyon sivil toplum örgütüdür, vatandaşın hamisidir, derdini anlatamayanlara tercüman olmalıdır. Sağlıklı ve verimli çalışan komisyonlar kurmalıdır.

Yaylalarımızdaki Adaletsizlikler

Ahırsız villalar hayvanların yollarını kestiler. Bu bir cinayettir. Halbuki yaylalar ortak kullanım alanlarıdır. Kimsenin özel mülkiyeti değildir. Muhtarlar rüşvet alıyor, muhtarlar kanalıyla üç beş kuruş para veren yaylada ev yapıyor. Yaylada ahırsız ev olmaz, çünkü devlet yaylaları vatandaşa yaylacılık geleneğinin devam edeceği esası gereğince vermiştir.

Karadeniz Müziği Katlediliyor / Arabesk ve Kolbastı Neyin Nesi?

Bir Kolbastı çıktı. Trabzon'un senelerden beri meşhur olmak için Kolbastı'ya mı ihtiyacı vardı? Kolbastı Trabzon'da ilk kez ne zaman oynandı? Mustafa Suphi öldürüleceği gece, Yahya Kaptan ve ekibi Kolbastı oynuyorlar. Diğer ekipleri Mustafa Suphi'yi boğmak için denize açılıyor, niye açıldıklarını bilmesinler diye de karadakiler Kolbastı oynuyor. İşte ilk Kolbastı o gece oynanmıştır. Kolbastı'yı oynayanlar, Faroz bölgesinde dışarıdan gelip yetişmeler ve yerleşmelerdir. Trabzon merkezinde farklı bir kültür vardır. Uzun yıllar kemençe bu kültürün içine girememiştir. Yakın zamana kadar Trabzon merkezinde kemençe dinlenmez, itibar da görmezdi. Trabzonlular davul zurnanın Karadeniz müziği olduğunu bile bilmezlerdi. Merkezde mandolinler, udlar vs. sazlar vardı. Bu Hıristiyan Türklerin, batılılarla irtibatlı olarak geliştirdikleri ve kullandıkları bir anlayış tarzıdır. İşgalden sonra, Kurtuluş Savaşı'na kadar olan dönemde fakir aileler limanda çalışmak ve biletsiz şehir dışına çıkabilmek üzere bölgeye gelip yerleştiler. O bölge ta Erzurum'a ve Sivas'a kadar olan bölgelerden gelen kaçkınların sabahlara kadar barındıkları sokaklar haline dönüştü. Trabzon sokaklarında bir zamanlar ahali rahat gezemezdi. Tinerci gibi insan toplulukları sabahlara kadar sokaklarda kalırdı. İşte o insanlar, bölgesel bir kültür geliştirdiler. Kendi aralarında çiftetelli gibi bir oyun oynuyorlardı. Zaten Kolbastı'nın özel bir figürü yoktur. Diğer bütün yöresel oyunlarda olduğu halde Kolbastı'da yoktur.

Müziğimiz 15-20 seneden beri ciddi bir katliamla karşı karşıyadır. Karadenizliler artık kendi sanatçılarından arabesk dinlemeye başladılar. Arabesk Karadeniz ağzıyla söylenirse Karadeniz müziği olmaz. Sizin tek bir göreviniz vardır. Karadeniz ritmi üzerinde, yani 8'lik ritim üzerinden bir şey yapmalısınız. İnsanlar müziği nerede kullanıyorsa oralarda faydaya sunacak şekilde sözlendireceksiniz. Müzisyenin görevi halkın kültürünü temsildir, yozlaştırmak değildir. Müzikten geçinmek ya da üç kuruş para kazanmak için müziği katletmeye kimsenin hakkı yoktur. Nihayetinde Karadeniz müziğinden de zengin olunmaz. Belki geçinebilirsiniz. Federasyon bu konuda Kültür Bakanlığı'ndan yetki alarak sağlıklı bir sonuca gidebilecek çalışmalar yapabilir.□

Bir Kolbastı çıktı. Trabzon'un senelerden beri meşhur olmak için Kolbastı'ya mı ihtiyacı vardı?..

***

Müzisyenin görevi halkın kültürünü temsildir, yozlaştırmak değildir. Müzikten geçinmek ya da üç kuruş para kazanmak için müziği katletmeye kimsenin hakkı yoktur. Nihayetinde Karadeniz müziğinden de zengin olunmaz. Belki geçinebilirsiniz...

Biz suyu aziz bildik, su verene; "Su gibi aziz ol!" dedik. Âb-ı hayat bildik, onda ölümsüzlüğü aradık, Yüce'lik katına çıkışın vasıtası kabul ettik…'*Yol büyüğün, su küçüğün'* dedik ikram ettik, sebil deyip çarşıda pazarda karşılıksız dağıttık…Aşkına kavuşması için Ferhat'a dağdan kanal kaz, su getir dedik, tırnaklarıyla kanal kazdırdık. Uğruna kasideler yazdık Fuzûli'nin dilinden; *"Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlâre su!"* dedik…Böylece suyu bütün kültür ve medeniyetimizin merkezine yerleştirdik….

Abdullah GÜLAY
gulayabdul@e-kolay.net

'MAYIS YEDİSİ' DENİZ-KÜLTÜR ve BAHAR ŞENLİĞİ

Her millet, maddi imkânları ve manevi değerleri ile bir bütündür ve her milletlin ayrı bir kültürü vardır. Toplumları ayakta tutan en önemli unsur kültür birliğidir; çünkü kültür, bir milletin yaşama tarzıdır; atalarından getirdiği maddi-manevi değerlerin bütünüdür.

Anarşi ve terörün millet bünyesindeki panzehiri milli kültürüdür. Milleti millet yapan, fertleri birbirine bağlayan, sosyal akrabalık, milli kardeşlik bağları olan milli kültürün unsurları; dil, din, örf ve adetler, dünya görüşü, sanat ve tarihtir. Bunların farkına varmak ise, milli şuurdur.

Milli kültür unsurları ne kadar kuvvetli olursa, toplumun milli birlik ve beraberliği de o kadar sağlam olur. Kültür birliği sağlam olan bir millete yıkıcı cereyanlar, anarşi ve terör kolay kolay etki edemez. Çünkü milli kültür, milli şuur, kültür milliyetçiliği kişileri vatanperver, toplumun bünyesini de sağlam yapar.

Milli kültür, ülke insanlarını birbirine bağlayıp kaynaştıran, birleştirip bütünleştiren, birbirini sevdirip saydıran bir maya olduğu kadar; yeryüzündeki milletleri birbirinden farklı kılan, onlara kendilerine has bir yapı, değişik bir öz ve ruh kazandıran bir nitelik de taşımaktadır. Bu anlamda Atatürk, **"Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürüdür."** demiştir.

Oğuz boylarının, tarihin ilk dönemlerinden beri yaşattığı bir davranış biçimi olan **"Mayıs Yedisi"** geleneği de milli kültürümüzün bir parçasıdır. Bu gelenek, 20 Mayıs 2000 tarihinde meydana gelen ve 38 kişinin ölümüne sebep olan deniz kazasından sonra daha da önemsenmeye başlanmış ve hemen hemen her ortamda tartışılmaya başlanmıştır. Buna paralel olarak bu geleneği yaşatmak için üç güne yayılan anma proğramı, şenlik ve diğer kültürel faaliyetlerden oluşan etkinlikler düzenlenmeye başlanmıştır.

GELENEĞİN KAYNAĞI

Konunun bütün yönleriyle iyi anlaşılabilmesi için Türk kültür tarihinin bilinen ilk dönemlerine gitmek ve işin kökenine, temellerine, aslına bakmak gerekir. Çünkü bugünkü toplumsal halk davranışlarını milliyetlere göre farklı ve özel kılan, biçimlendiren, bu davranışların alt yapısını oluşturan mitolojiler, destanlar, efsaneler, inanışlar, adetler, gelenek ve göreneklerdir. Yani **"Hars"** dediğimiz milli kültür ürünleridir.

Türkler yerleşik hayata geçmeden önce büyük ölçüde göçebe olarak yaşamaktadırlar ve bir **"Bozkır Medeniyeti"** oluşturmuşlardır. Dolayısı ile hayvancılık ve tarım milattan önceki ilk dönemlerin en önemli çalışma alanıdır. Tarım ve hayvancılı- ğın diğer en önemli unsuru ise 'su'dur.

"Mayıs Yedisi" şenliklerinden bir kesit

Su aynı zamanda destanlarda gösterilen hedeftir, mutlaka ulaşılması gereken ulusal bir gayedir. Bu anlamda Oğuz Kağan Destanı'nda;

……..

57- "Demir kargılarımız orman gibi olsun (Temür çıdalar bol orman)
Av yerinde yaban atları yürüsün (Av yirde yürüsün kulan)
58- Yurdumuz ırmaklarla, denizlerle dolsun" (Takı taluy, takı müren) **(1)**

.....

diyerek yurt sevgisine, demire, orman ve ağaca, av hayvanlarına ve avcılık sanatına, atlara, ırmaklara ve denizlere; dolayısı ile 'su' ya 'deniz'e ve "çevre bilincine" dikkat çekilmiş, tarımın temel unsurları, destanın bu çok kısa bölümünde sıralanmıştır.

Yine destanın bir başka bölümünde, *"Oğuz Kağan avlanırken bir göl ortasında bir ada, adanın ortasında bir ağaç gördü. Ağacın kovuğunda bir kız oturmakta."* **(2)** demektedir. Destana göre Oğuz Kağan kendi eşini su içindeki bir adada buluyor, bu hatundan doğan üç erkek oğuldan birisine de **Deniz** adını veriyor.

Türk Yaratılış Destanı'nda su ile ilgili şunlar anlatılmaktadır:

..."Her şeyden önce ve sadece su vardı. Yer, gök, ay ve güneş yoktu. İlah ile insan vardı. Her ikisi de bir suyun üstünde uçuyorlardı…"(3) Bu ifade, her şeyin aslının **su** olduğu görüşüne paralel olarak, **Nuh Tufanı'**na işaret eden ve üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. (Elbette ilah, suyun üstü ile sınırlı değildir; mekandan münezzehtir. Buradaki ifade destansı bir söyleyiştir.)

Yeri gelmişken; bilindiği üzere Türk destanlarına, İran ve Çin kaynaklarına ve önemli bir kısım tarihçilere göre **Türkler'in atası,** Nuh Tufanı'ndan sonra hayatta kalan **Hz. Nuh'un** üçüncü oğlu olan **Yafes**'in **Türk** adındaki oğludur. Destana göre; "Yafes ölünce Türk, Isık(Kutsal) göl çevresinde yerleşir; ilk çadırı yapar ve Türkler ondan, onun çocuklarından çoğalır."**(4)**

Köroğlu destanında, Köroğlu'nun babası Yusuf'tan, zalim bir kişiliğe sahip olan Bey'in istediği at, "*...Sulardan çıkan bir aygırın dölünden gelme, kır bir taydır ve kanatlanıp uçma yeteneği vardır. (hızlı koşar)"***(5)**

"Mayıs Yedisi" şenliklerine katılan Gürcistan ekibi

"Mayıs Yedisi" şenliklerine katılan Bulgaristan ekibi ve yöresel giysileriyle Ağasar bayanları

Türkler'in Orta Asya'dan göç sebebi susuzluk, yani kuraklıktır. Türkler Batıtya, deniz iklimlerine doğru, destanda gösterilen deniz ülkesine doğru, asırlar boyunca, büyük zorluklar çekerek, at sırtında çetin savaşlar vererek yürümüşlerdir. Bunun bir sonucu olarak da destanlardaki emir gereği Karadeniz'i ve Akdeniz'i Türk gölü haline getirmişlerdir.

Aradan binlerce yıl geçmesine rağmen *Atatürk'ün, "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!"* emri ile yukarıda verdiğim destan metnindeki *'denize ulaşma'* hedefi arasında bir benzerlik yok mudur? Yine Atatürk'ün, *"Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürüdür."* deyişi ile bu tarihi gerçeklerin önemli bir kan bağı vardır.

Selçuklu ve Osmanlı döneminde her gidilen yere önce su getirildiğini, çeşmeler, şadırvanlar yapıldığını, beden temizliği için meşhur Osmanlı hamamlarının inşa edildiğini herkes bilmektedir. İç temizliği, ruh güzelliği için hemen yanı başına cami; akıl ve zihin temizliği ve bilgiye ulaşmak için onun yanına kütüphane, onun yanına da aşhane…ile bir bütünü, yani "**Külliye**"yi oluşturduğunu dünya âlem gıpta ile anlatmakta, yazıp çizmekte; bugün ileri bazı ülkeler, o dönemin bize ait usullerini kendilerine model olarak almaktadırlar.

BİZE MEDENİYET ÖĞRETENLER(!)

Durum böyle iken, bugün bize medeniyet öğretmeye çalışanlar, 1800'lü yıllara kadar yıkanmayı bilmiyorlardı. Daha bir çok konu gibi

Yöre kıyafetiyle "Mayıs Yedisi" şenliklleri

Haçlı seferleri sırasında sabunu da ilk defa yine bu kültür ve medeniyetten öğrenmişlerdi. Bunlar, iki yüzün üzerinde odası bulunmakla övündükleri Fransa'nın ünlü ve görkemli Versay Sarayı'na bir adet tuvalet koyma görgüsünden mahrum, sokaklara pislerken ve Paris sokaklarında lağımlar açıktan akarken, herkesin teke gibi koktuğu o yüz yıllarda, haçlı seferleri ile, bugün yaptıkları gibi o gün de yakıp yıktıkları İslam diyarında -daha bir çok şey gibi- hamamı da yeni keşfetmiş(!), diğer birçokları gibi yıkanma denen davranışı da bizden öğrenmişlerdir. Avrupa'ya döndüklerinde buralarda gördüklerini çok ilginç ve önemli buldukları için hatıralarında yazmışlardır.**(6)**

İnsan, daha buna benzer yüzlerce konuyu düşündükçe; 'Bize ne oluyor? Kendi öz kültürümüzden bu kaçış neden? Cadde ve sokaklarımızdaki tabelalara bakınca, sanki yabancı bir ülkenin caddelerinde dolaşıyormuşuz gibi acı bir duygu uyandıran güzel Türkçemizden bu kaçış neden?' diye sormadan edemiyor. Atatürk ne diyordu: **"Kendi benliğini bilmeyen milletler başka milletlerin yemi olurlar."**

BİZ SUYU AZİZ BİLDİK

Biz suyu aziz bildik, su verene; "Su gibi aziz ol!" dedik. "Zem zem" gibi kutsal bildik; hürmetle ve besmele ile yudum yudum içtik; Âb-ı Hayat (Ö-lümsüzlük Suyu) bildik, onda ölümsüzlüğü aradık, Yüce'lik katına çıkışın vasıtası kabul ettik… '*Yol büyüğün, su küçüğün'* dedik ikram ettik, sebil deyip çarşıda pazarda karşılıksız dağıttık…Aşkına kavuşması için Ferhat'a dağdan kanal kaz, su getir dedik, tırnaklarıyla kanal kazdırdık. Uğruna kasideler yazdık Fuzûli'nin dilinden; *"Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlâre su!"* dedik…Böylece suyu bütün kültür ve medeniyetimizin merkezine yerleştirdik….

Türk çocuklarının kendine güven duymaları için bu ve buna benzer konuları öğrenmeleri, geleceği kurtarmak adına çok gereklidir.

Oğuz Boyları yerleşik hayata geçmeden önce ve asırlar boyunca göçebe olarak yaşamış, "bozkır kültürü ve medeniyetini" oluşturmuşlardır. Orta Asya'nın bozkırlarında atlanıp kanatlanan Alp Erenleri hedeflerine, göçerleri yaylaklara ve kışlaklara ulaştıran atı, ilk kez onlar evcilleştirmiş ve at ile adeta arkadaş gibi yaşamışlardır.

Üçok Oğuzların Gökhanoğulları Boyu'ndan olan Çepni Türkleri'nin **Mayıs Yedisi**nde denize koşmasının, denizde yıkanmasının, ona şifa gözü ile bakmasının, hayvanlarını özellikle deniz suyunda, denize ulaşamıyorsa ırmak suyunda yıkamasının, yaylaklara yolculuğa çıkmadan önce deniz havası almasının, sağlık, güç, moral ve enerji toplamasının; sonbahara kadar geçecek süre için onunla vedalaşmasının, yukarıda anlatılan destan hedefleri ile bir ilgisi yoktur denilebilir mi?

Evet, Türkler'de bahar yaklaştıkça tarıma, ziraate, hayvancılığa, iklime ait, tarihten gelen deneyimlerin ışığında bazı geleneksel uygulamalar başlamaktadır: Rumi 01 Mart (M.13 Mart) günü **"Mart bozma"**, 08 Mart (M.21 Mart) günü **Nevruz**, 07 Mayıs (M.20 Mayıs) günü **Mayıs Yedisi**… Buna dinsel kaynaklı 06 Mayıs **Hıdırellez'**i(Hızır-İlyas), Ulusal bayramlarımız olan **23 Nisan Ulusal Egemenlik** -dünyada ilk ve tek- **Çocuk Bayramı**'nı, **19 Mayıs** -yine dünyada ilk- **Gençlik ve Spor Bayramı**'nı da eklediğimiz zaman haklı olarak şu soruyu soramaz mıyız**:**

Yeryüzünde hangi millet bu kadar engin bir asâlete, çok sesliliğe ve renkliliğe, bu kadar büyük bir kültürel zenginliğe sahiptir? Dün olduğu gibi bugün de kültürel çeşitliliğimizi ayrıştırarak aramıza nifak tohumları ekmeye çalışanların kafalarında tasarladıklarını çok iyi anlıyoruz. Niyetlerini de çok iyi biliyoruz. Yazık; leyleğin ömrü lak lak ile geçermiş… Çok yazık! Ömürleri boşa kürek çekmekle geçecek…

İşte bu şekilde bahar gelince Türkmen boylarını bir telaştır alır. Sanki hayat yeniden başlamıştır. Yayla hazırlıkları öncesi bir yandan köyün tarım, tarla işleri yapılır; bir yandan da yaylaklara göç hazırlıklarına başlanır. Hayvanlar kış boyu kapalı kaldığı ahırlardan **"gün ışığı"**na çıkartılır; doğaya, yeni gelen bahara alıştırılır. Su kenarlarına götürülür, yıkanır; denize yakın olanlar denizde yıkanır. Aslında herkes öncelikle denizi tercih eder; çünkü onlara göre deniz büyüktür, esrarlıdır, şifalıdır; destanda gösterilen hedeftir, suyu farklıdır; tuzludur, derindir…Dalgaları güç ve kuvvet, canlılık ve hayat taşır. İnekler bu suda yıkanır, insanlar bu suda yüzer, hiç olmazsa elini ayağını ıslatır ve kayığa biner, seyahat eder; deniz havasını teneffüs eder; sabah kahvaltısını bu denizin kenarında yapar veya öğle yemeğini bu denizin kenarında yer. **Denizden güç ve canlılık alır; yaşama arzusunun enerjisini toplar; sonra yönünü dağlara çevirir.**

NEDEN YEDİ MAYIS?

Türklerin millî ve sosyal destan motifleri arasında bazı sayıların özel

bir yeri vardır. Bu sayılar; 1, 3, 7, 9 ve 40'tır. Bu sayıların destanlarda neden sık kullanıldığı ve bizimle ilgisi üzerinde değişik araştırmalar yapılmıştır. Günlük hayatımızda hepimizin bu sayıları kullanmaya devam ettiğimizi şu örneklerle hatırlayalım: Kırk gün kırk gece düğün etmek, kırkını okutmak, kırklanmak, kırklar, Kırkpınar, kırk pehlivan, Kırklar Mezarlığı, Kırkağaç ilçesi, Kırklar Dağı, Dokuz Oluk, Yedi Göller gibi…Mesela Dedekorkut, *"Yedi dere kokularını tilki bilir."(7)* diyor. Bunlardan **dokuz** rakamı destanlarımızda ve halk hikayelerimizde çok sık kullanıldığı gibi; tesadüf müdür, tevafuk mudur bilinmez, Türk tarihindeki bazı önemli olaylara da işaret etmektedir.

Tabi burada rakamlara anlam yükleme, onları uğur veya uğursuzlukla değerlendirme gibi bir çabamız elbette yoktur. Doğru da değildir. Ancak geçmişimizde böyle ilginç sayıların varlığına işaret ederek, **Mayıs Yedisi** geleneğindeki yedi rakamının astronomik, kozmik yönünü de ilgili uzmanlara bırakarak kültürel ve geleneksel boyutunu anlatmaya çalışıyorum. Türk destan ve halk hikayelerinde sık sık tekrar edilen sayılar arasında bulunan **yedi** rakamı, burada da kendini göstermektedir. Yani, tesadüfen **Mayıs Yedisi** değil, millet olma şuurunun ortak kabul görmüş yansımalarından birisidir.

Abartı gibi gelebilir ama izlenince görülecektir ki, tıpkı insanlar gibi hayvanlar da bu geleneğe alışmışlardır. Onlar da mayıs günlerinden sonra artık köyde kalmak istemez; dağlara bakar iç geçirir, sabırsızlanır, ağlar… Hatta bazen kaçıp yola koyulanlar bile olmaktadır. İnsanlar, -özellikle kadınlar- inekleriyle, adeta arkadaş olmuşlardır; onlarla aralarında özel bir dil vardır. Bu ilişkinin yansımalarını yayla yolculuğunda tiyatro biçiminde görüntülemek mümkündür. Kadın öne geçip de *"Gel anam gel!"* diye ünleyince hayvanlar arkasından yola koyulur; gölge gibi, kadın gidince gider, durunca durur. Bundan, insanların kardeşliği adına alınması gereken dersler olduğunu düşünüyorum.

Bu insanların günlük hayatının neredeyse tamamı hayvanlarıyla geçer. Onlarla yatar, onlarla kalkar. Her işi hayvanlara endekslidir. Giydiği, yediği, içtiği hep ondandır…Onun için bir inek, servet değerindedir. Ayağındaki çarığı onun gönünden, çorabı, pantolonu(zipkası) ve çeketi yününden, yağmurluğu(çekmeni) ve çadırı (tulluk) keçe kılından, yer yaygısı (dastarı, çulu), sırtındaki zembili, elindeki çantası yerli yün dokumadan… Beşiğinin örtüsü, bebeğinin sırt bağı… yediği eti, çökeleği, yoğurdu, içtiği sütü, tarlasının gübresi…

Bunlar kutsal sayılmanın ön belirtileridir. Kuran'da sıralamadaki ilk ve en uzun sûre "Bakara/İnek Sûresi"dir. Yine Kuran'da memeli hayvanların sütüne atfen **"…Size onların karınlarındaki fışkı ile kan arasından temiz bir süt içiriyoruz…"***(8)* diyor. Bütün bu ve buna benzer bilgiler ile yukarıda anlatılan gerçekler bir araya geldiğinde Oğuz Boyları'nın hangi değerlerden hareket ederek böyle bir geleneği oluşturduğunu ve yaşatmaya çalıştığını bir kere daha düşünerek; aslına uygun bir "**Deniz-Kültür ve Bahar Şenliği"** düzenlenmesi çok daha anlamlı olacaktır diye düşünülmektedir.

İNEKLER GELİN GİBİ SÜSLENİR

İnekler yıkandıktan sonra bir gelin gibi süslenir; yolculuk için özel olarak elde yapılan işlemeli başlıkları, boncukları, zilleri, kuyruk bağları takılır; sırtına üşütmemesi için şalı atılır. İnekler de kendilerine verilen bu değeri çok iyi anlarlar ve sevinirler, nazlanırlar, adeta şımarırlar…Bu şekilde bir gelin gibi hazırlanan inekler artık yaylakların yolcusudur.

Hayvanları için olduğu kadar kendileri için de deniz şenliğini önemli sayan yöre insanı Beşikdüzü ve köyleri, Şalpazarı ve köyleri, kısmen Tonya-İskenderli ve köyleri halkı, çok eski dönemlerden beri Mayıs Yedisine büyük bir heyecanla hazırlanırlardı. Yolculuk dağlardan, dere içlerinden, patika yollardan yaya olarak yapılacağı için günler öncesinden yol azığı yiyecekler, giysiler ve özellikle gazlı fenerler veya çırakmanların taşıdığı çıralar hazırlanırdı. Çünkü yolculuğa geceden çıkılacağı, dönüşte de gün batımından ancak saatler sonra evlere ulaşılacağı için fener ve çıralar çok önemli idi. Bu fener ve çıralar Beşikdüzü'ne indirilmez; Takazlı'da emanete veya taş kovuklarına bırakılır, geri dönüşte tekrar alınırdı.

Yiyecek olarak "bileki ekmeği" çok lüks olur, herkes buna sahip olamazdı. Haşlanmış patates, çökelek, çörek, yeşil pırasa ve diğer kuru azıklar hazırlanırdı. Çarıklar sırınır(yamanır), bağcıkları yenilenir, kurutulurdu.

Kıl elbiseler, beyaz tevekten yerli dokuma iç çamaşırları giyilirdi. Gruplar halinde yola çıkılır, yol boyunca eğlenerek, kemençe ile çalaçağıra, maniler yakılarak, atma türküler söylenerek, bir dostluk havası içinde yapılırdı yolculuk. Tıpkı köy

İnekler yıkanır ve bir gelin gibi süslenir...

"Mayıs Yedisi"nde kayıklarla denize açılmak ve dilekler tutmak önemli bir gelenektir

"Mayıs Yedisi" deniz kazasında ölenler

işlerinin imece usûlü ile parasız, "sıra verme" âdeti ile yapıldığı gibi… Sahile inilince heyecan doruğa çıkar, denizle yüzleşilir. Önce uzun uzun maviliklerine bakılır; doya doya seyredilir. Sonra sıra ile kayıklara binilir…Halk kendi düzenini kendisi sağlar. Ama çok sevdiği denizin birgün kendilerine mezar olacağını, onları koynuna alıp karadaki sevenlerinden ayıracağını nereden bilsinler? Kayığın tonajını, dalganın yalpasını nasıl tecrübe etsinler? Onlar bu görevin kime ait olduğunun farkında bile değildirler. Bu konuda çocuklar kadar masumdurlar. Kenarında ekmeğini, katığını yer; seyrederken denizi… Suyunu bile denizden içecektir tuzlu olmasa…"Kıtlık senelerinde" tuz yokluğunda, tuz olsun diye denizin suyunu yemeğine kattığı da olmamış değildir hani! Sonra kayıklara binerler, guruplar halinde açılırlar denize…Yedi dere ağzından geçer, varırlar **Delikli Taş**'a…Dönerler taşın etrafını, sayısız dilekler ve umutlar içinde…Dualar edenler bile vardır; çocuğum olsun diye…Deniz turu biter, sevinç içinde dönerler yine Beşikdüzü iskelesine…

BU BİR İNANÇ DEĞİLDİR

Sabahtan akşama kadar kahve falı bakan sosyetenin, medyumların kapısında sıraya giren bazı aydınların bu tür davranışları yanında, yarı espri ile karışık bu halk hareketi, daha masum, daha sevimlidir.. Çünkü o, kültürünü yaşamaktadır. Onun dileği tapınma değil, iman değil, inanç değildir… Denize ve suya bakış felsefesidir. Onu böyle okumalıdır. Çağdaş toplumda o kadar hurafe var ki!..Kayıkta deniz havası alırken mani söyleyen, manisi ile dileklerini sıralayan, o yüreği saf kültür taşıyıcısının bu davranışı, çağdaş toplumun hurafeleri ve kurguları yanında devede kulak kalır.

DÖNÜŞ

Nihayet gün biter, biraz da yorgun ama mutlu ve umutlu, aynı nümayişlerle dönüş yolculuğu başlar. Bir sürü anlatılacak hatıra ile yavaş yavaş köylerin, evlerin yolu tutulur; yıl boyunca buralarda yaşananlar anlatılır; bir dahaki seneye kadar…

Ama artık son yıllarda bu anıların yerini yürekleri yakan, arkasından ağıtlar düzülen 38 vatandaşımızın acı hatıraları almıştır. Bu insanlarımızı unutmamak gerekir.

ÖNERİ

Liman Başkanlığı'nın kontrolünde, kapasiteleri belirlenmiş, güvenlik denetimleri yapılmış ve ruhsat- landırılmış deniz araçları ile halkı, şenliklerin deniz bölümünde protokol resmiyetinden uzak, kendi haline bırakmak; hem katılımı artıracaktır, hem de bu âdetin aslına uygun olarak sürdürülmesi sağlanmış olacaktır. Yani geleneği çok eskilere dayanan, özel kayıklarla denize açılmayı durdurmak yerine yeterli güvenlik tedbirlerini almak, düzeni sağlamak, sonra da eskiden olduğu gibi sivil kayıkların denize açılmasına müsaade etmek daha uygun olacaktır.

Birgün herhangi bir sebeple Trabzon'dan kayık gelemezse; aslı denize dayanan şenliğin deniz bölümü unutulur ve tarihe karışır gider endişesi vardır.

Çünkü denize yapılan kayık yolculuğu, geleneğe göre "yedi dere ağzından geçilerek plajın batı tarafındaki Delikli Taş'a kadar gitmek ve orada dilek tutmak; kayıkta maniler söylemek" esasına dayanmaktadır. Tabi o taşın da çok az bir bölümü yerinde kalmıştır ama yine de denize açılma, bağımsız ve kontrollü kayıklarla halkın kendi kendine o taşa kadar gidip gelmesi şeklinde olmalıdır. Talep bu yöndedir.□

---

(1):Öztürk Ali, Çağları İçinde Türk Destanları, Shf: 147 (2): Sepetçioğlu M.Necati, Türk Destanları, Shf: 47-48 (3): Age. Shf: 16 (4): Age. Shf: 148 (5):Age.Shf: 154 (6): İslam Kültürünün Garbı Medenileştirmesi, Ahmet Gürkan, Nur Yayınları, Shf: 60 v.d. (7):Dedekorkut Kitabı,Prof. Dr. Muharrem Ergin, Boğaziçi Yayınları, 22. Baskı, Mart 2001, İstanbul (8): Nahl, 66

(Bu araştırma daha geniş olarak kitapçık şeklinde yayınlanmış ve şu kaynaklardan da yararlanılmıştır: Gülay Abdullah, Ağasar Çepni Kültürü-GEYİKLİ / Çelik Ali, Trabzon-Şalpazarı ÇEPNİ KÜLTÜRÜ / Karaca Sebahattin, Her Yönüyle Dünden Bugüne ŞALPAZARI / Trabzon Tarihi Sempozyumu-Bildiriler, Trabzon Belediyesi Yayınları./ 1982 Anayasası / Nutuk, M.Kemal Atatürk / Türk Kültürü, Prof.Dr. İ. Kasfesoğlu 4. Baskı / Türk Kültürü Dergisi,231 ve 236. sayfalar. / Han Duvarları, Faruk Nafiz Çamlıbel.)

Fotoğraflar: ***Abdullah Gülay***

Ağasar'da geleneksel gelin kıyafeti

Foto: Fazıl Saraç

Hz.PEYGAMBER ve GENÇLİK

Yrd.Doç.Dr. Hasan CİRİT(*)
M.Ü. İlâhiyat Fakultesi
Hadis Anabilim Dalı Öğ.Üyesi

"Beş şey gelmeden önce beş şeyin kıymetini çok iyi bilin: İhtiyarlamadan önce gençliğinizin, hastalanmadan önce sıhhatinizin, fakirleşmeden önce zenginliğinizin, meşguliyet gelip çatmadan önce boş vaktinizin ve ölmeden önce hayatınızın."*(Hadis)*

İnsanoğlu bir yolcudur. Bu yolculuk, anne rahmine düşmekle başlar; çeşitli duraklarda konaklamakla devam eder ve insanın ebedî hayattaki nihâî yurduna yerleşmesiyle son bulur.

Doğumla başlayan dünya hayatı, çocukluk, gençlik, olgunluk ve ihtiyarlık gibi belli başlı safhalardan oluşur. Hayatın baharı kabul edilen ve kişinin biyolojik, fizyolojik ve psikolojik bakımdan yoğun değişiklikler yaşadığı ergenlik ve gençlik dönemi, insan ömründe çok önemli bir yere sahiptir. Zira dünya hayatının en önemli ve en etkili dönemi gençlik yıllarıdır. Gençlik, insan vücudunun en enerjik, en aktif, en saf duygularla yüklü, en idealist ve dolayısıyla en verimli yıllarıdır.

Gelecek yıllarda yaşamını kolaylaştıracak, kendisine ve ailesine olduğu kadar çevresine, milletine ve tüm insanlığa faydalı olabilecek ahlâkî değerlerin kazanılıp günün şartlarına göre gerekli bilgi, beceri, sanat ve mesleğin elde edilmesi, gençlik dönemini en iyi şekilde değerlendirmeye bağlıdır. Çünkü, küçük yaşlarda öğrenilenler taş üzerine nakış/kazı; büyüklükte öğrenilenler ise su üzerine yazı gibidir.

Gençlikteki taşkın enerjiyi kontrol altına almak, hareketlerini dizginlemek ve ona yön vermek gerekir. Bu da ancak, iman ve ibadetle, millî ve manevi değerlere gönülden bağlanmakla mümkündür. Dünyanın faniliğini bilen, ölümü ve ölümden sonraki hayatı ve hesap verme gününü düşünen genç, hislerine değil; rabbine, peygamberine ve aklına kulak verir. Ancak Allah'a ve ahirete inanan genç, duygularını kontrol altına alır; hayatı meşru dairede geçirir, çevresine zarar değil, fayda sağlar, ışık saçar. Böylece gençler, çılgın bir kalabalık değil, âdete bir grup melek olur.

Bu bağlamda, her konuda bizlere en güzel örnek ve hidayet rehberi olan sevgili Peygamberimiz'in, söz ve davranışlarında gençliğe ve gençlere özel bir önem verdiği görülür. İslâm Dîni'nin yayılmasında ve bugünlere ulaşmasında, Hz. Peygamber'in etrafında pervane olan idealist gençlerin etkisi büyük olmuştur. Daha on yaşında iken Müslümanlığı kabul eden Hz. Ali başta olmak üzere, Enes b. Mâlik, Mus'ab b. Umeyr, Zeyd b. Sâbit, Attâb b. Yezîd, Muâz b. Cebel ve Üsâme b. Zeyd bu şanslı gençlerden sadece bir kaçıdır.

Hadis-i şeriflerde, "**Dünyada sanki bir gurbetçi veya bir yolcu gibi ol.**"*(1)*; "**Benimle dünyanın misali, yolcu ile ağaca benzer. Yolcu gelmiş, ağacın altında bir müddet gölgelenmiş, sonra da terk edip gitmiştir.**"*(2)* buyurarak bizler için dünya hayatını bir yolculuğa benzeten Hz. Peygamber, ömür sermayesini harcarken nelere dikkat edilmesi gerektiğini, özellikle gençlerin bitmez tükenmez zannettikleri bazı değerlerin önemini ve bunların sorumluluğunu da şöyle açıklar: "**İki nimet vardır ki, insanların çoğu bu nimetleri değerlendirmekte aldanmıştır: Sıhhat ve boş vakit.**"*(3)*; "**Hiçbir kul, kıyâmet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu/gençliğini nerede yıprattığından sorgulanmadıkça bulunduğu yerden kıpırdayamaz.**"*(4)*

Daha özel anlamda gençlik devresine vurgu yapan sevgili peygamberimiz: "**Beş şey gelmeden önce beş şeyin kıymetini çok iyi bilin: İhtiyarlamadan önce gençliğinizin, hastalanmadan önce sıhhatinizin, fakirleşmeden önce zenginliğinizin, meşguliyet gelip çatmadan önce boş vaktinizin ve ölmeden önce hayatınızın.**"*(5)* buyurarak eşsiz, paha biçilmez, ikinci defa tecrübe edilme imkânı bulunmayan gençliğin çok iyi değerlendirilmesini, boşa harcanmamasını öğütlemiştir.

Gençlik, insanın en sağlıklı, en güçlü ve en duygulu dönemi olduğu için akıldan ziyade hisler ön plandadır; gelip geçici zevkler, oyun ve eğlenceler çekicidir. Bu devre içki, kumar, uyuşturucu vs. gibi günah ve kötü alışkanlıklara daha açıktır. Bu nedenle eskilerin, "gençlik bir tür deliliktir…" sözü, gençliğin bu tür tehlikelerine ve gençlerle olan

iletişime dikkat çekmesi bakımından oldukça önemlidir.

İşte gençlikteki bu taşkın enerjiyi kontrol altına almak, hareketlerini dizginlemek ve ona yön vermek gerekir. Bu da ancak, iman ve ibadetle, millî ve manevi değerlere gönülden bağlanmakla mümkündür. Dünyanın faniliğini bilen, ölümü ve ölümden sonraki hayatı ve hesap verme gününü düşünen genç, hislerine değil; rabbine, peygamberine ve aklına kulak verir. Ancak Allah'a ve ahirete inanan genç, duygularını kontrol altına alır; hayatı meşru dairede geçirir, çevresine zarar değil, fayda sağlar, ışık saçar. Böylece gençler, çılgın bir kalabalık değil, âdete bir grup melek olur. Nitekim bir kudsî hadiste, Yüce Mevlâ, "**Kaza ve hükmüme inanan, Kitâbın(Kur'an'ın) hüküm ve tavsiyelerine boyun eğen, verdiğim rızıkla kanaat eden, şehvânî arzularını Benim rızam için terk eden genç bir mü'min, katımda bir kısım meleklerimin derecesindedir.**"*(6)* buyurmaktadır.

Genç yaşta yapılan ibadet ve güzelliklere ayrı bir ehemmiyet veren sevgili Peygamber'imiz, "**Kıyamet günü arşın gölgesi altında gölgelenecek yedi mutlu insan grubu arasında iman ve ibadetle serpilip büyüyen gençler bulunur**…"*(7)* buyurarak gençlikte ibadet alışkanlığı kazanan gençleri müjdelemiş; bir diğer hadislerinde de, "**Genç birinin yaptığı ibadetin, ileri yaşlardaki bir kimsenin yaptığı ibadete olan üstünlüğü, peygamberlerin, diğer insanlara olan üstünlüğü gibidir.**"*(8)* buyurarak gençlikte ibadetin önemini açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Yaratılışı gereği yeniliklere ve değişime açık olan gençlerin karşılaştıkları en büyük tehlikelerden biri, hiç şüphesiz kötü alışkanlıklardır. Onlar, duygusal tabiatları ve farklılıklara olan istekleri sebebiyle, kolayca kötü alışkanlıkların tuzağına düşebilirler. Nitekim başta sigara, içki, uyuşturucu ve kumar olmak üzere birçok zararlı alışkanlığın, gençlik döneminde edinildiği bir gerçektir.

Kötü alışkanlıklardan korunmanın çaresi ise, sağlıklı bir din/ahlak eğitimi ile İslâm'ı yaşamaktan geçer. Çünkü bu tür alışkanlıklar akıl, kalp ve ruhun aç bırakılmasından kaynaklanır. Halbuki, manevi duygularımızı iman ve ibadetle doyurur, **"İki günü birbirine eşit olan aldanmıştır."** ikazına kulak verip her gün kendimizi biraz daha geliştirir, faydalı hizmetler peşinde koşarsak, kötü alışkanlıklara ne ihtiyaç duyarız, ne de onlara ayıracak zaman buluruz. Bu bakımdan gençlerin dinî, ahlâkî ve millî değerlerden asla yoksun bırakılmaması gerekmektedir.

Gençlik fert bakımdan önem arz ettiği gibi, millet ve toplumların geleceği bakımından da büyük ehemmiyet taşımaktadır. Bir milletin gençliği, o milletin geleceğidir. Gençliğine önem veren, onu her türlü manevî, insânî ve medenî donanımlarla teçhiz eden bir toplumun geleceği de parlaktır. Gençliği ihmal eden, terbiyesine yeterince önem vermeyen, onları ahlâkî ve insânî değerlerle donatmayan bir toplum ise, geleceğini kendi eliyle karartmış, kendisini felakete sürüklemiş demektir.

Hz. Peygamber, ömür sermayesini harcarken nelere dikkat edilmesi gerektiğini, özellikle gençlerin bitmez tükenmez zannettikleri bazı değerlerin önemini ve bunların sorumluluğunu da şöyle açıklar: "İki nimet vardır ki, insanların çoğu bu nimetleri değerlendirmekte aldanmıştır: Sıhhat ve boş vakit"; "Hiçbir kul, kıyâmet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu/gençliğini nerede yıprattığından sorgulanmadıkça bulunduğu yerden kıpırdayamaz."

Sonuç olarak, hayat yolculuğunu başarıyla tamamlamak, iyi bir akibetle gitmek ve ebedî saadeti kazanmak için hayatın baharı olan gençlik dönemi oldukça önem arzetmektedir. Zira baharda ekilmeyen yazın yeşermez, güzün biçilmez, kışın yenilmez. Gençlik baharında filizlendirilmeyen güzel kabiliyetler de, ömrün yazı olan olgunluk döneminde biçilmez, kabir ve ahiret kışında yenmez. Gençliği bu manada algılamalı ve bu şuurla yaşamalıdır.□

(**1**)*:Buhârî, Rikâk 3* (**2**)*:İbn Mâce, Zühd 3* (**3**)*:Buhârî, Rikâk 1* (**4**)*:Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme 1* (**5**)*:Hâkim en-Nisâbûrî, el-Müstedrek ale's-Sahîhayn, IV, 306* (**6**)*:Ali el-Müttekî, Kenzu'l-ummâl, XV, 786* (**7**)*:Buhârî, Ezân 36; Müslim, Zekât 91* (**8**)*:Ali el-Müttekî, a.g.e., XV, 776*

*(*): **Yrd.Doç.Dr. Hasan CİRİT** / M.Ü. İlâhiyat Fak. Hadis Anabilim Dalı Öğretim Üyesi:1960 yılında Trabzon-Şalpazarı ilçesi Güdün köyünde doğdu. İlkokulu köyünde bitirdi. 1976-'77 öğretim yılında Trabzon İmam-Hatip Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl kaydolduğu Samsun Yüksek İslâm Enstitüsü'nü 07.07.1981 tarihinde tamamladı. Daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatında değişik görevlerde bulundu. /* Mart *1992 yılında araştırma görevlisi olarak M.Ü. İlâhiyat Meslek Yüksek Okulu'na intisap etti. M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Hadis Bilim Dalı'nda yürüttüğü ve daha sonra Halkın İslâm Anlayışının Kaynakları, Vaaz ve Kıssacılık (İstanbul 2002) adıyla yayımlanan teziyle doktor unvanını aldı. Ekim 2002'de Yrd.Doç. kadrosuna atandı. 2002-2003 eğitim-öğretim yılından itibaren dört yıl Azerbaycan-Bakü Devlet Ü. İlâhiyat Fak.'nde misafir öğretim üyesi olarak görev yaptı. Ayrıca bir çok makale ve bildirileri çeşitli dergilerde yayımlanmıştır. Evli ve üç çocuk babasıdır.*

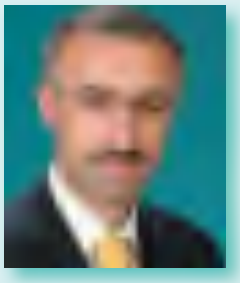

SEVGİ ve RAHMET PEYGAMBERİ HZ. MUHAMMED

Doç. Dr. Hüseyin KARAMAN(*)
Rize Ü. İlahiyat Fak. Öğretim Üyesi
huseyinkaraman@hotmail.com

"İman etmedikçe Cennet'e giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz şeyi size söyleyeyim mi? Aranızda selamı yayın." *(Sahihi Müslim, İman, 93)*

İnsanların yeryüzünde mutlu ve huzurlu yaşayabilmeleri için, öncelikle birbirleri ile ilişkilerini sağlıklı bir zemine oturtmaları gerekir. Bunun için de, birbirlerini sevmeleri, aralarındaki diyalogu kesmemeleri, aksine dostluğun devamını sağlayıcı tedbirleri almaları, düşmanlığa sebep olabilecek tutum ve davranışlardan da kaçınmaları zorunludur. İnsan ilişkileri açısından Hz. Peygamber'in kendi yaşantısı ve diğer insanlara yaptığı tavsiyeler dikkatle takip edildiğinde, kendisinin her zaman olumlu davranışlar ile örnek olduğu ve insanın, hem kendi iç dünyasındaki duygu ve isteklerini, hem de kendisi ile diğer insanlar arasındaki menfaat ilişkilerini, çatışmaya dönüşmeden, haksızlığa da kapı açmadan çözmeye yönelik tedbirleri tavsiye ettiği görülür.

Bu açıdan Hz. Peygamber'in dünyaya geldiği Mekke toplumuna baktığımızda, insanları birbirlerine yaklaştıran sevgi ve saygı gibi güzel duyguların yerini kin, düşmanlık ve nefretin aldığını, hak ve adalet gibi toplumun huzurunu sağlamada önemli olan ilkelerin ortadan kalktığını görüyoruz. İnsanlar kendilerini bu karanlıktan ve ahlaki çöküntüden kurtaracak bir peygamber bekliyorlardı. Herkes bu kutlu peygamberin kendi kavimlerinden geleceğini iddia ediyorlar, hatta bu yüzden aralarında tartışmalar bile çıkıyordu. Neticede Miladi 571 yılının Rebiülevvel ayının on ikisinde Abdulmuttalib'in evi nurla dolmuştu. İşte bu nur, insanlığa rahmet olarak gönderilen sevgi ve rahmet peygamberi Hz. Muhammed(sav)'den başkası değildi. Onun doğumuyla karanlık perdesi bir daha hiç kapanmamak üzere açılmıştı.

İslam düşüncesine göre her şey sevgiden doğmuş, sevgi ile var olmuş ve sevgi ile varlığını devam ettirmektedir. Bütün varlıkların içinde biri vardır ki O, sevgililerin en sevimlisi, merhametlilerin en merhametlisidir. Elbette bu özelliklere sahip olan kişi son peygamber Hz.Muhammed (sav)'den başkası değildir. Bu durumu Allahu Teala bir ayetinde, **"(Ey Muhammed) biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."** *(Enbiya,107)* buyurarak ortaya koymaktadır. Ayrıca peygamberimiz de bir hadislerinde, **"Ben, âlemlere rahmet olarak gönderildim; lanet isteyici olarak değil."** *(Sahihi Buhari, Menakıb, 17)* diyerek aynı noktaya işaret etmektedir.

Henüz daha doğmadan önce babasını ve çocuk denecek yaşta da annesini kaybeden Hz. Peygamber'i bizzat Allah terbiye edip yetiştirmiştir. Allahu Teala bir ayetinde onun büyük bir ahlaka sahip olduğunu belirtmektedir. *(Kalem Sûresi, 4)* O, yiğitlik, insanlarla iyi geçinmek, emanete riayet etmek, sözünde durmak, kötülük yapmamak, her şeye sevgi ve merhamet duygularıyla yaklaşmak, güvenilir olmak gibi birçok üstün ahlaki özelliklere sahip mükemmel bir insandı. Toplumun huzuru ve mutluluğu, toplumu oluşturan insanların birbirlerine sevgi, saygı ve hoşgörüyle bakmaları ile ancak mümkün olur. İşte hem bu nedenden, hem de, 'insan insanın kurdudur' mantığının hâkim olduğu maddeyi ön plana çıkaran yaşadığımız bu dünyanın bugün belki her şeyden daha fazla sevgi ve merhamete ihtiyacı olmasından dolayı bu yazıda Hz. Peygamber'in sevgi yönüne vurgu yapacağım.

İslam düşüncesine göre her şey sevgiden doğmuş, sevgi ile var olmuş ve sevgi ile varlığını devam ettirmektedir. Bütün varlıkların içinde biri vardır ki O, sevgililerin en sevimlisi, merhametlilerin en merhametlisidir. Elbette bu özelliklere sahip olan kişi son peygamber Hz. Muhammed (sav)'den başkası değildir. Bu durumu Allahu Teala bir ayetinde, **"(Ey Muhammed) biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."** *(Enbiya Sûresi, 107)* buyurarak ortaya koymaktadır. Ayrıca peygamberimiz de bir hadislerinde, **"Ben, âlemlere rahmet olarak gönderildim; lanet isteyici olarak değil."** *(Sahihi Buhari, Menakıb 17)* diyerek aynı noktaya işaret etmektedir.

Bu ve başka ayet ve hadislerde belirtildiği üzere âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olan Hz. Muhammed(sav), müminler için rahmet olduğu gibi münafıklar için de rahmetti. Münafıklar onun engin hoşgörüsü yüzünden dünyada ceza görmemişlerdir. Peygamberimiz kimlerin münafık olduğunu bildiği halde onları açığa çıkarmamıştır. Onlara herhangi bir baskı ve olumsuz anlamda bir ayrıcılık uygulanmadığı gibi, Müslümanların yararlandığı haklardan da yararlanmışlardır.

Ayrıca kâfirler de sevgi ve rahmet peygamberi Hz. Muhammed(sav)'in rahmetinden yararlanmışlardır. Allahu Teâlâ daha önceki milletleri, küfür ve isyanları dolayısıyla toptan cezalandırdığı halde, Allah Resulü gönderildikten

sonraki dönemde herhangi bir milleti veya topluluğu bu şekilde bir cezayla cezalandırmamıştır, helak etmemiştir. Böylece kâfirler, Hz. Peygamber dolayısıyla, toptan helak olma azabından kurtulmuşlardır. Bu da onlar için dünyada büyük bir rahmettir.

Peygamberimiz Allah'ın en çok sevdiğiydi ve Allah'ı en çok sevendi. İşte bu özellik peygamberimizin belki en önemli ama en çok görmezlikten gelinen ahlaki yönüdür. O bir sevgi pınarıdır, sevgi kaynağıdır. Söz ve davranışlarında sevgi konusuna oldukça fazla önem vermiştir. İnsanların birbirlerini sevmelerinin gerçek mümin olmalarının ve Cennet'e girmelerinin şartı olduğunu belirtmek suretiyle sevginin ne kadar önemli bir özellik olduğunu ortaya koymuştur.

Bu noktada Hz. Peygamberin sevgisine yön verenin, bu sevginin çokluğuna ve azlığına etki edenin Allah rızası olduğu da unutulmamalıdır. Yoksa O, insanları sahip olduğu makam, mevki ve servete göre sevmezdi. Dolayısıyla O'nun için insanın zengin, fakir, siyah, beyaz, köle veya kabile reisi olmasının hiçbir önemi yoktu. Ayrıca O'nda, sahibinin iradesini elinden alan, insanı kontrolsüz hale getiren, boş boş dolaştıran, ölçüsüz sözler söyleten bir sevgiyi göremediğimiz gibi, adalet ölçülerini çiğnettiren bir nefreti de göremeyiz.

Ancak biz Hz. Peygamberin sevgisini tam anlamıyla kavrayamayız. Çünkü O, Taif'de uğradığı ağır hakaretlerden sonra yanına gelerek eğer isterse, o insanların üzerlerine dağları yıkabileceğini söyleyen Cebrail(as)'a yaşlı gözlerle; **"Hayır, ben bunu istemem! Bunun yerine, Allah onların soyundan sadece Allah'a ibadet eden ve O'na hiçbir şey ortak koşmayan bir nesil çıkarabilir. Ben onu isterim Rabbimden."** demişti. Yine Hz. Peygamber, Uhut savaşında birçok saldırıya uğraması, dişi kırılması, yüzünün kanlar içinde kalması üzerine kendisine müşriklere beddua etmesi hatırlatılınca; **"Ben lanetçi olarak gönderilmedim; davetçi ve rahmet müjdecisi olarak gönderildim."** cevabını vermiş ve; **"Ya Rabbi! Bu insanları affet, çünkü onlar ne yaptıklarını bilmiyorlar."** diye dua etmişti.

Rasulullah Efendimiz, sevgi konusunda Müslümanlara emrettiklerini bizzat kendi hayatında ortaya koymuştur. O müminlere; **"Sizden biri kendisi için sevdiği ve arzu ettiğini mümin kardeşi için de sevip arzu etmedikçe gerçek mümin olamaz."** *(Sahihi Buhari, İman, 7)* buyurmuştur.

Hayatın her anında, her meslek ve mevkideki insan için vazgeçilmesi doğru olmayan, ama en çok ihmal edilen bu ahlaki prensip, birlik ve beraberlik içerisinde kardeşçe yaşamanın, karşılıklı sevgi ve merhamete dayalı mutlu ve huzurlu bir toplum oluşturmanın yolunu göstermektedir.

Sonuç olarak söylemek gerekirse rahmet ve sevgi peygamberi Hz. Muhammed(sav), insanlar kendisine zulmettiği, üzerine pislikler attığı, yollarına dikenler döktüğü, alay edip dalga geçtiği, öz yurdundan çıkardığı, dişini kırdığı ve o mübarek kanını akıttığı halde bile hiçbir insanın kötülüğünü istememiştir. Acaba bugün hangi insan aynı davranışı gösterebilir? Bırakın aynısını, çok azına tahammül gösterebilir? Dolayısıyla her türlü zulüm, hakaret ve işkencelere rağmen insanlara olan merhameti, şefkati ve sevgisi eksilmeyen Hz. Muhammed(sav) bir sevgi peygamberidir. Bizim bugün O'ndan almamız gereken en önemli ahlaki özelliklerden birisi peygamberimizin bu yönü olmaktadır.

Sevgi peygamberdir ve sevgi onunla sevmek ve onu sevgi muallimi bilmektir. Her kapı kapanabilir, ama sevgi kapısı kapanmamalıdır. Her gün onun sevgisiyle başlamalı ve onun sevgisiyle bitmelidir. Onu seven neyi sevmez ki! Dinimiz sevgi, imanımız sevgi, korkumuz sevgidir. Kısacası her şeyimiz sevgi olmalıdır. Çünkü o yüce peygamber şöyle söylemektedir: **"İman etmedikçe Cennet'e giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz şeyi size söyleyeyim mi? Aranızda selamı yayın."** *(Sahihi Müslim, İman, 93)* Dolayısıyla selam, sevgi sarayının anahtarıdır. Selam, sevginin tohumudur. Selam, cennetin ilk adımıdır.

Selam olsun sevene, sevmeyi bilene, sevgiyi üretene ve sevgi peygamberine! □

O, Taif'de uğradığı ağır hakaretlerden sonra yanına gelerek eğer isterse, o insanların üzerlerine dağları yıkabileceğini söyleyen Cebrail(as)'a yaşlı gözlerle; **"Hayır, ben bunu istemem! Bunun yerine, Allah onların soyundan sadece Allah'a ibadet eden ve O'na hiçbir şey ortak koşmayan bir nesil çıkarabilir. Ben onu isterim Rabbimden."** demişti. Yine Hz. Peygamber, Uhut savaşında birçok saldırıya uğraması, dişi kırılması, yüzünün kanlar içinde kalması üzerine kendisine müşriklere beddua etmesi hatırlatılınca; **"Ben lanetçi olarak gönderilmedim; davetçi ve rahmet müjdecisi olarak gönderildim."** cevabını vermiş ve; **"Ya Rabbi! Bu insanları affet, çünkü onlar ne yaptıklarını bilmiyorlar."** diye dua etmişti.

(*): Rize Ü. İlahiyat Fak. İslam Felsefesi Ana Bilim Dalı Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi.
İlkokulu, Şalpazarı Dorukkiriş Köyü İlkokulu'nda(1982); liseyi, Vakfikebir İmam Hatip Lisesi'nde(1989) bitirdi. Daha sonra Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi.(1994) Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisansını(1996) ve doktorasını(2002) tamamladı. Rize Ü. İlahiyat Fakültesi'nde doçent oldu.(2008) İslam Felsefesi Anabilim Dalı Başkanlığı(2005), Fakülte Kurulu Üyeliği(2005-2008), Fakülte Yönetim Kurulu Üyeliği(2005-2008), Fakülte Spor Temsilciliği ve Dekan Yardımcılığı(2009) yaptı./Yayınlanmış kitapları:
1. Nurettin Topçu'da Ahlâk Felsefesi, Dergah Yayınları, İstanbul 2000.
2. Ebû Bekir er-Râzî'nin Ahlâk Felsefesi, İz Yayıncılık, İstanbul 2004.
3. Ebu Bekir er-Razi, Ruh Sağlığı, Çeviri ve İnceleme. Hüseyin Karaman, İz Yayıncılık, İstanbul 2004.
4. Musa b. Meymûn'da Tanrı-Âlem İlişkisi, Karadeniz, Rize 2007.
Bunların yanı sıra yayınlanmış birçok makalesi de bulunmaktadır.

Foto.: Hacer Tatar

Her gündüzün bir gecesi, her baharın bir kışı; tabi ki, her gecenin bir gündüzü, her kışın da bir baharı olacaktır. Dolayısıyla ölüm gecesinin, diriliş sabahı ve ölüm kışının da bir mahşer baharı olacaktır... Gülizar Öngöz teyze de, sanki bu kaçınılmaz gerçekleri tefekkür eder gibidir...

Sis Dağı -Kanlıkaya boğazından anlamlı bir manzara.. Ruzgarın gücü, muhteşem doğal bir manzara oluşturmuş. Ama görenlere de birşeyler fısıldar gibi bu güçlü ruzgarın sesi... "Sis Dağı'nın başları / Püfür püfür esiyu..." türküsüyle geçiştirilecek bir mesaj değil algılanması gereken. Kanlıkaya boğazı ruzgar gülleriyle donatılsa, Ağasar'ın ihtiyacını karşılayacak alternatif bir enerji kaynağı oluşturulamaz mı? Ne dersiniz?..

Foto.: Mustafa Atalar (Şal-Fed Gençlik)

FOTO BELDÜZ

Nişan, sünnet ve düğünleriniz için
stüdyo resim çekimi ve kamera çekimleri yapılır

*Tel.: **0462 891 22 26** / Gsm: **0542 355 79 59*** Şalpazarı-TRABZON

Kamil BAYRAKTAR
kamilbayraktar@mynet.com

GEYİKLİ'YE UĞRAYAN KORE RÜZGARI

Müthiş mi müthiş don olayının yaşandığı kış mevsiminde çıktıkları tatbikatlarda tâbi tutuldukları uzun "Yat babam yat!" eğitimlerinde vücut ısılarıyla donun çözülmesine, elbiselerinin su içinde kalmasına tanık olduğu zor şartları yaşadı. Amerikalı, Yunan ve İngiliz askerlerinin 'beş kuruş etmez'liğinin yanısıra yardımına koştukları Korelilerin kendilerine kurtarıcı gözüyle ve minnetle bakmalarına tanık oldu.

Tam Bir "Mikro Türkiye..."

Ağasar, dolayısıyla Geyikli tam bir "Mikro Türkiye'dir." Çünkü Türkiye nerede varsa Ağasarlı/Geyiklili de oradadadır. *"Burası Yemen'dir. / Çayır çimendir. / Giden gelmiyor; / Acep nedendir?"* türküsünde de payı vardı Geyiklilinin; *"Ya istiklâl ya ölüm!"*de ifadesini bulan varlık-yokluk savaşında da...1699 Karlofça Antlaşması'ndan beridir sürekli geri adım attığımız tarihimizin bu sayfasında ilk ileri adım özelliği taşıyan Kıbrıs Barış Harekâtı'nda da...Bu ileri adımdan 24 yıl önce -ülkemize ne kazandırdığı hususu çokça tartışılan- Kore Savaşı'nda da vardı Geyiklili. 25 Haziran 1950'de başlayan ve Ağasar dergisinin bu sayısı elinize ulaştığında 59. sene-i devriyesini tamamlayacak olan bu savaşta da vardı Geyiklili... Hacı **Ahmet Balta**, Hacı **Muhammet Gören** ve merhum **Hasan Diner** ile vardı.

Savaşın Kıyısına Düştü

1931 doğumlu Hacı **Ahmet Balta**, İstanbul Hadımköy Yassıveren'de istihkâm askeri idi. Kağıthane'de, mayın toplama ve dağıtmanın da içinde bulunduğu 3,5 aylık bir eğitim gördükten sonra bölüğüyle birlikte İzmir Seferihisar'a intikal etti. Ramazan ayının ilk günü idi. Birgün oruç tutabildikten sonra 3. kafile olarak Kore Savaşı'na gidenler arasında yer aldı. Alsancak'ta iğne atılsa yere düşmeyecek derecede büyük bir kalabalık tarafından uğurlandıkları ve küçük bir Türk muhribi refakatinde bir Amerikan gemisi ile limandan ayrıldıklarında tarih 12 Haziran 1953'tü. Süveyş Kanalı, Kızıldeniz, Babülmendep Boğazı, Aden Körfezi, Hint Okyanus'u, Malaka Boğazı, Singapur, Güney Çin Denizi, Büyük Okyanus, Japonya üzerinden "Git babam git! Deniz tükenmiyor." dedirtecek türden 25 günlük bir yolculuktan sonra Kore'ye ulaştılar. Puson'da karaya ayak bastılar. Puson'da iki-üç gün kaldılar. Kendilerine yeni askerî elbise verdiler. Ardından trene bindiler. 24 saat gittikten sonra şimdi adını ve yerini hatırlamadığı, sağ ve sol cenahlarında iki Amerikan tümeninin bulunduğu bir cephede kendilerini buldular.

Ahmet Balta, savaş bitmeden 25 gün önce Kore'de bulundu. Savaşın ortasına değil ama kıyısına düştü. Orada savaşın bütün izlerini gördü. Ormanlar içerisindeki ağaç gövdeleri mermi parçaları ile doluydu. İzlerini gördüğü gibi savaşın havasını da teneffüs etti. Bir kaç ileri kademedeki birliklerin toplarından çıkan ses ve namlu ağızlarındaki ateşlerin ürkütücü manzarasına tanık oldu. Öyle ki, bu manzara «Biz harbe geldik galiba!» diyerek korkmasına bile sebep oldu. Müthiş mi müthiş don olayının yaşandığı kış mevsiminde çıktıkları tatbikatlarda tâbi tutuldukları uzun "Yat babam yat!" eğitimlerinde vücut ısılarıyla donun çözülmesine, elbiselerinin su içinde kalmasına tanık olduğu zor şartları yaşadı. Amerikalı, Yunan ve İngiliz askerlerinin 'beş kuruş etmez'liğinin yanısıra yardımına koştukları Korelilerin kendilerine kurtarıcı gözüyle ve minnetle bakmalarına tanık oldu. Mütareke imzalandıktan sonraki ortamda 186 kişilik bölüğünden 150 kişi ile birlikte mayın temizleme çalışmalarında yer aldı. Cephede, siperlerde hep ileriyi kollamanın getirdiği bir ruh halinden dolayı "Memleket nasıl akla gelsin? Memleket akla geliyor muydu?" ifadelerinde yer aldığı şekliyle memleketi unutma gibi bir atmosferde kendini buldu. Buna rağmen babası **Kara İbrahim**'den, postaya verildiği tarihten tam 55 gün sonra bir mektup aldığında ağlamaktan kendini alamadı. Daha sonraları 40, 25 ve 15 gün

Kore gazimiz Hacı Ahmet Balta, savaşın ortasına değil ama kıyısına düştü.

Hacı Ahmet Balta, Emekli Orgeneral Sang-Hoon Lee'nin başkanlığını yaptığı Kore Cumhuriyeti Muharip Gaziler Derneği tarafından "Barış Büyükelçisi" sıfatı, Savaşa Katılma Madalyası ve Belgesi ile taltif edildi.

aralıklarla aldığı mektuplar, memleketi unutma ruh halinden sıyrılmasına biraz olsun yardımcı oldu.

«Benim tertiplerim üç ay önce tezkere aldılar. Biz ise oralarda hâlâ sürünüyorduk.» dedirtecek bir gecikme ile üç ay fazla askerlik yaptıktan sonra, gidişinin 13 ay 14 gün sonrasına rastlayan 7 Ağustos 1954'te geri döndü.

Barış Büyükelçisi Gâzi

25 Eylül 1950 ilâ 27 Temmuz 1953 arasında Kore'ye giden Mehmetçikler, çıkarılan 1005 sayılı Kanun'la "Gâzi" statüsüne alındı. Kendilerine şeref aylığı bağlandı. Hacı Ahmet Balta da, bu Mehmetçikler arasında yer aldı. Ayrıca, 1., 2., 3. ve 4. Türk Tugayı'nda görev yapan yaklaşık 16 bin Mehmetçiğe Güney Kore tarafından hatıra madalyası verildi. Bu Mehmetçikler arasında da yer alan Hacı **Ahmet Balta**, ayrıca, yine yukarıdaki guruptan Mehmetçikler cümlesinden olarak başkanlığını Emekli Orgeneral Sang-Hoon Lee'nin yaptığı Kore Cumhuriyeti Muharip Gaziler Derneği tarafından "Barış Büyükelçisi" sıfatı, Savaşa Katılma Madalyası ve Belgesi ile taltif edildi.

Kore'den Diri, Fransa'dan Ölü Geldi

Hasan Diner'i, Konakyanı mevkiinde kendisine çokça rastladığımda gördüğüm gülümseyen yüzü, babam Eşref Bayraktar ile dayı tarafından akraba olmasının getirdiği müşfik tavırlarıyla, "Annene-babana selam söyle." sözleriyle hatırlıyorum. Yine hatırladığım kadarıyla, dereyolda bulunan Geyikli Sağlık Ocağı'nda sıhhiye olarak çalışıyordu. Genellikle iş dönüşünde Konakyanı yolunu tercih eder; biz de sığır otlatmaktan dönerken biraz daha oyalandığımız burada kendisine rastlardık. Sonra Fransa'ya gurbete gitti ve dönüşü diri değil ölü şeklinde tecelli etti.

Bahse konu olduğunda, Türkiye'nin tugay gücünde bir askerî kuvvetle katılımının sebep ve sonuçları itibariyle hâlâ tartışılması bir yana, Müslüman Türk'ün cengâverliğini, mertliğini bir kez daha dünyaya duyurduğu Kore Savaşı'na sonradan intikal eden Türk askerleri arasında **Hasan Diner** de yer aldı. Gideni, geleni, gelmeyeni ile Kore'de Müslüman Türk'ün adını dosta, düşmana duyuran Türk askerleri arasında yer alan bu Geyiklili, nesline, Kore gâzisi hatırası olarak bir madalya, bir flama, birliğini temsil eden bir bayrak, siyah-beyaz resimler ve saf/arı/duru bir Anadolu çocuğunun kaleminden çıktığı her halinden belli cümleleri ihtiva eden elli yıllık bir not defteri bıraktı.

"İzmir'den Kore'ye yolculuğumuz" notuyla başlayan bu not defterinde; 10 Haziran 1956 tarihinde sefer daha henüz yeni başlarken olduğu gibi 14 Ağustos 1957'de Ege Denizi'ne girdiklerinde, yani dönerken de "Anavatan"a duyulan özlemin, vatanlaşmış bu topraklara duyulan hasretin alabildiğine işaretleri görüldüğü gibi savaş sonrası dönemdeki ortamın kırılganlığına da rastlanıyordu. Bu not defterinde Hasan Diner, Türkiye'de olduğu gibi dinî ve millî bütün bayramlarımızı kutladıklarından, sürekli gece eğitimi yaptıklarından, 15 Ocak 1957'de olduğu gibi BM ile Komünist taraflar arasındaki anlaşmazlıklar dolayısıyla arada bir yeniden savaş pozisyonları aldıklarından bahsediyordu.

> "Bölüğe bir adet mektup geldiğinde hep birden toplanıp o mektubu dinlerdik, koklardık. Bizim memleket gibisi yok. Mektuptan memleket kokusunu alıyorduk..."

Kore gazimiz merhum Hasan Diner, savaştan sonra barışın tesisi döneminde Kore'de bulunan Türk Tugayı'nda görev yaptı.

Hasan Diner, Kore gâzisi hatırası olarak bir madalya, bir flama, birliğini temsil eden bir bayrak, siyah-beyaz resimler ve saf/arı/duru bir Anadolu çocuğunun kaleminden çıktığı her halinden belli cümleleri ihtiva eden elli yıllık bir not defteri bıraktı. Ve babasının hatırasını canı gibi koruyan / canlı tutan Zafer gibi bir evlat bıraktı...

Fotoğraflar: Zafer Diner arşivi

Hasan Diner, Kore'den diri geldi. Sonrasında gurbet yolu olarak Fransa gözüktü. Fakat oradan diri gelemedi. Hayattaki kızkardeşi **İfakat Diner**'in ağabey özlemiyle derin bir "ahh!" çekerek söylediği şekliyle, "Hasan, buradan iki kere gitti. Bir kere gitti, geldi. İkinci gidişinde gelemedi. Kore'den dirisi geldi, ama Fransa'dan ölüsü geldi..."

"Fatih'in Torunu" Şuurundaki Mehmetçik

Halen hayatta bulunan Köralû (Köralioğlu) Hacı **Muhammed Gören**(1934) çok iyi bir taş ustasıdır. Ormanlık, kayalık, taşlık, engebeli bir mevkide bulunan arazisini öyle bir imarlı hale getirmiş, getirirken de ancak vinçlerle kaldı-

Kore gazimiz Hacı Muhammed Gören, şimdi kendinden sonra gelenlere adeta hayat ve sanat dersi veriyor.

rılması mümkün koca koca taşlardan -hem de tek başına- öyle duvarlar örmüş ki, görenler hayret ediyor. O da hayret edenlere, "Fatih Sultan Mehmet Han gemileri nasıl karadan yürüttü?" sorusuyla bir tarihî gerçeği hatırlatarak cevap veriyor ve yüzüne çok farklı bir mutluluk ışığı vurarak, "Ben de, Fatih'in torunuyum!" hatırlatmasında bulunuyor.

Türkiye'nin gündemine bir başka konu ile de girdi Hacı Muhammed Gören. Takriben 30 yıl önce oğlu Osman ve yeğeni Zeynel'e ve bir de trafik memurlarına kızdığı için tam yol kenarına yaptığı bir taş garaja hapsettiği, mahpusluğunun da hâlâ sürmekte bulunduğu, kendisi ölünceye kadar da bu mahpusluğun süreceğini belirttiği bir kamyonet dolayısıyla gazetelere, televizyonlara haber konusu oldu. Ve onun araziyi imar ve taş ustalığındaki mahareti bu vesile ile bir kez daha gündeme geldi. Tabii ikamet ettiği evindeki kendi eseri "taş kemer" de, bir yanlış davranış eseri olarak üstü boya-badana yapılmış "taş kemer" de gündeme girme payından nasibini aldı.

Hallaç Pamuğu Gibi Atılmış Dağlar

Hacı **Muhammed Gören** de, Kore'de bir sene görev yapan Geyiklililerdendi. O da Hasan Diner gibi savaş sonrası barış ortamını muhafaza için gitmişti ama 1., 2., 3., 4. kafilelerin bizzat içinde bulunduğu savaşın bütün sonuçlarına tanık oldu. "Görsen ağlarsın." dediği şekliyle dağların hallaç pamuğu gibi atılmış olduğunu, mermi düşmemiş yer kalmadığını gördü. Amerikalı askerlerle muhatap oldu. "Onları bırak! Onlar ırz düşmanı idiler." diye yaka silktiği Amerikalı askerler, oraları soyup soğana çevirmekten başka bir şey yapmamışlardı. Zaten aç olan, karınlarını göstererek bu hallerini dile getiren Koreliler, "coysan"lar üzerindeki isteklerini bir dilim ekmek karşılığında yerine getiriyorlardı. Ekmeği koltuğunun altına kıstırıp köylerin yolunu tutarak onlara musallat olan edepsizler vardı.

Gören'in anlatmasına göre; "Kore'de çocuklara 'coysan', büyüklere 'boysan' diyorlardı. Öyle insanlardı ki, bir insanı bir kere görmesinler, hiç unutmazlar, nerede olsa tanırlardı. Bir keresinde bir asker, bir orman kenarında, bir kadının yanındaki coysanı öldürmüştü. Kadının da parasını mı ne almıştı. Kadın geldi. Bütün bölükleri tugaya taşıdılar. Onların arasından bunu yapanı tanıdı. Kasaturasındaki kan hâlâ silinmemiş bulunan bu asker ölümle cezalandırıldı.,,

Memleket Gibisi Yok!

Türkiye'den 15-16 bin kilometre uzaklıktaki bu yerlerde "Ah memleket, ah memleket!" diye iç geçirdikleri çok oluyordu. Öyle ki, Türkiye'den bölüğe bir adet mektup geldiğinde, kimin olursa olsun, hep birden toplanırlar, okuyup dinlerler, koklarlardı. Bazen mektupların içerisine bir çiçek veya bir yaprak koyarak göndermiş olurlardı. "Ey Ya Rabbi! Memleketin bu çiçeği, yaprağı ne güzel kokuyor! Bizim memleket gibisi yok!.." diyerek bu tür mektuplardan memleket kokusu alırlar, "Memleket var mıydı, yok muydu?" ondan anlarlardı.

Amerikalılar Sanki Tatildeydiler

Gören'in şahit olduğu bir gerçek de şuydu: Kore'de 16 ülkenin askeri bulunmasına rağmen diğer ülkelerin ve özellikle Amerikalı askerlerin neredeyse yan gelip yattıklarının görülmesi vak'ay-ı âdiyedendi. Türk Tugayı'nın üstünde bir tepe vardı. Üstüne top mermisi yağması yüzünden 15 cm. alçalmış bu tepeyi Türkler kaç defa almışlar, Amerikalılara teslim etmişlerdi. Fakat Amerikalılar koruyamamışlardı. Tam yedi kez alınıp Amerikalılara teslim edildiği halde koruyamamaları üzerine Türk Tugayını bu tepenin dibine dikmişlerdi. "Burası Türklere hastır." diye Türk Tugayı'na teslim etmişlerdi. Tepeye de Türk bayrağını asmışlardı.

Haçkalı Hoca da Kore'de...

Hacı **Muhammed Gören**'in anlattığına gore; Kore'de Tugaylarında cami vardı. İbadetlerini yapabiliyor, namazlarını kılabiliyorlardı. Namaz başta olmak üzere ibadetlerin hepsine dikkat ediyorlardı. Ramazan orucunu tutuyor, Teravihi de, Bayram namazını da kılıyorlardı. Yalnız gece eğitimleri çok olduğu, tatbikatlarda sıkılık hakim olduğu zamanlarda ibadetleri yerine getiremedikleri oluyordu. Yüzbaşıları çok Müslüman, dindar birisi idi. Onun için olsa gerekti ki, mâneviyat erbaplarının kendilerine yardım ettiklerine tanık bile olunmuştu.

Kore topraklarında küçük küçük göller çoktu. Bir keresinde bir Türk askeri ihtilâm olmuştu. Bu göllerden birinde yıkanırken bir manga Çin askeri gelmiş, etrafını sarmıştı. Ama onu teslim alacakken Türk askeri onları teslim almış, bölüğüne götürmüştü. Türk kumandan Çinlilere, "Bu Türk bir tane idi. Siz dokuz-on kişisiniz. Nasıl oldu da sizi teslim alıp buraya getirdi?" diye sordu. Çinlilerin cevabı enteresandı: "Ohooo! Bu hiç. Orada kaç tane asker vardı, biliyor musunuz? Biz onlara teslim olduk." dediler.

"Kore askerlerine bir sor bakalım. Her biri neler neler anlatacaktır." diyen Hacı Muhammed Gören'in söylediğine göre, Haçkalı Hoca'nın köyünden bir asker, harp anında **Haçkalı Hoca**'yı Kore'de görmüştü. "Hoca, Hoca! Sana bir mektup vereyim, al da memlekete götür." demişti.

Bunları bizzat kulakları ile duyan Hacı **Muhammed Gören**, varlığını-yokluğunu unuttuğu memleketi Türkiye'ye dönme emri geldiğinde çok heyecanlanmıştı bir Kore gâzisi olarak. Nihayet iki ay geç de olsa tezkeresini alarak köyü Geyikli'ye dönmüştü.

O şimdi, Geyikli'nin tam bir "Mikro Türkiye" olmaklığının nişânesi olarak, haşir neşir olduğu toprağında, taş ve toprak üzerindeki Fatih Sultan Mehmet torunluğunu sergilemeye devam ediyor.

Fotoğraflar: ***Kamil Bayraktar***

KORE SAVAŞI'NDA TÜRK TUGAYI

Dünya, atom bombasının da ilk kez kullanıldığı 2. Dünya Savaşı gibi yıkıcı bir savaşın külleri üzerinde henüz doğrulmaya çalışırken -dünya ölçeğinde olmasa bile- yeni bir savaş kapıyı çaldı. Ünlü diktatör Josef Stalin'li Sovyetler Birliği'nin 25 Haziran 1950'de, Kuzey Kore askerlerine, Güney Kore ile sınırı teşkil eden 38. paraleli geçirterek tetiklemesi ile birlikte başlayan; 27 Haziran 1950 tarihli Güvenlik Konseyi kararıyla BM Gücü adı altında ABD, Avustralya, Belçika, Kanada, Kolombiya, Etiyopya, Fransa, Yunanistan, Lüksemburg, Hollanda, Yeni Zelanda, Filipinler, Güney Afrika, Tayland, Türkiye ve İngiltere'nin de yer aldığı; altı ülkenin de tıbbî araçlarla katıldığı bu savaş, tarihe "Kore Savaşı" olarak geçti.

Kızıl Çin de dahil olunca...

BM Gücünün, Kuzey Kore birliklerini 38. paralelin kuzeyine itmekle yetinmeyip Kore'yi, Güney Kore liderliğinde birleştirme amacıyla Kuzeyi işgale başlaması üzerine Çin Halk Cumhuriyeti de savaşa dahil olunca Kore Savaşı tam bir uluslararası boyut kazandı. Böylece Kore Savaşı, Kuzey-Güney savaşı olmaktan çıkıp, ABD-Çin savaşına dönüştü.

Kore Savaşı'na, Stalin'li SSCB (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği) tehdidine karşı müttefik arayan, bu sebeple de NATO'ya girmek isteyen Türkiye de katıldı. 2. Dünya Savaşı'nın bitip Soğuk Savaş döneminin başlamasıyla birlikte uluslararası ortamda kendini yalnız bulan Türkiye, bu yalnızlığından olsa gerektir ki, SSCB'nin Kars, Ardahan gibi Doğu Anadolu'da toprak, Boğazlarda ise üs talebi gibi tehditler karşısında isteğine daha kolay ulaşabilmek için,- özellikle sol kesimlerin, "Türk gencinin kanının Amerika'ya satılması" eleştirilerine rağmen- bir tugayla BM Gücünde yer aldı.

Bu tugay, 259 subay, 18 askeri memur, 4 sivil memur, 395 astsubay, 4414 erbaş ve er olmak üzere 5090 kişiden müteşekkildi.

1.Türk Tugayı 16 Kasım 1951'e kadar Kore'de kalarak savaştı. Bu tarihte görevini, yeni oluşturulan 2.Türk Tugayına devretti. 20 Ağustos 1952'de ise 3., 06 Temmuz 1953'te de 4. Türk Tugayı bu görevi devraldı.

Savaşın kaderini 'Mehmetçik' değiştirdi

Tuğgeneral **Tahsin Yazıcı** komutasındaki kapalı ismi North-Star (Kuzey Yıldızı/Kutup Yıldızı) olan bu tugaya bağlı Mehmetçikler, Kunuri (26-30 Kasım 1950), Kumyangjang-Ni (25-27 Ocak 1951), Seul Savunması (13-18 Mayıs 1951) ve Vegas (28-29 Mayıs 1953) muharebelerinde muhteşem kahramanlıklar sergiledi. Kunuri'de 8.Amerikan Ordusu'nun çevrilerek imhasını önledi. Bununla da kalmadı; 218 şehit, 455 yaralı ve 94 kayıp olmak üzere 767 zayiatla Kızıl Çin çemberini yarma gibi bir imkansızı başardı.

Türkler, Kumyangiang-Ni'de, "savaşın en kanlı piyade muharebesi" olarak tarihe geçen boyutuyla yıpratıcı bir taarruz sonucu, üç kat daha güçlü Çinlilerin mevzilerini alarak, inisiyatifi tamamen ele geçirdi ve Çinliler karşısında bozgun ve panik havası yaşayan hatta Kore'nin terki planları yapmakta bulunan BM Gücüne, Çin ordusunun yenilebilirliğini gösterdi. 12 asker şehit, 31 asker yaralı verilmek, düşmana da 1734 kayıp verdirilmek suretiyle kazanılan bu zafer, savaşın yönünü BM Gücü lehine çevirdi ve Kore'yi terk planları askıya alındı. ABD Kongresi tarafından Türk Tugayı'na *"Mümtaz Birlik Madalyası ve Beratı"* verildi. ABD tarihinde ilk defa rastlanan bu olayı, Kore Cumhurbaşkanlığı'nın *"Cumhurbaşkanlığı Birlik Nişanı"* ile zaferin kazanıldığı alanın en yüksek tepesine *"Türk Zafer Anıtı"* dikilmesi izledi.

Taegyewoyni-Sosari Bölgesinde, BM askerlerinin *"Türk Kalesi"* adını verdikleri bir savunma örneği sergilendi. Yapılan dokuz hücum her defasında püskürtülerek Başkent Seul'ün, Çin birliklerinin eline geçmesi önlendi.

Mehmetçik, Mehmetçikliğini Vegas'taki Muharebe İleri Karakol Çarpışmalarında da gösterdi. 151 şehit, 241 yaralı verdi ama saldırılara geçit vermedi. Bu muharebe, Kore Savaşının son muharebesi oldu ve 27 Temmuz 1953'te Pun-Munjon Ateşkes Antlaşması imzalandı. Vegas Muharebeleri dolayısıyla da 3.Türk Tugayı ABD Cumhurbaşkanlığı'nın *"Legion of Merit"* nişanı ile taltif edildi.

Şerde gizlenmiş hayr

İstiklâl Savaşı'ndan bu yana Mehmetçiği savaş yüzü görmeyen Türkiye, Kore Savaşı'nda toplam 741 şehit ve 2147 yaralı verdi. 234 asker esirler ve 175 asker yitikler (âkıbeti belli olmayan) arasında yer aldı. Mehmetçiğin verdiği mücadelenin unutulmaması için Pusan şehrinde 462'sinin ismi bulunan bir şehitlik yaptırıldı. Ayrıca Ankara'da, Kore'de şehit düşen bütün Mehmetçiklerin isimlerinin yer aldığı bir anıt inşa edildi. 25 Eylül 1950 ilâ 27 Temmuz 1953 arasında Kore'ye giden Mehmetçikler, çıkarılan 1005 Sayılı Kanun'la "gâzi" statüsüne alındı. Kendilerine şeref aylığı bağlandı. Ayrıca 1., 2., 3. ve 4. Türk Tugayı'nda görev yapan yaklaşık 16 bin Mehmetçiğe Güney Kore tarafından *"hatıra madalyası"* verildi.

Kore Savaşı, Türkiye'nin NATO'ya üye olmasında çok önemli rol oynadı. Yani Türkiye umduğunu buldu ve 18 Şubat 1952 tarihi itibariyle NATO üyesi oldu. Diğer taraftan da bu savaş, 2002 Dünya Futbol Şampiyonası'nda kendini açıkça gösterdiği şekliyle, Güney Kore halkı ile Türk halkı arasında gözle görülür bir dostluk bağının oluşmasını da beraberinde getirdi.

Hepsinden önemlisi, "*Hoşunuza gitmediği halde savaş size farz kılındı. Sizin için daha hayırlı olduğu halde bir şeyi sevmemeniz mümkündür. Sizin için daha kötü olduğu halde bir şeyi sevmeniz de mümkündür. Allah bilir, siz bilmezsiniz.*"*(el-Bakara, 216)* âyetinin hikmeti ortaya çıktı ve Kore'li, İslam ile tanıştı. *"Bir insanı diriltmek, bütün insanları diriltmek gibidir."* ilahî gerçeği, Türk askeri ile birlikte Kore'de görev yapan **Zübeyr Koç**'un*(*)* vesilesiyle tecelli etti. Daha sonra birçok Koreli, *"Biz, Müslümanlığı Zübeyr Koç'tan öğrendik."* dediler.1956 yılında Kore'ye giden yedinci kafilenin imamı olan 21 yaşındaki Zübeyr Koç vasıtasıyla bir yıl içinde tam 211 Koreli dirildi yani Müslüman oldu. Sonra Kore'de bir cami açıldı. Atılan bu tohumlarla Kore'deki Müslüman sayısı bugün 40 bin rakamına ulaştı (*Aksiyon Dergisi, 09. 08. 2004, sayı: 505*) Tâbii, Kore'ye Türk askeri ile birlikte İslam'ın da gitmesi şeklinde tecelli eden bu olay, "Türk askerinin Kore'de ne işi var?" sorusunun da cevaplarından biri oldu.*(Araştırma: **Kamil Bayraktar**)* □

İmam Zübeyr Koç

(*) : 1934'de Giresun-Görele'de doğan Zübeyr Koç, emekli müftü iken 20.03.2009'da Samsun'da vefat etmiştir. (Kore şehitlerimizle birlikte ruhu şâd olsun.)

Sefer ÖZDİN*(*)*
HSBC Bank A.Ş Grup Md.
seferozdin@e-kolay.net

EKONOMİK KRİZ VE TASARRUF TEDBİRLERİ

Kriz, bütün dünyaya kısa sürede yayılmıştır. Dünya, artık yeni bir finansal sistem arayışı içindedir. Bugüne kadar alışa geldiğimiz ekonomik sistemler çökmüştür. Henüz ismi bilinmeyen yeni bir ekonomik sistem kısa sürede ortaya çıkacaktır.

"1929 Dünya Ekonomik Bunalımı"yla kıyaslanan "2008 Ekonomik Krizi", özellikle Eylül 2008'de gözle görülür hale gelmiştir. ABD'deki taşınmaz mal(konut) piyasasının birden değer kaybetmesi ve bunun sonucu olarak kişisel iflasların artmasının bu krizi tetiklediği çok açıktır.

Krizin Asıl Nedenleri

2000'li yıllar boyunca başta petrol olmak üzere bütün emtia ve tarım ürünleri fiyatlarında büyük bir yükseliş gözlendi. Çin ve Hindistan gibi yüksek nüfuslu ülkelerde gözlenen ekonomik büyüme, bu ürünlere olan talebi arttırdı ve fiyatların yükselmesine neden oldu. 2008 yılında gıda fiyatları tarihin en yüksek düzeylerine ulaştı.

Buna paralel olarak 2008 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki taşınmaz mal piyasasında, (özellikle konut fiyatlarında) büyük bir düşüş yaşandı. ABD'deki konut fiyatları 2000'li yıllar boyunca büyük bir yükselme göstermişti. Bu yükselmenin bir nedeni de, kolaylıkla elde edilebilen "mortgage" idi. Sürekli olarak yükselen ko- nut fiyatları, piyasalarda aşırı derecede iyimser bir hava yaratmış, bankaların düşük gelirli ailelere konut almak için kolayca kredi sağlamalarına yol açmıştı.

Düşük gelirli ailelere yüksek riskli kredi açan bu kurumlar, kredi akitlerini birleştirip paketleyerek borsalarda alınıp satılabilen tahviller haline getirmişler, yatırım bankaları ve ticaret bankalarına satmışlardı. Elinde çok miktarda yüksek riskli konut kredisi tutan yatırım bankalarından **Bear Stearns** Mart ayında iflas ederek ABD hükümeti tarafından diğer bir yatırım bankası olan **JPMorgan Chase**'e satıldı. Bu iflası, diğer bir yatırım bankası olan **Lehman Brothers** ve **Merrill Lynch** ve sigorta firması **American International Group** izledi. Bu krizi durdurmak için ABD Kongre- si, belirli aralıklarla trilyon dolarlara ulaşan miktarlarda kurtarma paketleri çıkardı ve onayladı.

Kriz, -Avrupa başta olmak üzere- bütün dünyaya kısa sürede yayılmıştır. Dünya, artık yeni bir finansal sistem arayışı içindedir. Bugüne kadar alışa geldiğimiz ekonomik sistemler çökmüştür. Henüz ismi bilinmeyen yeni bir ekonomik sistem kısa sürede ortaya çıkacaktır.

Toplum olarak sürekli tüketime yönlendirildik. Ciddi yatırımlarla devasa alışveriş merkezleri yapıldı. Kredi kartları ile -alışveriş merkezlerinde- bir milyarlık acil olmayan ihtiyacımızı, 50 milyonluk cazip taksitlerle alabilme imkanına sahip olduk ve aldık. Taksitlerin birgün ödeneceğini unuttuk veya iyi planlayamadık.

Türkiye Krizden Nasıl Etkilenmiştir?

Dünya'yı kasıp kavuran bu dalga, ülkemizde de ciddi hasarlar ortaya çıkarmıştır. Çeşitli sektörlerde iflaslar ortaya çıkmış, üretim kapasitesi düşmüş, işsizlik artmıştır. Dar gelirli aileler, daha zor bir hayat yaşamaya başlamıştır.

Dünyada daha farklı ve iyi olduğumuz tek sektör finans sektörüdür. Finansal tarafta kötü durumda değiliz. 2001 yılında yaşadığımız kriz sonrasında bankacılık sektörü derin bir rehabilitasyon süreci geçirmiş ve bankaların sermaye yeterlilik rasyoları daha iyi bir düzeye getirilmiştir.

Bu duruma nasıl geldik?

Toplum olarak sürekli tüketime yönlendirildik. Ciddi yatırımlarla devasa alışveriş merkezleri yapıldı. Kredi kartları ile -alışveriş merkezlerinde- 1 milyarlık acil olmayan ihtiyacımızı, 50 milyonluk cazip taksitlerle alabilme imkanına sahip olduk ve aldık. Taksitlerin birgün ödeneceğini unuttuk veya iyi planlayamadık.

Bugün, maddi-manevi açıdan daha zor durumdayız. Ülke hepimizin,var gücümüzle teslim olmayacağız. Reel kesimde gerçekten zor anlar yaşayan insanlar var, ancak henüz ümitlerini yitirmemişler, sabırla işlerinin başındalar. Bu anlayışla hayatımızı idame ettirmeye çalışacağız; bütün olumsuzluklara rağmen başaracağız.

Gerek kriz döneminde, gerekse hayatınızın her döneminde faydasını göreceğinizi düşündüğüm bazı tasarruf tedbirlerini sizlerle paylaşmak isterim.

Bazı Tasarruf Tedbirleri

1-Miktarı ne kadar olursa olsun, bankadaki nakit paranızı likit fon ya da kısa vadeli mevduatta değerlendirin.

2-Kredi kartıyla uzun vadeli taksitli

kampanyalara katılmak için acele etmeyin.

3-Kredi kartınızın asgari miktarını bile ödeyemiyorsanız, hemen bir bankaya gidip bireysel kredi alarak borcunuzu kapatın ve borcunuz bitene kadar kartınızı kullanmayın.

4-Kullanmadığınız kredi kartları varsa hemen iptal edin. Kredi kartı sayınızı minimuma indirin

5-Aracınıza benzin alırken, kredi kartı kampanyalarından yararlanın. Aynı firmadan üst üste yapılan alışveriş sayesinde önemli oranlarda para puan kazanabilirsiniz.

6-Bankadan kredi alarak araba ya da ev almayın; bu ihtiyaçlarınızı piyasalardaki olumsuz dalga bitene kadar erteleyin.

7-Banka işlemlerinde internet ve ATM'leri kullanın. Bu sayede havale ve EFT gibi işlemlerde önemli miktarlarda tasarruf sağlamış olursunuz.

8-Kredi kartlarından elde ettiğiniz para puanları da alışverişte kullanmayın. Birçok banka, uçak bileti alımlarında para puanları iki ya da dörtle çarpıyor.

9-Birikmiş paranızla geçmişten gelen düşük faizli borçlandığınız taksitleri kapatmaya kalkmayın. Çünkü kriz dönemlerinde faizler daha fazla yükseldiği için mevcut paranızı daha yüksek bir fiyattan satma fırsatı yakalayabilirsiniz.

10-Çok zorunlu olmadıkça dayanıklı tüketim malzemelerini yenilemeyin; evinizle ilgili tadilat yapmayın.

11-Her ay başında bir bütçe yaparak, gelecek ayın harcama planını çıkarın. Bunu yaparken de, eğlence masraflarınızı kısın.

12-Küçük alışverişler için büyük marketlere gitmeyin.

13-Cep telefonunuzla sohbet etmeyin, önemli konular için konuşun.

14-İnternet, telefon gibi sabit giderlerinizi minimuma indirecek çözümler üretin. Yakında abone kapma yarışına girecek telefon şirketlerinin kampanyalarını yakindan takip edin.

15-Mağazalardaki yeni sezon ürünlerini almak yerine birkaç ay sonra başlayacak indirimli kampanyaları bekleyin.

16-İndirim yapılıyor diye bir ürün almayın; bu dönemde sadece zorunlu ihtiyaçlarınız için alışveriş yapın.

17-Bireysel emeklilik sistemine üyeyseniz, tasarruflarınızın değerlendirildiği enstrumanları bir kez daha gözden geçirin. Bu dönemde, fonlarınızın daha savunmaya dayalı yatırım araçlarına yönlendirilmesini sağlayın.

18-Tüm harcamalardan vazgeçin ama aracınızın kaskosu ve sağlik sigortanızdan vazgeçmeyin.

19-Çok zorunlu olmadıkça dışarıda yemek yemeyin.

20-Sebze ve meyveleri musluktan akan suda değil, bir kabın içerisinde yıkayın.

İndirim yapılıyor diye bir ürün almayın; bu dönemde sadece zorunlu ihtiyaçlarınız için alışveriş yapın.

***

Kullanmadığınız kredi kartları varsa hemen iptal edin. Kredi kartı sayınızı minimuma indirin.

***

Çok zorunlu olmadıkça 'kara gün' için biriktirilen altın benzeri yastık altı tasarruflarınızı bozdurmayın. Bozdurmanız gerekirse de, sadece ihtiyacınız olan miktarını elden çıkarın.

21-Varsa, sigara ve alkol kullanım miktarını azaltın. Eğer bırakamıyorsanız, fiyatı daha ucuz sigaraları tercih edin. En azından kriz dönemi atlatılana kadar kullanacağınız daha ucuz sigaralar bütçenize önemli katkı sağlayacaktır.

22-Eğer kirada oturuyorsanız, konut fiyatlarındaki düşüşü de değerlendirerek çevrenizde daha az kira ödeyebileceğiniz alternatifleri araştırın. Ancak depozito ve taşınma masraflarını da hesaplayın. Özelikle kriz dönemlerinde insanların nakde daha fazla ihtiyacının olacağını unutmayın.

23-Sadece evde değil yaşadığınız apartmanda tasarruflu ampullerden tutun da asansör kullanımına kadar bir çok alanda tasarruf yapılması için çevrenizdekileri uyarın. Bu sayede apartmanın ortak giderleri azalır.

24-Yemek pişirirken düdüklü tencere kullanın; büyük bir ateşin üzerine küçük kap koymayın. Yemekleriniz ağzı açık kaplarda pisirmeyin.

25-Market alışverişlerinizde özellikle hafta içi ve hafta sonunda indirim yapılan günleri tercih edin.

26-Çok zorunlu olmadıkça 'kara gün' için biriktirilen altın benzeri yastık altı tasarruflarınızı bozdurmayın. Bozdurmanız gerekirse de, sadece ihtiyacınız olan miktarını elden çıkarın.

27-Tasarruflu ampul kullanmaya dikkat edin.

"Unutmayalım: İşten artmaz, dişten artar."(Atasözü); "Dere kenarında bile olsan,suyu idareli kullan."(Hadis)□

(*): 1968 yılında Trabzon-Şalpazarı ilçesi Doğancı köyünde doğdu. İlk Okulu köyünde, Ortaokulu Şalpazarı'nda tamamladı. Lise öğrenimini Trabzon Ticaret Lisesi'nde tamamladı. 1986-1987 döneminde K.T.Ü. Gümüşhane Meslek Yüksekolu'na girdi ve 1988-1989 yılında Muhasebe bölümünü birincilikle bitirdi.

1990 yılında Demirbank T.A.Ş. İstanbul Şubesi'nde muhasebe servisinde bankacılık hayatına başladı. Bankacılıktaki görevini sürdürürken, Marmara Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fak.İktisat Fakültesi'ne dikey geçiş yaparak İktisat Bölümü'nde öğrenimine devam etti. 30.07.1999 yılında Marmara Ü.İktisat Fakültesi'nden "ekonomist" olarak mezun oldu. Yine 1999 yılında Demirbank Şirinevler Şubesine Bireysel PazarlamaYetkilisi olarak tayin oldu. 2000 yılında 'Pazarlama Yönetmenliği'ne, 2001 yılında 'Pazarlama Müdür Yardımcılığı"na terfi etti. Aynı yıl(2001) Şube Müdürlüğü'ne terfi etti.15.01.2007 yılında HSBC Bank A.Ş. Bakırköy Çarşı Şubesi'ne tayin oldu. 2007 yılı içinde Grup Müdürlüğü'ne terfi etti. Halen aynı şubede görevine devam ediyor.

Sefer Özdin, sosyal anlamda yardımlaşma ve dayanışmanın önemi bilinciyle, "Doğancı Köyü Yardımlaşma ve Daynışma Derneği"nin kuruluşunda aktif rol almıştır. Dernek kuruluşundan bugüne kadar da bütün organizasyonlarda aktif rol almıştır. Halkla bütünleşmiş, saygı ve sevgi dolu bir anlayışla dernek çalışmalarında görev almaktadır. Futbol oynamak, gazete okumak, muhabbet etmek, sosyal etkinlikler düzenlemek öncelikli hobilerindendir. Sefer Özdin, evli ve 4 çocuk babasıdır.

HUKUK HERKESE LAZIM YA DA KİMİN SUÇLUSU DAHA İYİ?..

Av.Arslan YAMAÇ*(*)*
av.arslan&mynet.com

"Okuldaki hademelerin, devlet dairelerindeki müstahdemlerin, hastanelerdeki hastabakıcıların devlet memuru ve hem de başörtülü olmaları mesele yapılmaz iken; bu kişilerin öğretmen, doktor ve avukat olmaya kalkmalarına dayanılamamıştır. Bu kişilerin, mahkeme kapısında mübaşir olabilmelerine ses çıkarılmamış iken, cübbe giyip yargıç olmaları sindirilememiştir."

Molierac'ın "*Avukatlar, tarih boyu köle kullanmadılar; ama hiçbir zaman efendileri de olmadı*." sözünün ve *"Söz senettir."* özdeyişinin anlam ifade etmediği günümüzde, her şey hukuk kurallarına bağlanmıştır. Ancak iş bu hukuk kurallarının uygulanabilirliliği tam manasıyla maalesef gerçekleşememiştir. Sebebi de, uygulayıcıların hukuk kurallarını kendi mantelitelerine göre yorumlamalarındandır. Öyle ki, kanunlar, hükümetlere ve yargının tepesindeki şahısların şahsi görüşlerine göre şekillenmektedir. Güncelliğini koruyan AK-PARTİ'nin kapatılma davasında; cumhurbaşkanının yargılanmasının önünü açan Sincan 1.Ağır Ceza Mahkemesinin, Cumhurbaşkanı Sn. **Abdullah GÜL** aleyhinde vermiş olduğu kararda; zamanında başbakan **Recep Tayip Erdoğan** aleyhinde, Siirt'de okumuş olduğu şiirden dolayı verilen ve ertelenmeyen hapis cezasında olduğu gibi.Yine 2008 milletvekilliği seçimleri öncesi yaşanan 367 tartışmaları da bu misallere eklenebilir. Bahsi geçen davaların tamamı siyasi mülahazalar ile açılan ve neticelendirilen davalardır. Bu konularda, hukukçular arasında birliktelik olmadığı gibi, mahkemeler arasında da görüş farklılıkları meydana gelmiştir. Bu sistemde sağlıklı bir kararın çıkması "abesle iştigal" olurdu.

Asrın davası olarak bakılan "Ergenekon Davası"na, hiçbir zaman hukuk penceresinden bakılmamış; tartışmaların odağında hep siyasi mülahazalar yatmıştır. Zamanında bu türden örgütlenmelere ve oluşumlara karşı çıkan zihniyet, sürecin başlaması ile karşı safa geçmiş ve sanık ve/veya şüphelilerin avukatlığını yapar hale gelmişlerdir. Çünkü azınlıkta olan bir gurup (kendilerine elit denilen) insan topluluğu, çoğunlukta olan ancak muktedir olamayan vatandaşları, kendilerini ittihatçı diye tanımlayan grubun ortaya çıktığı yıllardan beri hep yönetir olmuşlardır.Ve bu gücün ellerinde kalmasını hep yeğlemişlerdir. Dengelerin değişmesi ile birlikte ise, yasal olmayan örgütlenmelere girişmişlerdir. Bu örgütlenmeleri de "vatan, millet, Atatürk ve laiklik" adına yapar hale gelmişlerdir. Nasıl ki birileri "dini, şahsi çıkarlarına alet etmişler" ise, birileri de "Atatürkçülüğü ve laikliği" şahsi emelleri uğruna kullanmışlar ve kullanmaktadırlar. Ancak bugüne kadar Atatürk ve laikliğin arkasına sığınanlar, sadece maddeten kazançlı çıkmışlardır.Gerçekler ortaya çıkmaya başlayınca da feryad u figan eder hale gelmişlerdir. Hukuk açısından -her ne kadar- "şüpheden sanık yararlanır" ise de, basına yansıyan ve iddianameden anlayabildiğimiz kadarı ile, haklarında dava açılanlar, -en azından- şüphe uyandıracak derecede suç işlemişlerdir. Ve yargılanmaları, hukuk devletinde doğal ve yasal kabul edilmelidir. "Senin suçlun kötü, benim ki iyi" mantığı işletilmemelidir.

Hukukumuzun temel ilkelerinden birisi de, 1982 Anayasası'nda düzenlenmiş şekliyle; "Kanun önünde herkes eşittir..." ve eşit olduğu şekliyle yargılanmalıdır. Kişilerin mevki ve kariyerleri ile ekonomik güçlerinin varlığı yargılanmalarına engel değildir. Ancak bugüne kadar bu kişiler, devlet erklerini de yanlarına alarak bu güçlerini hep inananların aleyhine kullanmışlardır. İnananlar, bu ülkede belli kesim tarafından hep küçümsenmiş, horlanmış, kendilerine tepeden bakılmış; hatta İmam-Hatip mezunu bir başbakan veya eşi kapalı bir cumhurbaşkanı görmektense, anayasal bir suç olan "ordu dipçiği altında yaşamaya" razı olur hale gelen bir kesim meydana gelmiştir. Bu azınlıkta kalan kesim, Cumhuriyet'in başından bu yana sahip oldukları "yöneten sınıf" olma imtiyazını kaybetmeye dayanamamaktadırlar.

1982 Anayasası'nın "kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesi, ülkemde öyle çelişkili uygulanmış ki, "...okuldaki hademelerin, devlet dairelerindeki müstahdemlerin, hastanelerdeki hastabakıcıların devlet memuru ve hem de başörtülü olmaları mesele yapılmaz iken; bu kişilerin öğretmen, doktor ve avukat olmaya kalkmalarına dayanılamamıştır. Bu kişilerin, mahkeme kapısında mübaşir olabilmelerine ses çıkarılmamış iken, cübbe giyip yargıç olmaları sindirilememiştir...." *(Gülay Göktürk'ün 02 Mayıs 2007 tarihli yazısından özetle)*

Hukuk kurallarının uygulanmadığı; uygulayıcıların "kolaylaştırmak yerine zorlaştırdığı" her bir işin avukat için "dert olarak satın alındığı"; her şeyin para olduğu; bir lira için insanların öldürüldüğü; geleneksel Türk aile yapısının dejenere olduğu böyle bir ülkede avukatlık yapmak kadar zor bir iş olmasa gerek.□

***(*):** Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Dorukkiriş Köylüleri Yard.Dayanışma Derneği Genel Sekreteri / (İrtibat Tlf.: 0216 523 91 11 - 335 05 12 / 95 82)*

KINA GECELERİ, DÜĞÜNLER, DERNEK GECELERİ VE ŞENLİKLERİN ARANAN KEMENÇE SANATÇISI

ÖNER GÜLBAHAR

1985'de Şalpazarı-Dorukkiriş köyünde doğdu.
Ortaokul mezunu.

Kemençe çalmasını babası Şemsettin GÜLBAHAR'dan öğrendi. (Babası da kemençeyi, kemençe üstadı olan amcası rahmetli Alû Kazım / Kazım GÜLBAHAR'dan öğrenmişti.) Bazı çevreler kemençesini dinlediklerinde, rahmetli amcası Alû Kazım'ı hatırladıklarını söylemekte, bu da kendisine büyük onur vermektedir.

Askerlik sonrası, hayat şartları onu da gurbete / İstanbul'a attı.

Halen özel bir şirkette çalışıyor. Bunun yanında nişan, düğün, dernek gecelerinde ve otçu şenliklerinde kemençe çalmak sureti ile kendini geliştirmeye gayret ediyor.

İletişim:
Tel.: (0216) 422 16 61
(0216) 422 61 61
(Dorukkiriş Köylüleri Derneği)
cep: 0539 203 61 37

ÜÇEL®
KUYUMCULUK

Muammer ÇOLAK

Şube : Hakimiyeti Milliye Cad. No:94 Üsküdar / İST. Tel: 310 52 60 - 495 29 00
Merkez: Sondurak Küçüksu Cad. No: 2/A Ümraniye / İST. Tel: (0216) 443 30 82

Hasan KÖSE
Tarihçi-Yazar
hfkose@hotmail.com

OYUN, OYUNCAK ve MİLLÎ KİMLİK

Büyük tarihçi Taberi, "Milletlerin karakterleri oynadıkları oyunlarından anlaşılabilir. Satranc'ı Hintlilerin, tavlayı Farisilerin bulmaları, milli oyun olarak kabullenmeleri, yüzlerce yıldır sevip oynamaları raslantı değildir." diyor.

***

Aynı ulus içinde farklı yörelerin folklorik figürlerinin de yöre insanının genel karakterlerini yansıttığını söyleyebiliriz. Karadeniz oyunlarının hareketliliği, tez canlılıkla; harmandalı'nın, ağırbaşlılıkla izahı mümkün olsa gerek.

Büyük tarihçi **Taberi,** *"Milletlerin karakterleri oynadıkları oyunlarından anlaşılabilir." "Satranc'ı Hintlilerin, tavlayı Farisilerin bulmaları, milli oyun olarak kabullenmeleri, yüzlerce yıldır sevip oynamaları raslantı değildir."* diyor ve ekliyor:

"Hint kıtası 'kaderi'dir, insanın kadere hükmedebileceğine inanır. Kast sistemi, toplumun kontrolü için geliştirilmiş bir sistemdir. Satranç tahtası üzerindeki tüm taşların kaderi oyuncuların elindedir. Farisiler 'cebri'dir. İnsanın, yaratıcının iradesi karşısında rüzgar önünde yaprak gibi olduğuna inanır. Tavla'da düşen zara göre oynarsınız. Kadere boyun eğersiniz. Fars toplumu bu anlayış ekseninde gelişmiştir."

Bu tespiti başka milletlere de uyguladığımızda benzer sonuçlara ulaşabiliriz.

İngiliz boksunda, rakibin sürekli kafasına vurarak onu sersemletip nakavt etmek esastır. İngilizlerin işgal ettikleri yerlerin halkının dillerine müdahale ettikleri, anlam dünyalarını bulandırdıkları ve sömürgelerini derinleştirdiklerini görüyoruz. İngilizler işgal ettikleri yerlerin halkına kendi öz kültürlerini unutturarak asimile etmektedirler.

İnsanlık tarihinin en kan dökücü milleti Amerikalılar'ın ulusal oyunu beyzbol ve Amerikan futbolunda da kendilerine cennet inşa ederlerken diğer ülkeleri nasıl cehenneme çevirdikleri konusunda ipuçlarına ulaşabilmekteyiz.

Çanakkale Harbi'nde yaralı olarak ele geçirdiği İngiliz askerini sırtında taşıyarak revire getiren bir Müslüman Türk askerin torunu, yaralı olarak ele geçirilen ve kan kaybından ölmek üzere olan PKK'lıya doğrudan bağlanarak kan verirken, İnka ve Astekleri sürek avıyla orta-

dan kaldıranların torunları Irak'ta şüpheyle(!) düğün evlerini bombalıyorlar ve hapishanelerinde tuttukları insanların onurlarıyla oynayıp dünyaya teşhir ederek ne kadar kahraman(!) olduklarını gösteriyorlar…

Sumo güreşi, Judo ve Kendo Japon sporlarıdır ve imhayı ve zarar vermeyi değil iponlamayı/savmayı, yenmeyi ve gücü göstermeyi hedefler. Tutuş, kırış ve boğma teknikleri rakibe zarar verme gücüne sahip ancak pes ettirmeye yönelik bir terbiyedir. Kendo sopalarla yapılmasına rağmen, koruyucu elbiseler sayesinde vücuda hiçbir zarar gelmez. Yapılan hamleler üzerinden puanlanır. Japonlar kendilerini dünyaya yıkarak ve yok ederek değil yenerek kabul ettirmişlerdir. Japon kelimesi, bende tek kelimeyle nezaket, onur kelimelerini çağrıştırıyor.

Türk güreşi de esasta zarar verebilme gücüne sahipken "tuş" etmeyi esas almıştır. Türk tarihine baktığımızda, yapılan hiçbir savaşta imha hedeflenmemiş; saldırı savaşlarında esas hedef, yenmek ve teslim almak olmuştur.

Savunma savaşlarında dahi düşmanın teslim olması halinde olağanüstü iyi davranılmıştır. Bugün sokaklarımızda her gün kavga eden bıçaklı ve silahlı saldırılarda bulunan gençlerin çoğu İngiliz boksu, full contakt (serbest döğüş, tam temas) ile, ruh terbiyesi yönü ihmal edilmiş karete, taekvan-do ve kung-fu kulüplerinde az ya da çok eğitim alıyorlar.

Savate, sokak kavgalarında asil sayılmayan insanlara karşı kullanmak üzere Fransız asilzadelerinin geliştirdikleri ayak boksudur. Çünkü onlar, elleriyle ve kılıçlarıyla ancak asilzadelerle döğüşürler. Asilzadelerin bu kibri, daha sonra aynen jakoben Cumhuriyetçilerle içeride, genel olarak da dışarıda devam etmiştir. Fransa Cezayir'de yerli Müslüman halka, sürek avlarıyla temizlenmesi gereken domuzlar muamelesi yapmışlardır.

Aynı ulus içinde farklı yörelerin folklorik figürlerinin de yöre insanının genel karakterlerini yansıttığını söyleyebiliriz. Karadeniz oyunlarının hareketliliği, tez canlılıkla; harmandalı'nın, ağırbaşlılıkla izahı mümkün olsa gerek.

Bu kadar örneklemeden sonra çocukların ve gençlerin karakter oluşumlarında oynadıkları oyunların, oyuncakların ve eğlendirici etkinliklerin baskın rolü olduğunu kabul edebiliriz. Sağlıklı bir erkek çocuğun ailesi tarafından kız elbiseleri giydirilerek, kız oyuncaklarıyla ve daha çok kızlarla oynaması sağlandığında, çocuğun cinsel kimliğinin kaymasına neden olduğu psikiyatrinin yabancısı olmayan bir durumdur.

Terbiyenin, maarifin ve kültür içinde sosyalleşmenin önemli oranda bunlara bağlı olarak geliştiğini de kabul edecek olursak, Kızılderililerin topraklarının satın alınacağını açıklayan ABD Başkanı **Franklin Pierce**'ye(1853-1857) Kızılderili Reisi **Seattle**'ın cevabi mektubunda, *"Beyaz adam; keşke uzun kış gecelerinde çocuklarınıza hangi masalları anlattığınızı bilebilseydik!"* diyerek beyazların tabiata hoyratça ve saygısızca yaklaşmasını, beyaz adamın zihnini şekillendiren şeyleri çocuklarına anlattıkları masallardan anlamaya çalıştığını görürüz. Nasıl bir gelecek hayal ettiklerini, çocuklarına anlattıkları masallardan anlamaya çalışıyor…

Eğitim'in en temelde üç amacı; 1-Çocuğun akli, ruhi ve fiziki gelişimine yardımcı olmak. 2-Çocuğu bireysel özellikleri doğrultusunda ulaşabileceği en iyi mesleki beceriye ulaştırmak. 3-Sosyal ve kültürel aidiyet duyguları gelişmiş iyi bir insan, iyi bir yurttaş olarak yetiştirmek. Burada söz konusu ettiğim üçüncü maddedir. Çocuğun kendisini kim olarak hissettiği, ahlaki değerlerini ne kadar temsil ettiği ve kültürel değerlerin yeni nesillere aktarılmasında oyunların etkilerinin belirleyiciliğidir.

Çocuklarda karakter, din ve ahlak oluşumu 0-6 yaş arasında oluştuğuna göre (Prof. Dr. Naida Camukova); halkı Müslüman olan bir ülkede her yıl pürneşe oyun ve oyuncaklarla, tüm anaokullarını karlayıp, Noel Baba figürleriyle donatıp, Noel Baba kostümü giymiş öğretmenler tarafından hediyeler dağıtılarak yortu kutlanmasının pedagojik amacını sormak hakkımız olsa gerek.

İstanbul Ü. Güzel Sanatlar Bölümü Öğretim Görevlilerinden üstat **Cavit Şentürk**; "Ellisi Karadenizli olmayan altmış üniversite öğrencisiyle bir Karadeniz Halk Oyunları Ekibi kurarak iki sene çalıştık. Uşaklar o kadar gay-

retli ki, şimdi iyi bir ekip oldular. Uşaklar sanki doğuştan Karadenizli; şimdi aynı bizim gibi söğeyiler!.." diyor. Üniversite çağında bile gençlerin ilgilendikleri kültürel faaliyetlerden ne kadar etkilendiklerini bu örnekle gördükten sonra, anaokulları, ilköğretim ve lise çağlarında oynadıkları oyunların, dansların, ilgilendikleri müziklerin, tekrar ettikleri ritüellerin çocuklarda kimlik oluşumunu nasıl etkilediğini söylemeye gerek kalmıyor.

Bizim çocuklarımız uzun kış gecelerinde hangi masalları dinleyerek büyüyor?

Hangi oyuncaklarla hangi oyunları oynuyor?
Bu oyuncaklar nasıl araçlar ve nasıl karakterler?
Oyunları kim belirliyor?
Milli bir oyun stratejimiz var mı?
Çocuklarımız hangi tür sporlarla uğraşıyor?
Neden popüler spor dallarına mahkumuz?
Okullarda bir oyun ve dans stratejimiz var mı?

Yapılabilecekler :

- Yaş guruplarına göre vermek istediğimiz temel davranışları net ifadelerle ortaya koymalıyız.
- Ciddi bir araştırmayla kültürümüzün tüm oyunları tespit edilmeli ve gerekiyorsa zamana ve günümüz mekanlarına uygun olarak geliştirilmelidir.
- Kültür Bakanlığı- Milli Eğitim Bakanlığı-Üniversiteler ve Yerel Yönetimlerin işbirliği ile sinema, tiyatro senaryoları yazdırılmalı ve finanse edilerek uygulanmalı.
- Her yıl milli çocuk ve genç oyunları toyları(olimpiyat) düzenlenmeli.
- Okullarda milli oyun takımları kurulmalı ve milli sporlara ağırlık verilmeli.
- Her ilde yerel oyuncak sergileri açılmalı, devlet okullarında milli oyuncaklara ağırlık verilmeli ve veliler bunlara teşvik edilmeli.
- Devlet okullarında yabancı kültürlerin törel ritüelleri yasaklanmalıdır.□

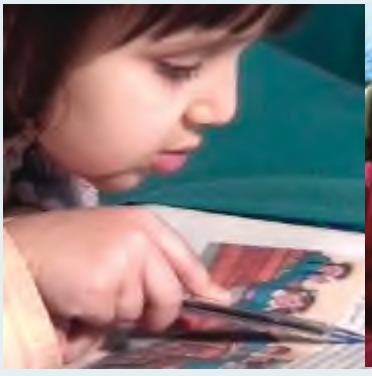

Bülent ŞİRİN(*)
bulentsirin1967@gmail.com

‘ALÜSMAN HOCA’ ve BAŞARI FORMÜLÜ

İşini ciddiye alan ve en iyi şekilde yapmaya çalışan bir idareci, yörenin evladı olan bir hoca, hocalarına azami derecede saygı ve sevgi besleyen, bütün güçleriyle onu sevindirmeye çalışan öğrenciler ve muhteşem bir taraftar desteği…Ben bu kadar anlattım, siz bir zahmet alın şablonu Trabzonspor’un üzerine koyuverin…Başarı için Amerika’yı yeniden keşfetmeye gerek yoktur.

Alüsman, Şalpazarı şivesinde Ali Osman’ın değişmiş halidir. Hoca sıfatı da öğretmenliğinden gelir “Alüsman Hoca”nın…Biz de yazımızda merhum **Ali Osman Şirin**’i hoşgörünüze sığınarak “**Alüsman Hoca**” olarak anacağız.

İlkokul öğretmenliğinin yanısıra, öğrencilik yıllarından başlayan bir de amatör kaleciliği vardı Alüsman Hoca’nın…Ancak tayinini memleketi Şalpazarı’na aldırınca, Trabzon’un her tarafı gibi büyük futbol potansiyeli olmasına rağmen, en azından kasaba merkezinde ufacık bir ilkokul bahçesinden başka futbol oynayacak alan bulunmamasından dolayı kaleci kazağını bir daha giyemeyecek, Şalpazarı’nda futbol adına bir şey yapamayacaktı.

Fakat Şalpazarı’nda futbolun yanısıra bir de voleybol vardı. Nereden gelmişti, kim önayak olmuştu bilinmez. Belki de bu branşın futbola göre çok daha mütevazı imkanlarla yapılabiliyor olması Şalpazarı gençlerini cezbetmiş, iki direk arasına bir ip germek suretiyle oynamaya başlamışlar; bundan keyif alınca da devam etmişlerdi.

Lisenin beden eğitimi hocası olmayınca Alüsman Hoca dışarıdan ders vermeye davet edilmiş, o da kabul etmişti. Çok geçmeden, dipten gelen dalgayla Alüsman Hoca’nın ortaya koyduğu iradenin bileşkesi, lise voleybol takımını ortaya çıkardı.

Şalpazarı Lisesi, **Alüsman Hoca**’nın teknik yönetiminde kısa süre içinde Liseler arası voleybol dalında önce Trabzon birincisi, ardından da Karadeniz Şampiyonu oldu. Devrin şartları içinde akıllara durgunluk verecek bir olaydı bu. Şalpazarı neresiydi, Şalpazarı Lisesi’nin imkanları, tesisleri, eti budu neydi? İlk katıldıkları turnuvada eşofmanlarının arkasında “**Şalpazarı Ortaokulu**” yazardı. Parasızlıktan lisenin adını taşıyan eşofman yaptıramamışlar ve lisenin henüz açılmadığı dönemlerden kalma eşofmanlarla Trabzon’a gitmişlerdi. Eski bir file, birkaç yamuk yumuk top ve yağmur sularının Doğu Anadolu Platosu’na çevirdiği bir oyun alanı…

Aliosman Şirin, ilk şampiyon olan Şalpazarı Lisesi Voleybol Takımıyla birlikte.

Amatör kaleci Alüsman Hoca, kısıtlı voleybol bilgisiyle nasıl başarmıştı bu işi? Elbette tek başına değil. Dönemin lise müdürü **Hayrullah Kayış**’ın emsalsiz idareciliği, bu uğurda hiçbir fedakarlıktan kaçınmaması, öğrencilerin Alüsman Hocalarına gösterdikleri olağanüstü saygı ve sevgi (elbette bunda da Alüsman Hoca’nın kişilik yapısı ve öğrencilerine yaklaşımının payı büyüktür. Alüsman Hoca, maç ve antrenmanlarda öğrencilerini gerektiği zaman en sert şekilde haşlarken, onlarla Şalpazarı’nın orta yerinde durduk yerde horon kırmakta hiçbir sakınca görmemekteydi...) ve elbette Şalpazarlıların muhteşem ilgisiyle sınırsız maddi manevi desteği…

Bilmem bu başarı öyküsü sizlere bir şeyler ifade ediyor mu?.. İşini ciddiye alan ve en iyi şekilde yapmaya çalışan bir idareci, yörenin evladı olan bir hoca, hocalarına azami derecede saygı ve sevgi besleyen, bütün güçleriyle onu sevindirmeye çalışan öğrenciler ve muhteşem bir taraftar desteği…Ben bu kadar anlattım, siz bir zahmet alın şablonu Trabzonspor’un üzerine koyuverin… Başarı için Amerika’yı yeniden keşfetmeye gerek yoktur.□

Şampiyon kadronun temellerinin atıldığı günler. / 1972

Fotoğraflar. Bülent Şirin arşivi

---

*(*):**Bülent Şirin**: 1967’de Şalpazarı’nda doğdu. (Merhum öğretmen Ali Osman Şirin’in büyük oğludur.) İlk ve ortaokulu Şalpazarı’nda bitirdikten sonra İstanbul’a yerleşti ve sırasıyla Kabataş Erkek L. ve İstanbul Ü. İktisat Fakültesi’ni bitirdi. Halen Matbaa ve reklam işleri yapmaktadır. **Günebakış** gazetesinde spor yazıları yazmakta ve aynı zamanda gazetenin İstanbul temsilciliğini de yürütmektedir.*

Ataman Hoca, esprileriyle Trabzon eski valisi Nuri Okutan'ı böyle güldürdü...

Ataman Hoca, Trabzon Valisi'ne 16 maddelik "Şalpazarı'nın sorunları" listesini arz ederken.

Ataman Hoca, bir toplantı esnasında dinleyenlere önemli tavsiyelerde bulunurken.

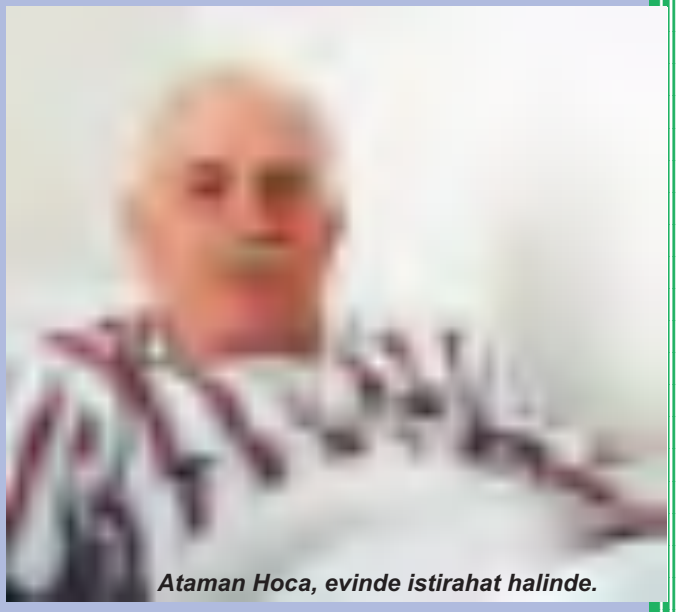

Ataman Hoca, evinde istirahat halinde.

Fotoğraflar: Turgay İkinci

İSMAİL ATAMAN

İsmail ATAMAN, 1925 yılında Şalpazarı-Karakaya'da doğdu. 14 Ekim 1945 tarihinde "Bölge Baş Öğretmeni" olarak Şalpazarı'nda hizmete başladı. 34 yıl öğretmenlik yapan **Ataman Hoca**, Şalpazarı Nahiye Müdürlüğüne de vekalet etti. Üç yıl süren İl Genel Meclisi Üyeliği sırasında Yüksek Danışma Haysiyet Kurulu Üyeliği ve İl Genel Meclisi Grup Başkanlığı yaptı.

Halka hizmet yolundaki çileyi zevk bilen Ataman Hoca, bir dergiye verdiği röportajında şunları söylüyor: *"Bizim dönemimizde okula öğrenci bulabilmek için veli ile pazarlıklar yapıyorduk. Hatta okula çocuğunu göndermeyenlerin evine jandarma gönderdiğim bile olmuştur. Şimdi veli, öğrencisini herhangi bir sıkıntı çıkarmadan (seve seve) okula gönderiyor.../ Bugün öğretmen olsam, herşeyden önce vatanıma, milletime, bayrağıma saygılı ve bağlı öğrenci yetiştirmeyi kendime şiar edinirdim. Hedefim bu olurdu..."(*)*

Ataman Hoca, uzun ömürlü oluşunun sırlarından birini de, herkese ölçü olması gereken şu prensibiyle açıklıyor: *"Yaşadığım sürece, herkese karşı ilgi ve alakam aynı oldu. Bu da beni mutlu kıldı. (Uzun ömrümü) biraz da buna borçluyum."*

Ağasar'ın canlı tarihi Sayın **İsmail ATAMAN**, yorgun kalbine rağmen ayakta kalmaya çalışıyor. Evinde istirahate çekilen Ataman Hocamıza acil şifalar ve hayırlı uzun ömürler diliyoruz.□

(*): Şalpazarı'nda Milli Eğitim, yıl 2, sayı 2, sh.25-26

Hazırlayan: İ. Hakkı Alemdar

İbrahim Sarı

1965 yılında Trabzon'un Fidanbaşı köyünde doğdu. M.Ö.Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nü bitirdi. GÜM, Gırgır, Fırt, Avni, Dıgıl, mizah dergilerinde çalıştı. SABAH gazetesinin çıkardığı çocuk dergilerinde yönetmenlik yaptı. Halen Sabah gazetesinde "İbrahim Sarı'nın Çizgisiyle" adlı günlük karikatürleri, Pazar ilavesinde "Pijama Ailesi" adlı köşeyi, İşte İnsan ekindeki "İşte Hayat" bantını çiziyor. SABAH gazetesi grafik servisi yönetmeni de olan Sarı, evli ve iki çocuk babası.

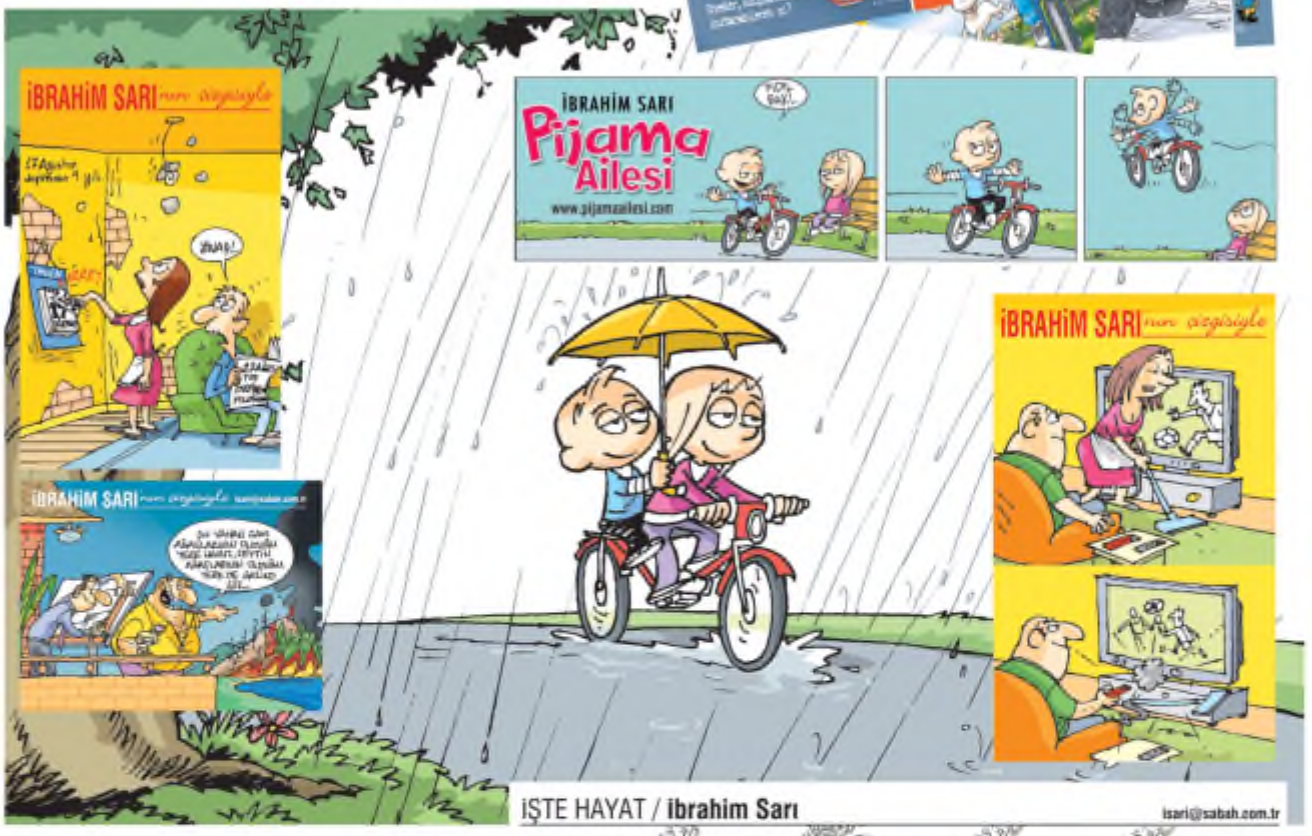

UMUT AYVAZ

(Kemençe Sanatçısı)

Trabzon-Tonya'dan Ordu'ya göç eden bir ailenin çocuğu olarak 1987'de İstanbul Bakırköy'de dünyaya gelmiştir.

***Birol Topaloğlu**'nun yapmış olduğu bir albümü dinlerken, albümde duyduğu kemençe sesinden etkilenmiş ve daha sonra kemençe çalmaya karar vermiştir. Kemençeye başlaması, 1997-1998 yıllarında olmuştur, Büyük usta **Bahattin Çamurali**, ilk etkilendiği ve örnek aldığı ustalardandır. Acemilik dönemlerinde, büyük usta **Tahsin Terzi**'den faydalanmıştır.*

*Diğer yöre ezgilerini çalmak için **Katip Şadi, Durkaya, Şenel Dandin, Picoğlu Osman Gökçe, Ali Cinkaya, Süleyman Yaşar, Aluğun Kazım, Rasim Karagül, Koryanalı Hüseyin Köse** ve **Mehmet Sırrı Öztürk** gibi ustaları dinleyerek kısa zamanda kendisini bu yönde geliştirmiştir.*

*Hemen hemen her yöre tarzını ustalıkla icra eden **Umut AYVAZ,** günümüzün yaşayan en genç ve yetenekli kemence sanatçılarındandır.*

TLF.: 0538 230 49 99

Spor ve Klasik Çeşitlerimiz Bulunmaktadır

KG Kandil Giyim

Bay ve Bayan Hazır Giyim

Kot	Polar	Kazak	Kot Etek
Kadife	Kanvas	Kaban	Swit
Gömlek	Mont	Kumaş	Kravat

Tel: 0216 318 85 94

Küplüce Mah. Çamlıca Cad. Şemsi Bey Sk. No:62 Üsküdar / İstanbul

Her türlü gıda ve Temizlik çeşitlerimiz bulunmaktadır.

KM Kandil Market

HER TÜRLÜ GIDA ÜRÜNÜ SATIŞI

Peynir	Çikolata	Yoğurtlar	Sıvı Yağ
Zeytin	Çerezler	Salamlar	Şampuanlar
Kaşar	Bisküviler	Sucuklar	Sabunlar

Tel: 0216 632 32 14

İnönü Cad. Rüzgar Sk. No:17 Kazımkarabekir - Ümraniye / İstanbul

Hazırlayan: Erol YANIK

AĞASAR FIKRALARI

"SEN BU AGILLA NASI EDARE EDERSİÑ?"

Doğancı köyümüzde çok mukallit biri olan **Tarık Kuzu** kardeşimiz var. Evi, köyün yamasında yani bayır bir yerindedir. Tarık'ın rahmetli anası, sabahleyin sığırlara yal vermek üzere gelderleri(hayvanlara yiyecek verilen tahtadan yapılmış büyücek kaplar)evin kapısına sıralamış,

O zamanlar sular, genelde evin kapısında ya tekne ya da musluk olarak mevcuttu.

Tarık sabah kalkmış, elini yüzünü yıkamak için dışarı musluğun başına giderken ayağı anacığının bir gelderine takılınca, gelder bayır yerden aşağı yuvarlanmaya başlamış. Tarık sinirlenmiş ve yuvarlanan gelderin peşine bir taş fırlatmış, durmasın diye.

Zavallı anacığı da, Tarık'ın durumunu sabırla izlemiş ve şöyle demiş:

"Tarık oğlum, ben geldersiz de edare ederim eme, sen bu agılla nası edare edersiñ bilemiyum!.." demiş.

ECELİ GELEN KEDİ

Doğancı köyünden rahmetli "Balıgûn" (Bu köyümüzde lakap çok kullanılır.) evine sahipsiz bir kedi musallat olmuş ve sütü, kaymağı gizli gizli yiyormuş.

Balıgû, kediyi öldürecek ama kıyamıyor. Ama süt, kaymak çökelek de sürekli yok oluyor. Bu arada Balıgûn komşusu Cıbızû Kemal'e demiş ki: "Cıbızû, ben habu kediyi okudum, musga yazdım; buna guşun işlemiyu. (Balıgûn biraz da hocalığı varmış…) İsterseñ aha tifek, dene."

Cıbuzû, hem öyle şey olur mu, diye düşünmüş hem de bakalım nasıl kurşun işlemiyormuş düşüncesiyle denemek istemiş olacak ki, yine sütünü içmiş ve kapıda keyifli keyifli yalanan kediye kuş tüfeği ile nişan alıp ateş edince kedinin parçaları havadan yere dökülmeye başlamış. Bunun üzerine Cıbızû, "Ula usta! Hanı bu pisiğiñ musgası varıdı; guşun, saçma işlemiyudu; ne oldu?" deyince Balıgû, "Aceli gelen kediye musga niyapsıñ!?" demiş.

"GARAVAŞÛÑ İNEĞİ"

Eski Yanık mahallesinde(şimdiki Çamlıca köyünde) rahmetli "Garavaşû" lakaplı birisi yaşarmış. Garavaşun da huysuz ve pancara, tarlaya kaçıp yayılan bir ineği varmış.

Garavaşû, inekle zor baş edermiş ve sürekli; "Aynalu dur! Gölpde yayıl(yöre tabiri bunlar)." şeklinde telkinlerde bulunurmuş.

Birgün ineği huysuzluğuna devam ederken, Garavaşû tarlaya gitmesin, geri dönsün diye ineğe bir taş fırlatmış. Olacak bu ya, taş dalağına denk gelmiş ve inek oracıkta ölmüş. Tabi bunu duyan köylüleri ve civar köylüler, merakla, bunu kendi ağzından dinlemek için her gördükleri yerde kendisine soruyormuş:

-Yahu Garavaşû! Ula nası oldu da, bi daşda ineğe öldürdüñ?"

Garavaşû da, -sabır taşı değil ya- anlata anlata bunaldığı bir sırada aynı konuyu soran son kişiye -sinirli bir şekilde-, "Bunu insanlara anlatmak var ya; ineğe bi daşda öldürmekden daha zor!" demiş.

"SENİÑ GİBİLER GENE BEŞ LİRA!"

Allah rahmet eylesin, Turalıuşağı mahallemizde yaşayan Yunus amcanın oğlu kız kaçırarak evlenmiş. Tabii ki araya cemaat girmiş ve gerekli sulhu sağlamışlar. Ama biraz da masraflı bir evlilik olmuş…İş oluruna vardıktan sonra Yunus amca hanımıyla beraber eve gelirken, hanımı, "Aga Yunus, bu geline ne gadar masraf eddük!? U ne ööle, beni beş lîrê aldiñıdı!.." diye serzenişte bulunuca Yunus amca da, "Heri garı, seniñ gibi garılar gene beş lira!" demiş.